

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Adina Grigore
Elena-Adriana Spînu

Nicoleta-Sonia Ionică
Cristina-Cornelia Truță

Cristina Ipate-Toma
Violeta-Marinela Dumitru

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Clasa a III-a

3

Editura Ars Libri

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației.

Manualul școlar este aprobat de Ministerul Educației
prin ordinul ministrului educației nr. 5348/06.10.2021.

Acest manual școlar este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată
prin Ordinul ministrului educației nr. 5003/ 02.12.2014.

116 111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Adina Grigore
Elena-Adriana Spînu

Nicoleta-Sonia Ionică
Cristina-Cornelia Truță

Cristina Ipate-Toma
Violeta-Marinela Dumitru

LIMBA ȘI LITERATURA „ROMÂNĂ”

Clasa a III-a

3

Editura Ars Libri

Inspectoratul Școlar al Județului/ Municipiului

Școala/ Colegiul/ Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

· Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.

· Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

· Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2021-2022.

Limba și Literatura Română. Manual pentru clasa a III-a

Adina Grigore, Cristina Ipate-Toma, Nicoleta-Sonia Ionică, Elena-Adriana Spînu, Cristina-Cornelia Truță,
Violeta-Marinela Dumitru

Referenți științifici:

Lect. univ. dr. Ileana-Lavinia Geambei, Universitatea din Pitești

Prof. grad didactic I, Gabriela-Mădălina Nițulescu, Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Pitești, jud. Argeș

ISO 9001: 2015

Copyright © Editura Ars Libri, 2021

Toate drepturile rezervate

ISBN: 978-606-36-1635-8

Editura Ars Libri

Str. Victoriei, bl. Z1, sc. D, ap. 1

oraș Costești, județul Argeș

Tel: 0248 546 357; 031 82 82 293

e-mail: arslibri@yahoo.com

www.edituraarslibri.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Limba și literatura română : clasa a III-a / Adina Grigore, Nicoleta-Sonia Ionică, Cristina Ipate-Toma, - Buzoești : Ars Libri, 2021 ISBN 978-606-36-1635-8
I. Grigore, Adina
II. Ionică, Nicoleta Sonia
III. Ipate-Toma, Cristina
811.135.1

Editor: Adina Grigore

Coordonator colecția „Manuale școlare”: Prof. Adina Grigore

Redactor-șef: Prof. Cristina Ipate-Toma

Tehnoredactare, grafică și design: Alexandru Gherghina, Mariana Chivu

Coperta: Alexandru Gherghina, Mariana Chivu

Ilustrații: Patricia Stocheci

Credite foto: Depositphotos, pixabay.com

Machetare și prepress: Mihai Ștefănescu

Tipărit la Ars Libri Prof SRL, Costești, Argeș

Orice preluare, parțială sau integrală a textului, a graficii sau a formatului digital al acestui manual se face doar cu acordul expres în scris al Editurii Ars Libri.

Acest manual, în format tipărit și electronic, este protejat de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală.

Deșteaptă-te, române!

Versuri: Andrei Mureșanu

Muzica: Anton Pann

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strânepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
"Viață-n libertate ori moarte!" strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

CUPRINS

UNITATEA 1 - STROPI DE TOAMNĂ

RECAPITULARE	10
<i>Casa păpușii</i> după Titel Constantinescu	10
<i>Prima zi de școală</i> după Edmondo De Amicis ...	15
<i>Zile de toamnă</i> de George Coșbuc	17
● Sunetul și litera. Vocale și consoane	
● Silaba, cuvântul	
● Despărțirea în silabe	
● Sensul cuvintelor	
● Comunicarea orală. Componentele comunicării dialogate	
● Propoziția. Semnele de punctuație	
● Textul literar narativ	
● Scrierea corectă a cuvintelor într-o/într-un, dintr-o/ dintr-un, sau/ s-au, sa/ s-a	
● Poezia	
● Textul nonliterar/ informativ	
● Scrierea imaginativă	
EVALUARE INITIALĂ	18

UNITATEA 2 - TĂRÂMUL CĂRȚILOR

<i>Radu, computerul și cartea</i>	20
● Cartea. Prezentarea unei cărți	23
● Comunicarea orală. Componentele comunicării dialogate – inițierea unui schimb verbal	24
● Prezentarea unei persoane	25
<i>Mi s-a terminat caietul</i> după Mircea Sântimbreanu	26
● Textul literar narativ	27
● Așezarea textului în pagina caietului	30
● Povestirea orală după imagini	31
<i>Aventura de ciocolată</i> după Eduard Jurist	32
● Formularea de întrebări și răspunsuri	33
● Povestirea orală după un șir de întrebări	33
<i>O faptă generoasă</i> după Edmondo De Amicis ...	35
● Înțelegerea textului citit – harta textului	36
● Exprimarea emoțională față de textul literar citit	36
● Cererea simplă familiară. Cererea politicoasă	38
● Planul simplu de idei desprins din ilustrații/ benzi desenate	40

● Povestirea orală după planul simplu de idei desprins din ilustrații.....	41
<i>Alice în Țara-Minunilor</i> după Lewis Carroll	42
● Delimitarea textului în fragmente	43
● Ordinea întâmplărilor	43
● Povestirea orală a unui fragment	43
● Planul simplu de idei al textului literar	44
RECAPITULARE	46
EVALUARE	47

UNITATEA 3 - UNIVERSUL MEU

<i>Întâlnirea lui Tom cu priințul</i> după Mark Twain	50
● Sunetul și litera. Vocale și consoane	52
● Cuvântul. Silaba. Despărțirea în silabe	53
● Propoziția	54
● Intonarea propozițiilor. Semnele de punctuație	55
<i>D-I Goe...</i> după I. L. Caragiale	56
● Cuvântul - parte de vorbire	58
● Substantivul. Felul substantivelor	59
● Numărul substantivului	60
● Genul substantivului	61
<i>Tara. Poporul</i> după Alexandru Vlahuță	62
● Fragmentul descriptiv	64
● Solicitarea și oferirea de informații	65
● Cuvinte cu sens asemănător	65
RECAPITULARE	66
EVALUARE	68

UNITATEA 4 - SĂRBĂTORI DE IARNĂ

<i>Moș Crăciun a fost răpit</i> după Lyman Frank Baum	70
● Extragerea unor informații de detaliu, dintr-un text, transmise prin ilustrații	71
● Adjectivul	72
● Acordul adjectivului cu substantivul	72
● Poziția adjectivului față de substantiv	73
● Cuvinte cu sens opus	73
● Povestirea orală după benzi desenate	74
RECAPITULARE	75
EVALUARE	77

UNITATEA 5 - MAGIA IERNII

<i>Iarna de George Coșbuc</i>	80
● Poezia	80
● Așezarea poeziei în pagina caietului	81
● Povestirea scrisă după un sir de întrebări	82
● Părțile unui text creativ (compunere)	83
● Alcătuirea unui text creativ după un sir de ilustrații/ benzi desenate	84
<i>Crăiasa-Zăpezii</i> după Hans Christian Andersen	86
● Cuvinte cu aceeași formă și înțeles diferit	88
● Textul de informare - Afișul	88
● Textul funcțional - E-mailul	88
● Textul de informare - Cartea poștală	89
● Textul de informare - Fluturașul	89
RECAPITULARE	90
EVALUARE	92

UNITATEA 6 - FARMECUL COPILĂRIEI

<i>Patinele de argint</i> după Mary Elizabeth Mapes-Dodge	94
● Descrierea unei ființe	96
● Comunicarea nonverbală	96
● Comunicarea prin imagini	97
<i>Călătoriile lui Gulliver</i> după Jonathan Swift ...	98
● Descrierea unui obiect pe baza unui plan de întrebări	100
● Pronumele. Pronumele personal	100
● Numărul pronumelui	101
<i>Nicușor</i> după Ioan Alexandru Brătescu-Voinești	102
● Pronumele personal de polițe	104
● Genul pronumelui	105
● Pronunțarea și scrierea corectă a pronumelor	106
● Textul creativ (compunerea) după un plan de întrebări	106
RECAPITULARE	107
EVALUARE	108

UNITATEA 7 - MUGURI DE PRIMĂVARĂ

<i>Pentru tine, primăvară</i> de Otilia Cazimir	110
● Înțelegerea mesajului poeziei	110
● Prezentarea unei teme după un plan	111
● Relatarea unei întâmplări trăite	112

Cele cinci piersici-poveste populară

● Înțelegerea mesajului textului literar narativ	114
● Formularea unei păreri despre personajele povestirii	115
● Exprimarea acordului sau dezacordului față de acțiunile și atitudinile personajelor	115
● Formularea unei păreri despre o poveste	116
<i>Spiridușul (poveste din Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia)</i> după Selma Lagerlöf	117
● Verbul	119
● Numărul verbului	119
● Pronunțarea și scrierea corectă a verbelor	120
● Textul creativ (compunerea) după un plan de idei	120
<i>O întâmplare deosebită</i> după Călin Gruia	122
● Povestirea scrisă a unui fragment	124
RECAPITULARE	125
EVALUARE	127

UNITATEA 8 - SĂRBĂTORI ȘI FLORI

<i>În ziua de Paști</i> de Elena Farago	130
● Textul creativ cu început dat	131
● Textul creativ cu sfârșit dat	131
● Textul de informare	132
<i>Albinele și mierea</i>	132
● Organizatori grafici	134
<i>Zi de primăvară</i> după Titel Constantinescu	135
● Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare	136
● Invitația	137
● Alcătuirea unui text creativ (compunerea) în care se introduce dialogul	138
<i>Cartea Junglei-Frații lui Mowgli</i> după Rudyard Kipling	139
● Extragerea unor informații de detaliu din textul literar	140
● Povestirea scrisă a unui text de mică întindere după un plan de idei	141
<i>Păpădia</i> după Ion Agârbiceanu	142
● Textul literar narativ (actualizare)	144

<i>Ce mai faci, bunico? după Mircea Sântimbreanu</i>	145
● Personaje preferate	147
● Scrierea corectă a cuvintelor care conțin vocale și consoane duble	147
● Textul creativ în care se introduc expresii și cuvinte de sprijin	148

<i>Fluierășul de os după Iulia Hasdeu</i>	149
● Fișă de lectură	150
RECAPITULARE	152
EVALUARE	154
RECAPITULARE FINALĂ	155
EVALUARE FINALĂ	158

SIMBOLURI

Să explorăm textul!

Să descoperim!

Să reținem!

Să ne amintim!

Să exersăm!

Metode activ-participative

Fișă de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului (model orientativ)

**Fii activ cu creionul
în mână!**

Am aflat!

Proiect

Portofoliu

INSTRUCȚIUNI DE UTILIZARE A MANUALULUI DIGITAL

Conținutul manualului digital cuprinde integral conținutul manualului în variantă tipărită, având în plus (sau în locul ilustrațiilor de pe hârtie) elemente specifice precum: exerciții interactive, jocuri educaționale, animații, filme și simulări.

Navigarea este consistentă, permite parcurgerea manualului și revenirea la activitatea de învățare precedentă.

Manualul digital conține activități multimedia interactive de învățare (AMII), după cum urmează: statice, animate și interactive.

Manualul în format electronic poate fi accesat și utilizat pe orice PC/ tabletă/ smartphone cu procesor minimum de 800 MHz, 512 MB RAM, 1GB spațiu disponibil de stocare.

Sistem de operare – Windows Vista+, Android 4.03+, Linux (Ubuntu 14.04, Linux Mint 16, Debian GNU/Linux 7.0, OpenSUSE 13.1), OS X 10.9+, iOS 7.1.X+

Browser – Google Chrome 31+ (Windows Vista+, Android 4.03+, Linux, OS X 10.9+, iOS 7.1.X+) Mozilla Firefox 25+ (Windows Vista+, Android 4.03+, Linux, OS X 10.9+) Internet Explorer 10+ (Windows 7+) Safari 7+ (OS X 10.9+, iOS 7.1.X+)

Rezoluție minimum 1024 x 768 pixeli

Rularea aplicației pe calculator, tabletă, smartphone se realizează online prin accesarea adresei de web indicată, scrisă în bara de adresă a browser-ului.

Butonul AJUTOR conține un ghid de utilizare a butoanelor de navigare prezente în manual, și anume:

Butonul Cuprins conține titlurile unităților și ale subunităților manualului și pagina la care se află fiecare. Dând clic pe cuprins, se poate merge la fiecare dintre acestea printr-un clic pe tema respectivă.

Saltul direct la o anumită pagină se poate face prin introducerea numărului de pagină dorit în caseta din bara de butoane de sus, după care se apasă tasta **Enter**.

Pentru a parurge manualul pagină cu pagină, se dă clic pe butonul pentru a merge înainte, iar pentru a vedea paginile din urmă, se dă clic pe butonul .

Butonul de **Ajutor contextual** oferă indicații despre modul în care trebuie parcuse activitățile multimedia interactive de învățare și se află poziționat la fiecare dintre acestea.

Butonul **Validare** este pentru validarea corectitudinii rezolvării unui item.

În cazul în care se dă clic pe acest buton și apare „**Felicitări! Ai răspuns corect!**”, se confirmă rezolvarea corectă a itemului.

În cazul în care se dă clic pe acest buton și apare „**Ai greșit! Mai încearcă!**”, itemul este rezolvat greșit.

Pentru reluarea unui exercițiu interactiv, se dă clic pe butonul **Reia exercițiul** .

 Pornire pentru secvențele AMII animat video

 Pauză pentru secvențele AMII animat video

 Stop pentru secvențele AMII animat video

 Închidere a ferestrei curente

 Vizualizarea imaginii mărite

 Pornire videoclip animat

 Exercițiu interactiv

COMPETENȚE GENERALE ȘI COMPETENȚE SPECIFICE

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

- 1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiare
- 1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate
- 1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare
- 1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

- 2.1. Descrierea unui obiect/ unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu
- 2.2. Povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adekvat din partea profesorului
- 2.3. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup
- 2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme
- 2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog

3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare

- 3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare
- 3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit
- 3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/ personajele acestia
- 3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia
- 3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit
- 3.6. Aprecierea valorii cărților

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

- 4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal
- 4.3. Realizarea unei scurte descrierii ale unor elemente din mediul apropiat pornind de la întrebări de sprijin
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/ trăite
- 4.5. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei

Fișă de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului (model orientativ)

În timpul orelor de limba și literatura română, cadrul didactic își va observa: comportamentul și implicarea, dacă ai colaborat cu ceilalți colegi, dacă ai îndeplinit sarcinile și ai respectat regulile etc. Acest fapt constituie o modalitate de evaluare a implicării tale în activități.

Caracteristici/ comportamente		DA	NU
1 Atitudinea elevului față de sarcinile de lucru	A solicitat ajutor la nevoie. A colaborat cu alții colegi. A finalizat activitatea.		
2 Asumarea responsabilităților în realizarea sarcinilor de lucru	A avut spirit de inițiativă. A respectat regulile pentru îndeplinirea sarcinilor.		
3 Corectitudinea realizării sarcinilor	A pus în aplicare achizițiile anterioare. A remediat problemele/ dificultățile apărute. A îndeplinit corect sarcinile.		
4 Progresul realizat			

Stropi de toamnă

Conținuturi

- Sunetul și litera. Vocale și consoane
- Silaba, cuvântul
- Despărțirea în silabe
- Sensul cuvintelor
- Comunicarea orală. Componentele comunicării dialogate
- Propoziția. Semnele de punctuație
- Textul literar narativ
- Scrierea corectă a cuvintelor *într-o/ într-un, dintr-o /dintr-un, sau/s-au, sa/s-a*
- Poezia
- Textul nonliterar/ informativ
- Scrierea imaginativă

Amintește-ți! În Unitatea de învățare **Stropi de toamnă**, vei fi evaluat de către cadrul didactic și pe baza fișei de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului, prezentată la pagina 8.

Recapitulare

Casa păpușii

după Titel Constantinescu

În casă locuiește fetița. Lângă casa fetiței mai e o casă. Casa păpușii. A făcut-o chiar fetița cu mâna ei. Toată vara s-a jucat aici. E o casă din patru **araci** subțiri și deasupra lor, o tablă, acoperișul.

Lângă casa păpușii e și un pui de salcâm. Toată vara puiul de salcâm și păpușă au fost prietenii fetiței. Dar, de la o vreme, nu știu de ce, fetița stă mai mult în casa ei, iar păpușă stă, bineînțeles, lângă fetiță.

Într-o zi, a venit vântul și a luat acoperișul căsuței.

Puiul de salcâm a văzut cum vântul a luat în zbor fața de masă și **scoarțele** din căsuța păpușii. Așa că s-a gândit să facă din nou frumos în casă. Uite, pe masă e nevoie de față de masă. Si puiul de salcâm își scutură o frunză și frunza acoperă masa. Pe pat, trebuie neapărat o scoarță și pe scoarță, neapărat niște perne. Si puiul de salcâm își mai scutură două frunze... trei frunze... Dar pe jos? Pe jos trebuie scoarțe. Cât mai multe scoarțe. Si puiul de salcâm își scutură iar patru frunze... zece frunze... douăzeci de frunze. Căsuța păpușii e plină de frunze. Adică de ce spun eu frunze, peste tot fețe de masă, scoarțe, șervețele, perne și pernițe. Păpușă poate să vină... Fetița poate să vină! E atât de plăcut aici și scoarțele, și fețele de masă, și șervețelele sunt toate de culoarea soarelui și totul râde și te poftește să intri.

Fetița a deschis ușa. A trecut pragul.

– Vai, ce frumos! strigă ea. Căsuța păpușii e de aur! Nu-i aşa, puiule de salcâm?

Dar puiul de salcâm era gol. Nicio frunză, nicăieri. Si nu putea vorbi. Căci copacii vorbesc atunci când frunzele vorbesc! Dar a venit din nou vântul. A suflat din toate puterile lui și frunzele din căsuța păpușii au zburat prin toate părțile. Căsuța a rămas din nou goală și puiul de salcâm, gol. Fetița e tristă, iar vântul îi spune:

– Nu te supăra pe mine! Ce să fac, e toamnă!

Și totuși o frunză, numai una, mică-mică de tot, mai rămăseșe în salcâm. Si ea a șoptit:

– Dar noi, frunzele salcâmului, nu din cauza toamnei am căzut! Noi... noi... am vrut să împodobim căsuța păpușii. Uite, acum, chiar eu... fiindcă a rămas din nou căsuța

păpușii goală, trebuie să acopăr masa. Nu se poate o masă fără față de masă. Dacă vor veni musafirii?

Și frunza a căzut. Acum e față de masă. Și-au venit și musafirii, niște vrăbii. Numai vântul nu tace și-i spune fetiței:

– Nu-i nimic, să spună frunzele ce vor ele, dar eu știu ce știu: e toamnă și toamna frunzele...

– Taci, să nu te-audă! spune fetița.

Și vântul tace. Și frunza de pe masa păpușii nu mai aude nimic, nimic.

Să explorăm textul!

1. Răspunde la întrebări.

- Unde se află casa păpușii?
- Cine a făcut căsuța? De ce?
- De cine a fost luat acoperișul casei?
- Ce a făcut puiul de salcâm?

2. Continuă explicația pe care vântul o dă fetiței în text.

3. Precizează anotimpul în care se petrece întâmplarea și enumera semnele specifice acestuia.

Jurnalul dublu

Completează rubricile din tabel.

Fragmentul preferat din textul Casa păpușii	Acest fragment m-a făcut să mă gândesc la ...
	Când l-am citit, am simțit ...

4. Lucrați în perechi!

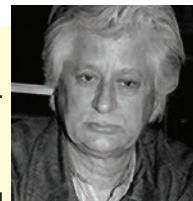
Împreună cu un coleg, găsește un alt sfârșit al întâmplării.

Prezentați-l în fața clasei!

VOCABULAR

arac: par lung pentru susținerea viței-de-vie și a altor plante agățătoare

scoarță: (aici) covor, cuvertură țesută cu modele populare

Titel Constantinescu

(1927-1999) a fost actor român de teatru și de film, regizor.

A debutat în anul 1942, pe când era adolescent, în paginile revistei *Universul copiilor*. A fost unul dintre cei mai pasionați creatori de literatură pentru copii. El a scris cărți precum: *Abecedarul din iarbă*, *Dacă deschid ușa*, *Fetița, soarele și cocostârcul*, *Peștii în copac*.

LECTURĂ

Fii activ cu creionul în mâna!

Indicație

Pentru că ai crescut și pentru că ai acumulat mai multe cunoștințe, îți provocăm curiozitatea, lansându-ți o invitație la lectură, pentru a descoperi personaje interesante și faptele lor, prezentate cu măiestrie de autori români ori străini. Vei desfășura această activitate captivantă, pe tot parcursul clasei a III-a. Spre finalul anului școlar, vei prezenta într-un portofoliu, ceea ce ai lucrat.

De fiecare dată când vei întâlni simbolul în manual, vei lucra cerințele rubricii **Fii activ cu creionul în mâna!**

Mult succes!

Să exersăm!

1. Scrie cuvintele în ordine alfabetică, apoi notează cu V (vocalele) și cu C (consoanele): *fetiță, casă, vară, salcâm, păpușă, frunză, masă, toamnă, aur, șervețele, împodobi.*
2. Înlocuiește litera evidențiată cu altă literă, apoi scrie cuvintele obținute.

casă, vară, pui, gol, tace

3. Alcătuiește câte două cuvinte care:

- să înceapă și să se termine cu o consoană;
- să înceapă și să se termine cu o vocală;
- să înceapă cu o vocală și să se termine cu o consoană.

Fii activ cu creionul în mâna!

Citește poezia *Balada unui greier mic* de George Topîrceanu!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: titlul, autorul, personajele și mesajul transmis.

Portofoliu

Indicații pentru portofoliu

Ori de câte ori vei întâlni rubrica **Portofoliu**, ai de rezolvat câte o sarcină. Realizează materialele, ordonează-le, datează-le și păstrează-le într-o mapă aleasă sau creată de tine. Spre sfârșitul anului școlar, acest **portofoliu** va fi cartea ta de vizită, pe care o vei prezenta doamnei/ domnului învățător, colegilor, dar și părinților.

De câte ori vei avea nevoie de ajutor, doamna/ domnul învățător te va îndruma. Trebuie doar să adresezi întrebări clarificatoare.

Acstea lucrări vor fi evaluate în funcție de următoarele criterii:

- respectarea cerințelor;
- originalitate, creativitate;
- aspect general.

Succes!

Să ne amintim!

Sunetul este cea mai mică parte rostită a unui cuvânt.

Litera este semnul grafic al sunetului. Aceasta se vede și se scrie.

Alfabetul este totalitatea literelor folosite într-o limbă, așezate într-o anumită ordine (alfabetică).

Cuvântul este o îmbinare de sunete (sau un sunet) care are un înțeles.

Joc de rol

Imaginați-vă și interpretați un dialog între un copil, o frunză și vânt.

A fost odată un împărat, care avea trei fete pe care le iubea foarte mult. Într-o zi, ce-i vine împăratului, că numai întreabă pe fata cea mare:

- Fata mea, cum mă iubești tu pe mine?
- Te iubesc ca mierea, răsunse fata.

Tatăl a fost mulțumit de răspuns și a întrebat-o și pe fata cea mijlocie.

- Eu te iubesc ca zahărul, răsunse aceasta.

Împăratul era de-a dreptul înduioșat de atâtă iubire. Atunci a întrebat-o pe fata cea mică:

- Și tu, fetițo, cât de mult mă iubești?
- Ca sarea în bucate, tată! răsunse mezina.

Surorile ei au început să râdă de ea și împăratul s-a înfuriat.

- Ce fel de răspuns este acesta? Să pleci din casa mea!

Fata cea mică s-a îmbrăcat în niște haine simple și a plecat supărată, cu lacrimi în ochi.

(Sarea în bucate , fragment după Petre Ispirescu)

Să exersăm!

1. Cine participă la acest dialog?
2. Precizează persoana care adresează întrebarea.
3. Cine oferă răspunsuri?
4. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare dintre cuvintele: *înnorat, toamnă, roade, vânt, septembrie, frunze, au cules*. Desparte în silabe cuvintele primei propoziții.
5. Scrie câte o propoziție enunțiativă, exclamativă și interogativă, în care să folosești cuvântul *împărat*.
6. Formulează două propoziții în care, cuvintele *mine* și *ochi* să aibă alt sens decât cel din text.
7. Găsește cuvinte care au sens asemănător cu: *înduioșat, mezină, mulțumit, s-a înfuriat*.
8. Găsește cuvinte care au sens opus cu: *mult, iubire, atunci, au început*.
9. Alcătuiește enunțuri în care să folosești cuvintele: **sa, s-a, sau, s-au, într-un, într-o, dintr-o**.

Să ne amintim!

Con vorbirea dintre două sau mai multe persoane se numește **dialog**.

Înaintea cuvintelor fiecărei persoane care participă la dialog se scrie **linie de dialog**.

Propoziția este o comunicare orală sau scrisă, care are un înțeles. Este alcătuită din cuvinte. Primul cuvânt din propoziție se scrie întotdeauna cu literă inițială mare.

La finalul acesteia se pune unul dintre **semnele de punctuație**:

- semnul punct (.)
- semnul întrebării (?)
- semnul exclamării (!)

Exprimă-ți părerea!

- Ce crezi despre răspunsurile fiicelor împăratului?

1 Stropi de toamnă

Să exersăm!

1. Privește imaginile și scrie răspunsuri pentru următoarele întrebări, apoi ordonează-le într-un text. Dă-i un titlu potrivit!

a. Unde se află Miruna și bunicul ei?

b. De la cine își ia rămas bun fetița acum, când se apropiе începutul școlii?

c. Care sunt semnele instalării anotimpului toamna?

d. Unde zboară păsările călătoare?

e. Din ce cauză crezi că este îngândurată Miruna?

f. Ce sentimente are fata?

g. Cum era vremea în prima zi de școală?

h. Cum se simte Miruna sub umbrela albastră cu fluturași?

i. Cine o însوtește pe Miruna în prima zi de școală?

2. Exercițiu de imaginație

• Imaginea-vă un dialog între fetiță și fluturași de pe umbrelă.

Prima zi de școală

după Edmondo De Amicis

Azi e prima zi de școală. Trei luni de vacanță la țară s-au spulberat ca un vis. De dimineață, mama m-a dus la școala Baretti, ca să mă înscrie în clasa a III-a primară.

Am pătruns cu greu în școală.
Era atâta lume!

La parter se aflau copiii dintr-o-ntâia, care nu voiau să intre în clasă. Unii fugeau din bânci, iar alții, văzându-i pe părinții lor că pleacă, începeau să plângă. Fratele meu mai mic, care a fost repartizat în clasa învățătoarei Delcati, era cuminte. Eu eram repartizat la învățătorul Perboni.

Mă gândeam la fostul învățător, atât de bun, care râdea mereu cu noi. Era mic, încât părea un coleg de-al nostru. Îmi părea rău că nu-l mai văd acolo, cu părul lui roșcat și ciufulit.

Învățătorul nostru de acum e înalt, cu părul cărunt și lung, are vocea groasă și ne privește fix, vrând parcă să ne ghicească gândurile. Eu spuneam în sinea mea: astăzi prima zi, urmează încă nouă luni. Câte lecții, câte examene la sfârșit de lună, cât efort!

Simțeam nevoia de a o întâlni pe mama la ieșire. Ea m-a întâmpinat, spunând:

– Curaj, Enrico! Vom învăța împreună.

M-am întors acasă mulțumit.

A doua zi, mi-am dat seama că îmi place și noul învățător. În timp ce eram în clasă, din când în când apărea câte un fost elev de-al lui, de anul trecut, ca să-l salute:

– Bună ziua, domnule Perboni!

El răspundeau:

– Bună ziua! și strângea mâinile celor ce-l salutau.

La fiecare salut rămânea serios. și în loc să se bucure de saluturile aceleia, părea că suferă din cauza lor. Apoi se uita la noi și ne privea atent.

Începând să dicteze, coborî de la catedră ca să se plimbe printre bânci, dar privirea îi căzu pe un băiat cu obrajii îmbujorați și plini cu bubițe. Îi luă fața în mâini și-l întrebă ce avea. Îi trecu o mână pe frunte, să vadă dacă-i fierbinte. În timpul acela, Giovani, un băiat din spatele lui, se ridică pe bancă și începu să facă pe marioneta. El se întoarse brusc. Băiatul se reașeză într-o clipită, rămânând întepenit în bancă, cu fruntea aplăcată de rușine în aşteptarea pedepsei. Învățătorul îi puse o mână pe cap și-i spuse:

– Să nu mai faci asta niciodată!

Se întoarce la catedră și încheie dictarea. Ne vorbi rar și calm, cu vocea lui groasă, dar caldă:

– Ascultați, copii! Avem de stat împreună un an. Să căutăm să-l trăim în bună înțelegere. Voi sunteți ca o familie pentru mine. Sunteți copiii mei. Nu vreau să fiu silit să cert pe nimeni. Nu vă cer o promisiune cu glas tare. Sunt convins că în inimile voastre mi-ați și promis. și vă mulțumesc!

În momentul acela sună clopoțelul și anunță sfârșitul orei. Am ieșit din bănci, în tacere deplină. Giovani se apropiе de învățător și-i spuse cu glas tremurat:

– Domnule învățător, vă rog să mă iertați!

Învățătorul îl mângâie pe frunte și îi spuse:

– Bine, băiatul meu, nu-i nimic!

Să explorăm textul!

Pălăriile gânditoare

Indicație

Grupați-vă în șase echipe. Fiecare echipă va purta o *pălărie gânditoare* și va rezolva cerințele din dreptul acelei pălării. La final, prezentați rezolvările în fața clasei.

○ informează:

Unde și când se petrece acțiunea din text?

● spune ce simți

Spune ce simți în legătură cu faptul că lui Enrico îi părea rău după fostul învățător din clasa a II-a.

● aspecte negative

Cu ce elemente prezentate în text nu ești de acord?

○ aspecte pozitive

Ce calități avea noul învățător?

● idei noi

Exprimă-ți părerea despre modul în care a reacționat noul învățător față de Giovani.

○ clarifică

De ce crezi că s-a liniștit Enrico după discuția cu mama lui?

1. Precizează personajele care apar în text.

2. Transcrie enunțul în care Giovani îi cere iertare domnului învățător.

VOCABULAR

marionetă: păpușă manevrată cu sfori, care interpretează diferite roluri pe o scenă specială

Să ne amintim!

Cei care participă la întâmplările povestite se numesc **personaje** povestirii. Acestea pot fi oameni, animale, obiecte, plante etc.

Cuvântul sau grupul de cuvinte care prezintă pe scurt conținutul din text se numește **titlu**. Acesta se scrie cu literă inițială mare, în partea de sus a textului, la mijlocul rândului.

Persoana care a scris textul se numește **autor**.

3. Explică înțelesul expresiei *cu glas tremurat*.

4. Scrie un enunț despre conținutul imaginii care însoțește textul.

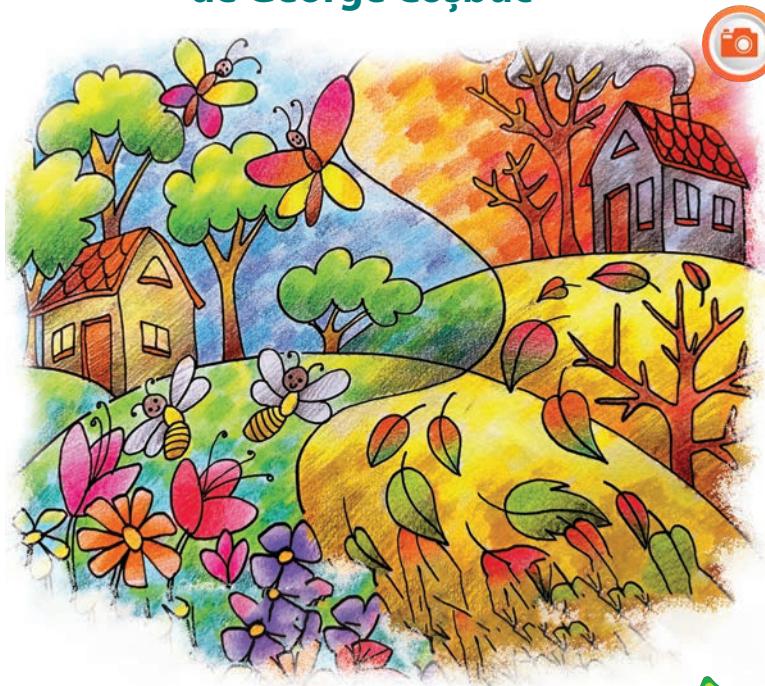
Zile de toamnă

de George Coșbuc

Ieri vedeam pe luncă flori ...
 Mândri fluturi zburători,
 și vedeam zburând albine!
 Ieri era și cald și bine.

Azi e frig și nori și vânt,
 Frunzele cad la pământ,
 Florile stau supărate,
 Veștejesc de brumă toate.

Ieri era frumos pe-afără
 Ca-ntr-o caldă zi de vară.
 Azi e toamnă pe pământ,
 Vremea rea și bate vânt.

Să explorăm textul!

- Răspunde la întrebări.
- Ce vede poetul pe luncă, ieri?
- Cum este descrisă vremea în trecut și în prezent?

2. Activitate în echipă

Grupați-vă în echipe, după preferințe. Rezolvați sarcinile de mai jos, apoi prezentați rezultatele în fața colegilor.

- Creați un dialog între vară și toamnă.
- Scrieți câte un bilet de mulțumire, pentru cel mai bun prieten din timpul vacanței de vară.
- Realizați benzi desenate care să ilustreze primele două strofe ale poeziei.
- Confeționați un afiș în care să anunțați deschiderea unui târg de toamnă.

Să ne amintim!

Poezia este un text literar scris cu rânduri scurte, numite **versuri**. Unul sau mai multe versuri formează o **strofă**.

Între strofe se lasă un spațiu liber.

Primul cuvânt din fiecare vers se scrie, de obicei, cu literă inițială mare.

Autorul poeziei se numește **poet**.

Textul nonliterar este lucrarea în care se prezintă informații sau evenimente adevărate (reale). Exemple: *felicitarea, invitația, afișul, scrisoarea, cartea poștală, fluturașul, articolul*.

Evaluare inițială

Într-o zi, în fața casei, copilașul urmărește jocul stolului de păsări, printre care se află și cei trei puișori ai lui, din cuibul de sub streașină. Îi primise îndăr de la mama sa.

De câte ori era neastămpărat, mama îi zicea:

– Fii cuminte, dacă vrei să-ți dau puii când vor crește mari!

Și el a fost **cuminte**. Puii au crescut, dar pe urmă au zburat. El îi văzuse cum au ieșit zilele trecute de s-au jucat prin aer, dar parcă niciodată nu zburaseră mai mult ca astăzi.

Păsărelele s-au odihnит puțin, apoi și-au **șoptit** nu știu ce, au scos un strigăt vesel și s-au ridicat deodată cu toatele. Câteva dintre ele s-au despărțit o clipă de stol, au atins ușor streașina casei, apoi s-au pierdut iarăși în mulțimea celorlalte. Puișorii copilașului își luau rămas bun de la el și de la cuibul lor.

(Puișorii, fragment după Emil Gârleanu)

1. Completează enunțurile:

- Titlul textului este
- Autorul textului se numește
- Personajele care apar în text sunt
- Fragmentul are ... alineate.
- Un alt titlu potrivit pentru acest fragment este

2. Răspunde la întrebări.

- Unde se află copilașul?
- Câți puișori avea băiatul?
- De la cine a primit îndăr puii?

3. Scrie un cuvânt cu sens asemănător și un cuvânt cu sens opus celor evidențiate în fragment, după model.

Model: au ieșit - au plecat
au ieșit - au intrat

4. Alcătuiește câte o propoziție, folosind cuvintele din text: **într-o, sa, s-au**.

5. Imaginează-ți că ești copilașul din fragment. Scrie mamei un bilet de mulțumire pentru darul primit.

Itemi	Suficient	Bine	Foarte bine
1	Completează corect trei spații lacunare.	Completează corect patru spații lacunare.	Completează corect toate cele cinci spații lacunare.
2	Identifică răspunsul corect într-o din situatiile date.	Identifică răspunsul corect în două din situatiile date.	Identifică răspunsul corect în toate cele trei situatii.
3	Găsește corect două-trei cuvinte.	Găsește corect patru-cinci cuvinte.	Găsește corect toate cele şase cuvinte.
4	Alcătuiește corect o propoziție.	Alcătuiește corect două propoziții.	Alcătuiește corect toate cele trei propoziții.
5	Scrie biletul de mulțumire, cu omisiuni privitoare la structura acestuia.	Scrie biletul de mulțumire, având una-două greșeli de ortografie/ punctuație, cu respectarea structurii acestuia.	Scrie corect biletul de mulțumire, cu respectarea structurii acestuia.

Tărâmul cărților

Conținuturi

- Cartea. Prezentarea unei cărți
- Comunicarea orală. Componentele comunicării dialogate – inițierea unui schimb verbal
- Prezentarea unei persoane
- Textul literar narativ
- Așezarea textului în pagina caietului
- Povestirea orală după imagini
- Formularea de întrebări și răspunsuri
- Povestirea orală după un sir de întrebări
- Înțelegerea textului citit – harta textului
- Exprimarea emoțională față de textul literar citit
- Cererea simplă familiară. Cererea politicoasă
- Planul simplu de idei desprins din ilustrații/ benzi desenate
- Povestirea orală după planul simplu de idei desprins din ilustrații
- Delimitarea textului în fragmente
- Ordinea întâmplărilor
- Povestirea orală a unui fragment
- Planul simplu de idei al textului literar

Amintește-ți! În Unitatea de învățare **Tărâmul cărților**, vei fi evaluat de către cadrul didactic și pe baza fișei de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului, prezentată la pagina 8.

Radu, computerul și cartea

E vineri seara târziu și Radu a adormit cu gândul la ziua de mâine, căci vor urma câteva zile libere. Dorește să aibă mult, mult timp liber, pe care să și-l petreacă în cele mai plăcute moduri.

Pe biroul din camera sa, cartea și computerul stau tăcute. Cu coperte cartonate și frumos ilustrate, cartea de povești s-a ridicat pe cotor, ca să-l privească pe Radu.

– Ce cauți aici? întreabă computerul mirat. Nu te cunosc. Nu te-am mai văzut. Pe aici umblă doar manuale.

– Ssst! Vorbește în șoaptă! Radu a adormit.

– Sigur nu ne aude. Visează aventuri cu Ken, personajul lui preferat din jocul de **strategie**. Astăzi tocmai a trecut la nivelul următor, spuse computerul pe care Radu îl uitase pornit.

– Joc de strategie? Nivelul următor? Explică-mi, te rog!

– În jocul de strategie trebuie să fii foarte atent și să-ți planifici mișcările pentru a obține victoria. Adică ai de parcurs niște etape, pentru a trece la nivelul următor.

– Aha... aşa... cum ai citi un capitol dintr-o carte și poți trece la următorul capitol.

– Cam aşa ceva, dar mult mai interesant.

– Este adevărat că în zilele noastre, copiii nu mai citesc ca altădată și taaare le mai place să se uite la desene animate sau să se joace la computer! Însă, cu fiecare carte citită, ai ocazia să înveți ceva nou despre oameni și fapte, despre natură și viețuitoare. Înveți cuvinte noi și expresii pe care nu le știai.

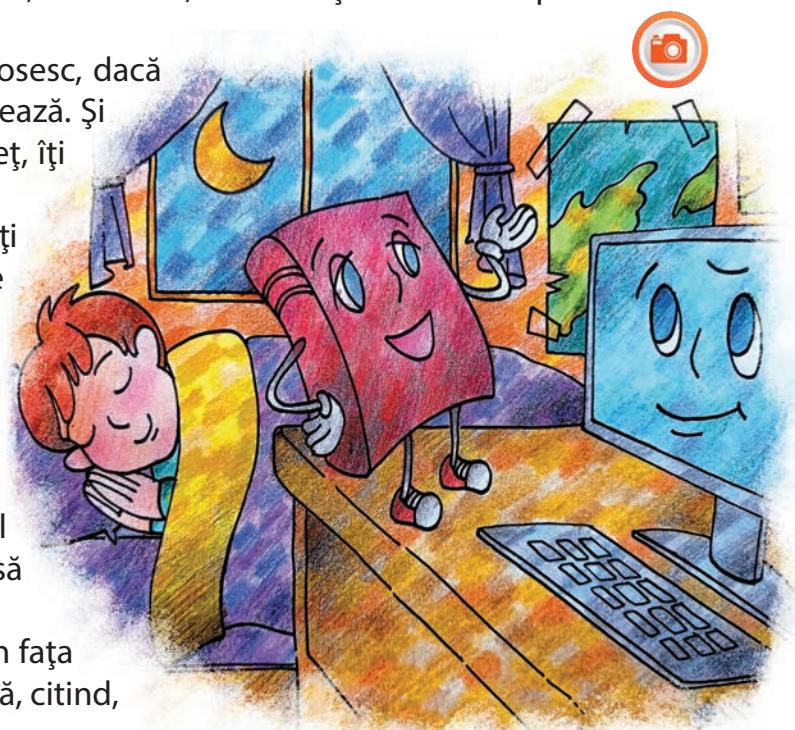
– Dar jocul este ca un film în care, câteodată, tu hotărăști ce se întâmplă. Culoarea și personajele sunt atractive.

– Culoarea și personajele te obosesc, dacă te joci prea mult. Cititul, însă, te relaxează. și să știi, lectura te face să devii mai isteț, îți dezvoltă cultura generală.

– și cu ajutorul meu îți poți dezvolta cultura generală! și poți face multe alte lucruri pe care, cu o carte, nu le poți face. De exemplu, să te vezi cu cineva la distanță sau să află o mulțime de informații.

– Este adevărat, dar eu mă refeream la cum să-ți petreci timpul liber: să te joci pe computer sau să citești o poveste?

– Aaa! Ai dreptate! Mult timp în fața calculatorului îți afectează atenția, însă, citind,

te vei concentra mai bine și pentru mai mult timp.

– Deci, îmi dai dreptate!

– Da, sigur! Numai că niciunul dintre noi nu trebuie să lipsească din educația copilului. Împreună suntem viitorul. Dar eu, dacă sunt folosit în exces... pot afecta sănătatea, pe când tu, cu cât ești mai folosită, cu atât mai mult are de câștigat cel care te citește.

Dimineața, calculatorul era foarte obosit. Doar funcționase toată noaptea. Cartea era liniștită și îl aștepta răbdătoare pe Radu. Se gândeau la momentul în care el o va observa. Mama lui o așezase cu grijă pe birou, după ce el adormise. *Recreația mare...*. Sună interesant!

Radu a luat cartea și a început să o răsfoiască. Era foarte încântat. Fiecare poveste avea imagini atractive.

De astăzi, în fiecare zi, voi citi o poveste! Este minunat să citești! își spuse Radu. Luă cartea și, bucuros, îi mulțumi mamei pentru cadoul primit.

Să explorăm textul!

VOCABULAR

strategie: arta de a folosi toate mijloacele disponibile în vederea atingerii unei victorii

Activitate în echipă - Metoda S.I.N.E.L.G.

Citirea activă prin folosirea unor simboluri specifice eficientizării lecturii și a gândirii

Indicații

- Organizați-vă în grupe, apoi rezolvați sarcinile de mai jos.
- Citiți cu atenție textul *Radu, computerul și cartea*.
- Pe parcursul lecturării textului, marcați în dreptul informațiilor următoarele simboluri:
 - ✓ pentru informații cunoscute, confirmate de text;
 - pentru informații care contrazic sau diferă de ceea ce știați;
 - + pentru informații nemaiîntâlnite până acum;
 - ? pentru informații care vi se par confuze sau care mai trebuie cercetate.

Completați un tabel asemănător celui de mai jos, după ce reflectați asupra celor citite în text. Comunicați informațiile colegilor, apoi centralizați-le la tablă.

✓ informații cunoscute, confirmate de text	- informații care contrazic/diferă de ceea ce știați	+ informații nemaiîntâlnite până acum	? informații care vi se par confuze sau care mai trebuie cercetate
<i>E vineri și urmează câteva zile libere.</i>	<i>Cartea și computerul stau tăcute.</i>	<i>Cartea de povesti s-a ridicat pe cotor, ca să-l privească pe Radu.</i>	<i>Pe aici umblă doar manuale.</i>
...

Fii activ cu creionul în mână!

Citește lectura *Abecedarul* de Tudor Arghezi. În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis.*

Aprecierea valorii cărții

Proiectul cuprinde patru activități de interes, derulate pe parcursul întregului an școlar.

Activități:

1. Prezentarea proiectului	3. Realizarea unui colț de lectură
2. Vizită la bibliotecă	4. Bursa lecturilor

Activitatea 1: Prezentarea proiectului

Indicație

Derularea proiectului implică participarea fiecărui elev, având ca **activitate principală aprecierea valorii cărții**.

Grupați-vă în trei echipe de câte patru - șase elevi. Rezolvați sarcinile de mai jos, folosind cuvintele-cheie: *carte, valoare, sfaturi, informație*.

Echipa 1 – formulează întrebări;

Echipa 2 – prezintă răspunsurile;

Echipa 3 – apreciază întrebările și răspunsurile, aducând precizări și completări, dacă este necesar.

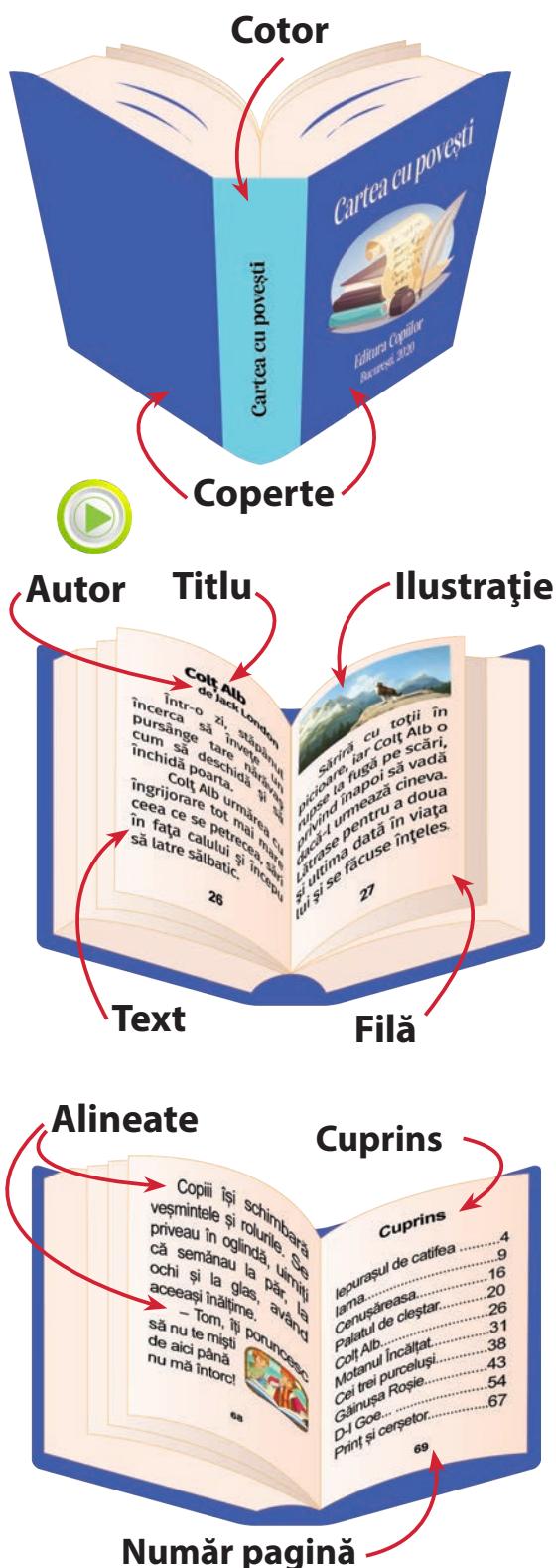
În timpul desfășurării activităților, doamna/ domnul învățător va observa: **comportamentul și implicarea** ta, dacă **ai colaborat** cu alți colegi, dacă **ai îndeplinit sarcinile**, dacă **ai respectat** regulile etc. Tabelul de mai jos constituie o modalitate de evaluare a implicării tale în proiect.

Evaluarea cadrului didactic

Autoevaluarea
A fost ușor să ...
A fost dificil să ...
Am descoperit că ...

Criterii de evaluare a proiectului	Da	Nu
A colaborat cu alți colegi.		
A îndeplinit corect sarcinile.		
A finalizat activitatea.		
A avut spirit de inițiativă.		
A remediat dificultățile apărute.		
Progresul realizat		

Cartea. Prezentarea unei cărți

Să ne amintim!

Cartea este alcătuită din **coperte** și **file**. Pagina este fața unei file. O filă are două pagini. Există mai multe tipuri de cărți: manuale, cărți de povești și basme, cărți de poezii, cărți istorice, științifice etc.

Lucrați în perechi!

Împreună cu un coleg, alege însușiri potrivite cărților: *înțelepte, povătuitoare, frumoase, atractive, neinteresante, prietenoase*. Exemplifică alegerea făcută cu titlul unei cărți sau al unei lecturi citite de tine.

Să exersăm!

1. Prezintă elementele componente ale manualului de *Limba și literatura română* și precizează rolul lor.
2. Scrie trei reguli pe care trebuie să le respecti atunci când citești o carte.

Joc de rol

Un elev merge la biblioteca școlii să împrumute o carte recomandată de către doamna/ domnul învățător. Prezintă dialogul dintre elev și doamna/ domnul bibliotecar în fața clasei.

Portofoliu

Confeționează o carte intitulată *Școala mea*. Timp de o săptămână, adună informații despre școala ta, notează-le în carte, apoi citește-le în fața clasei.

Comunicarea orală

Componentele comunicării dialogate – inițierea unui schimb verbal

Să exersăm!

1. Care dintre situațiile următoare prezintă comunicări orale? Prezintă și alte situații de comunicare orală.

Lucrați în perechi!

Împreună cu un coleg, prezintă dialoguri, pornind de la următoarele situații:

- la circ, magicianul te invită în arenă;
- la școală, cunoști noul coleg de clasă;
- în magazin, te întâlnești cu vărul tău;
- acasă, discuți cu bunica despre prăjitura preferată.

Să descoperim!

- Cine vorbește?
- Cine ascultă?
- Ce informații transmit cele două mesaje?

Să ne amintim!

Converbirea dintre două sau mai multe persoane se numește **dialog**. Într-un dialog există o persoană care vorbește (**vorbitoar**) și o persoană care ascultă (**ascultător**). Cel care vorbește transmite o informație, iar cel care ascultă primește o informație. Aceste roluri se schimbă pe rând.

Prezentarea unei persoane

Să descoperim!

- Ce informații sunt prezentate în fișă de identitate alăturată?
- Completează, în caiet, fișa ta de identitate.
- Scrie cel puțin două situații în care poți folosi fișa de identitate.

Să exersăm!

1. Imaginează-ți că te află pe o scenă și urmează să participe la un concurs. Prezintă-te publicului!
2. Încercuiește formulările corecte prin care o prezintă mamei tale pe cea mai bună prietenă.

- a. – Maria Petrescu, prietena mea.
- b. – Ea e Petreasca.
- c. – Prietena mea, Maria!
- d. – Prietena mea se numește Maria Petrescu.
- e. – Prietena mea, Maria Petrescu.
- f. – Numele prietenei mele este Maria Petrescu.
- g. – O prietenă.
- h. – Pe prietena mea o cheamă Maria Petrescu.

3. Stabilește căror persoane li se adresează următoarele prezентări:

- Bună! El este tatăl meu, Lucian Toma.
- Bună ziua! Vi-l prezint pe fiul meu, Teodor.
- Bună, mami! Iată-l pe partenerul meu de dans, Valentin Dinu.
- Sărut mâna, bunico! Ea este colega mea de bancă, Roxana.

4. Exercițiu de imaginație

Imaginează-ți că te află cu un prieten la cinema și vă întâlniți cu un coleg de-al tău. Cei doi nu se cunosc. Prezintă-i-l!

Fișă de identitate

Numele: Georgescu

Prenumele: Adrian

Școala unde învață: Școala Gimnazială Nr.1

Clasa: a III-a A

Vârstă: 10 ani

Adresa: Aleea Privighetorilor, nr. 1

Orașul: Ploiești

Județul: Prahova

Să reținem!

Prezentarea unei persoane se realizează prin informarea interlocutorului (partener de dialog) despre datele de identitate, adăugând alte informații semnificative despre acea persoană.

colegului tău

bunicii tale

doamnei doctor

mamei tale

Mi s-a terminat caietul fragment

după Mircea Sântimbreanu

– Ia te uită! S-a terminat... și doar alătăieri l-am cumpărat.

Uimirea băiețandrului din clasa a III-a era neprefăcută. Caietul se isprăvise. Nu mai rămăsese din el decât o **pojghiță** la umbra celor două coperte. Toate celelalte file și-au luat zborul, smulse parcă de un vânt ciudat. La ceilalți copii foile caietului nu zboară. Atunci ce s-a întâmplat cu acest caiet? Trebuia dezlegat misterul! Dacă e o **molimă** necunoscută până acum și ea se întinde și molipsește toate caietele din clasa a III-a, din toată școala, din toate școlile?

În timp ce căutam să dezleg misterul, auzii un clinchet de bicicletă. Am tresărit.

– Cine a intrat cu bicicleta în clasă?

– Eu.

Vorbea o foaie de caiet. Ciudat! O foaie cu pătrățele, exact ca acelea din caietul ce-l aveam în mâna.

Așadar, molima caietului a fost pasiunea pentru desen a stăpânului, îmi ziceam, încercând să-mi dau seama cam câte biciclete o fi trimis în turul clasei ciclistul nostru.

Deodată, un **zbârnăit** se auzi dinspre tavan. Era un avion.

– Ciudat! am exclamat. Aterizezi pe un caiet?!

– De aici am plecat, aici mă întorc. Acesta e **aerodromul** meu obișnuit... Vă place zborul meu lin, elegant? Dar cât efort a trebuit din partea constructorului, nu mă întrebați!?

Câte modele și câte zboruri de încercare!

Aproape că i s-a terminat caietul.

– Da. Fac o socoteală. Caietul a avut alătăieri cincizeci de file. Cinci-șase biciclete, cinci-șase aeromodele fac cel mult o **duzină** de foi... În vînt, ca să zic aşa. Dar unde or fi pierit celelalte?

Cineva sună din corn.

– Poșta?

– Da, o poștă demodată. Sunt un bilețel care își caută adresa. Am plecat din caiet *F. F. urgent*, conținând câteva rândulețe, dar m-am împotmolit.

Am ajuns la un punct mort. Catedră îi zice.

lată, deci, cum se împarte vina, gândeam, continuând să adun în minte filele descoperite, pentru a ajunge la... scădere. Dar rezultatul nu era cel din... caiet. Mai aveam și alte foi lipsă. Cum și unde or fi pierit?

– Aici! Aici! Aici!

Vocile veneau din coșul cu hârtii.

– Ce-i cu voi acolo?

– E vina stăpânului nostru. Cum se ivește o mică greșală - și din grabă face nenumărate asemenea greșeli - ne rupe. Rupe la fiecare temă cinci-șase foi.

Într-un colț erau trei foi albe, nepătate, neîndoite.

– Noi ne-am desprins singure. Așa se întâmplă întotdeauna într-un caiet cu file rupte. Unele se desprind de la sine.

– Și ce să fac cu voi? Să vă aşez la loc, în caiet?

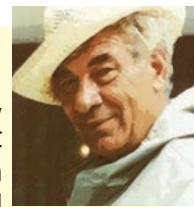
– A, nu! răspunseră într-un glas cele trei foi.

Folosiți-ne dumneavoastră. Scrieți despre **năravul** acestui școlar! Caietul acesta s-a terminat tot. Măcar să se termine cu folos... să nu se mai întâmpile.

Cele trei foi aveau dreptate. M-am așternut pe scris. Acum povestea este gata și, după cum vedeti, are exact trei foi...

Mircea Sântimbreanu

(1926 - 1999), publicist, traducător și scenarist român, a debutat în anul 1956 cu volumul de proză *Cu și fără ghiozdan*. Au urmat alte scrimeri, ca: *Lângă groapa cu furnici*, *Extemporale*, unele dintre ele fiind distinse cu premii importante: *Recreația mare*, *Mama mamuților mahmuri*. A fost declarat *Cetățean de onoare al Municipiului Brad*.

VOCABULAR

pojghiță: coajă, crustă, înveliș subțire

molimă: boală, epidemie

zbârnăit: zgomot, bâzâit

aerodrom: teren amenajat pentru decolare, aterizarea și staționarea avioanelor; aeroport

duzină: grup de douăsprezece obiecte

nărav: obicei rău, defect

Textul literar narativ

Să explorăm textul!

1. Citește textul:

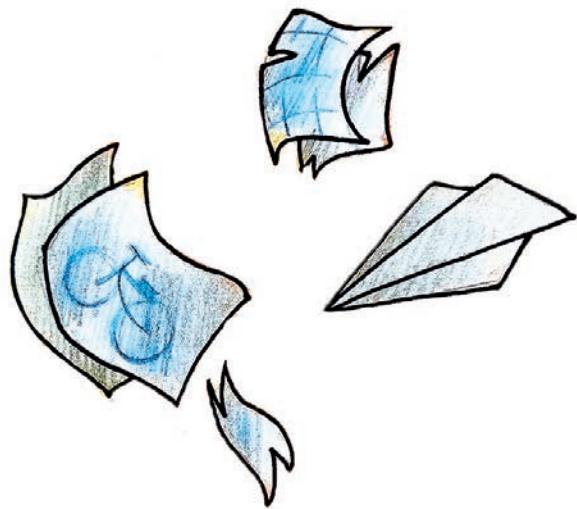
- în gând;
- cu voce tare;
- în perechi, fiecare câte un fragment.

2. Răspunde la întrebări.

- De ce era uimit băiatul?
- Ce părere ai despre comportamentul școlarului?

3. Scrie trei enunțuri în care să precizezi cum ar trebui să arate caietul unui elev ordonat.

4. Formulează mesajul textului.

Să ne folosim cunoștințele!

Jurnalul dublu

Găsește descrierea potrivită pentru fiecare cuvânt.

Cuvântul	Descrierea potrivită fiecărui cuvânt
autor	numele textului
alineat	cel care scrie textul
personaj	rând mai retras dintr-un text
titlu	enunțuri legate între ele prin înțeles
text	cel care participă la acțiune

Să descoperim!

Stabilește ordinea în care s-au petrecut întâmplările din text și transcrie-le în caiet.

- Foile curate din coș își mărturisesc supărarea.
- Aeromodelele aterizează pe caiet.
- Băiatul constată uimit că i s-a terminat caietul.
- Filele neîndoite îl îndeamnă pe povestitor să scrie despre nărvavul băiatului.
- Bicicletele se întorc în clasă.

Să reținem!

Textul literar este o creație a imaginației autorului, prin care transmite către cititor gânduri, idei, trăiri, emoții și sentimente.

În **textul literar** pot exista personaje (ființe, lucruri, fenomene ale naturii etc.), întâmplări și locuri fie reale, fie imaginate de către autor.

Textul în care se povestesc întâmplări, așezate în ordinea în care s-au petrecut se numește **text literar narativ**.

Să exersăm!

1. Răspunde la întrebări:

- a. Care este titlul textului?
- b. Cum se numește autorul?
- c. Care sunt personajele textului?
- d. Unde se petrec întâmplăriile?
- e. Câte alineate are textul?

2. Observă ilustrația și scrie, în trei-patru enunțuri, ceea ce observi. Dă un titlu textului!

3. Ești de acord cu atitudinea băiatului de a rupe foi din caiet?

Da, pentru că ...

Nu, pentru că ...

Am aflat!

Între ilustrație, titlu și text există o legătură strânsă.

4. Explică proverbul: *Pomul se cunoaște după roade, iar omul după fapte.*

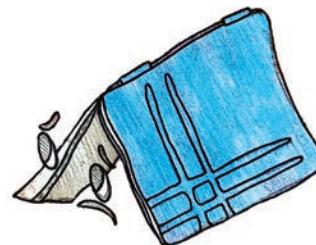

Scheletul de recenzie

(prezentarea pe scurt a textului)

- a. Scrie, într-o propoziție, despre ce se povestește în text.
- b. Redă, într-o expresie, ceea ce conține textul.
- c. Scrie un cuvânt-cheie pentru conținutul textului.
- d. Redactează cea mai importantă idee din text.

5. Scrie, în caiet, un mesaj adresat băiatului din text.

Să scriem corect!

1. Copilul **ia** caietul.
2. El **ia** calificative bune.
3. Băiatul **i-a** cerut scuze colegului.

- Se scrie **ia** când cuvântul poate fi înlocuit cu: *a apuca, a cumpăra, a obține etc.*
- Se scrie **i-a** când sunt două cuvinte diferite, care se rostesc într-o singură silabă.

1. Transcrie enunțurile, folosind forma corectă a cuvintelor.

- a. Mama îi **i-a/ ia** băiatului o bicicletă.
- b. Medicul **ia /i-a** recomandat odihnă.
- c. Profesorul **i-a/ ia** explicat ce a greșit.
- d. **ia/ i-a** cerut numărul de telefon al noului coleg.

2. Alcătuiește câte două enunțuri în care să folosești cuvintele **i-a** și **ia**.

Am aflat!

Liniuță care leagă două cuvinte diferite care se rostesc într-o singură silabă se numește **cratimă**.

Joc de cuvinte

Găsește cele cinci cuvinte ascunse în cuvântul CARTE.

Portofoliu

Ilustrează printr-un desen ce s-ar întâmpla cu pădurile, dacă toți copiii ar proceda la fel ca elevul din text.

Hârtia de un minut

Scrie pe o foaie, timp de un minut, aspectul care și-a părut cel mai important din lectura *Mi s-a terminat caietul* de Mircea Sântimbreanu.

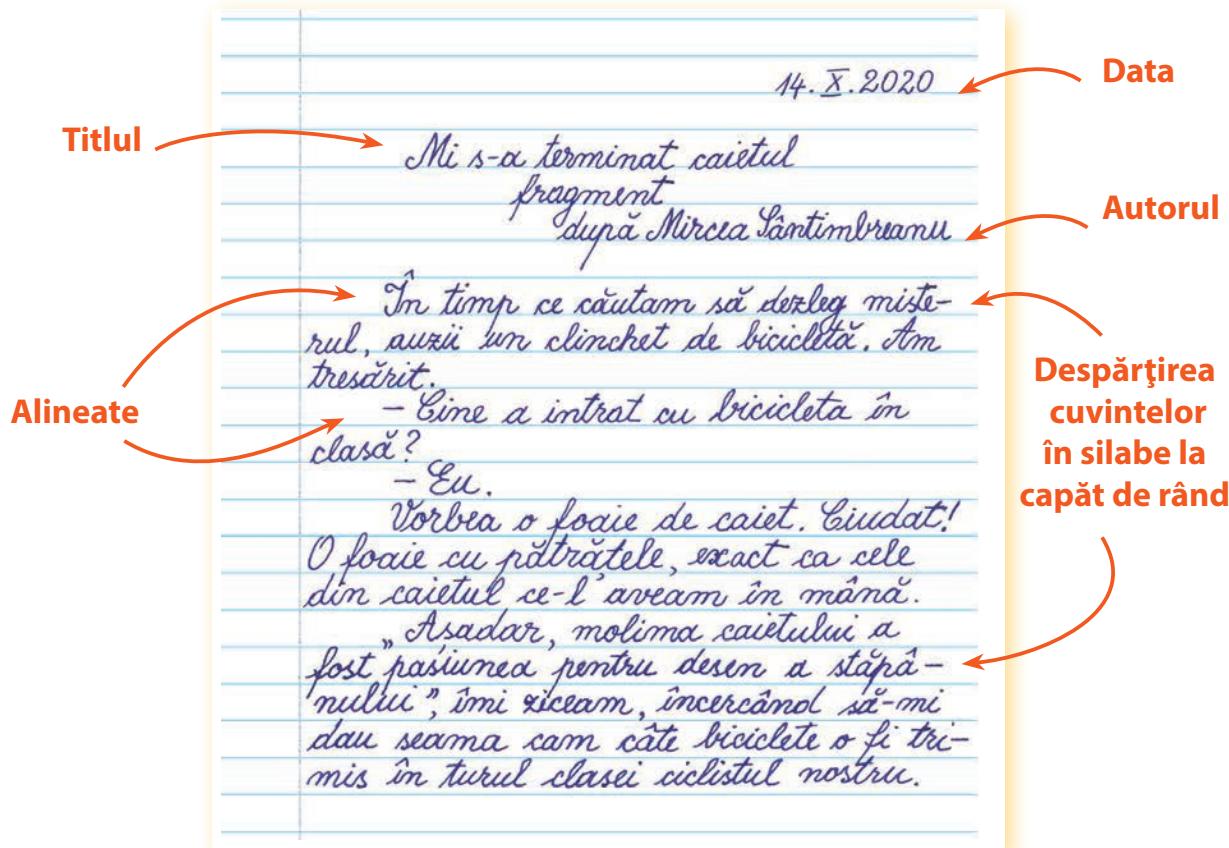
Fii activ cu creionul în mâna!

Citește una dintre cele 91 de întâmplări din cartea *Recreația mare* de Mircea Sântimbreanu.

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro: titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text.**

Așezarea textului în pagina caietului

Observă așezarea textului scris de mână în pagina caietului.

Să ne amintim!

Data se scrie sus, în partea dreaptă a paginii.
Între data și titlu se lasă un rând liber.

Titlul se scrie la mijlocul rândului următor.
Sub titlu se scrie **numele autorului**, încadrat
la jumătatea rândului, către dreapta paginii.
Între numele autorului și text se lasă un rând
liber.

Un text conține mai multe **alineate**.

Linia de dialog se scrie cu alineat.

Scrisul trebuie să fie citeș-

Să exersăm!

- Transcrie, din text, primele două fragmente.
- Alcătuiește un text format din trei fragmente, despre un personaj cu trăsături opuse celui din textul *Mi s-a terminat caietul* după Mircea Sântimbreanu.
- Exercițiu de imaginație**
Dacă te-ai întâlni cu băiatul din text, ce sfaturi i-ai da?

Povestirea orală după imagini

Să descoperim!

- Răspunde la întrebări, urmărind imaginile.
- De ce era uimit băiatul la vedere caietului de pe bancă?
- De unde veneau avioanele de hârtie și bicicletele desenate pe foi care zburau prin clasă?
- Unde se aflau și alte foi lipsă din caiet? De ce?
- Dar ultimele trei foi desprinse singure unde se găseau? Care este rugămîntea acestora?

Să reținem!

În **povestirea orală**, comunicările se evidențiază clar prin pauze. Trebuie să evităm repetițiile și să fim atenți la rostirea corectă a cuvintelor folosite.

Să exersăm!

- Povestește oral întâmplarea după imaginile alăturate.

Aventura de ciocolată fragment

după Eduard Jurist

Într-o zi, când tata și mama erau plecați de acasă, iar bunica moțăia într-un fotoliu, am hotărât să pun mâna pe tot ce nu aveam voie. Mai întâi am pus mâna pe pisică. Știam că n-am voie, fiindcă are microbi. Apoi am pus pe nas ochelarii tatei, dar m-am speriat când am văzut o bunică atât de mare. Pe urmă am apăsat butonul lămpii de masă. Era plăcut când lumina se aprindea și se stingea. Am mai pus mâna pe o mulțime de lucruri, dar nu s-a întâmplat nimic care să merite a fi povestit.

În cele din urmă, am găsit cutia cu ace, nasturi și foarfeci. Mi-am adus aminte de o poezie compusă de mama: *Ace, foarfeci, ochelari/ Nu sunt pentru preșcolari.*

În cutie erau o mulțime de nasturi ce puteau fi orice: soldați, animale sau nasturi. Găsesc acolo și un nasture care era un buton. Și cum în poezie nu se spunea nimic despre nasturi am apăsat pe el. M-am pomenit deodată pe un **cosmodrom**. O rachetă era gata de plecare. Am urcat în fugă scărița și am intrat în cabină.

M-am așezat în fotoliul din fața tabloului de bord și am apăsat un buton albastru. Racheta s-a smuls de pe Pământ. Acum zburam spre o țintă necunoscută, unde mă așteptau o mulțime de surprize. Surpriza cea mai plăcută era să ajung pe o planetă de ciocolată, locuită de ființe de ciocolată.

Și, fără să-mi dau seama, am ajuns pe planeta de ciocolată. Peste tot erau munți de ciocolată, **cratere** de ciocolată și mlaștini clocotitoare cu cremă de ciocolată. Erau și orașe de ciocolată. Le-am vizitat pe rând.

Un soare galben de poleială întreținea viața. Am intrat într-o clădire uriașă, circulară. Un tort de ciocolată de toată frumusețea.

Eram obosit de atâta mers și un gând nu-mi dădea pace: *Ce-ar fi să mănânc și eu o bucătă de ciocolată? Am înghițit în sec*
și m-am stăpânit.

Un cosmonaut adevarat nu poate face nimic până nu apasă un buton. Trebuie să găsesc sala mare a butoanelor. Sala am găsit-o, dar cineva fusese aici înaintea mea și mâncașe butoanele de ciocolată. Acum nu mai era nimeni. M-am gândit că, în cazul acesta, voi mânca și eu un balcon care nu mai trebuie.

Barele din ciocolată **forjată**

ale balconului erau dintr-un **aliaj** de fistic și susan necunoscut pe Pământ. Pretutindeni pe unde am fost, am gustat din toate câte puțin.

Și pentru că orice aventură are o învățătură, am dat și eu peste ea. Da, oamenii de pe Terra au dreptate: *Lăcomia strică omenia*.

Într-un **galantar** era un nasture de ciocolată. Și, cum pe mine mă încântaseră nasturii, l-am luat și am mușcat din el. **Nesăbuința** mea mi-a fost de ajuns. Într-o clipă, toate din jurul meu dispărură ca prin farmec și m-am trezit din nou acasă, cu nasturile mamei în mâna. Tocmai atunci intrau în casă mama și tata. Cum m-au văzut, au strigat într-un glas:

– Nu pune mâna!

Să explorăm textul!

- Care era dorința băiatului?
- De ce crezi că părinții nu-l lăsau pe băiat să pună mâna pe nimic? Consideri că procedau corect?

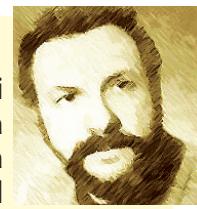
Da, pentru că ...

Nu, pentru că ...

- Ce a învățat acesta din aventura pe care a trăit-o? Citește fragmentul din care se înțelege acest lucru.

Eduard Jurist

(n. 1928) este un scriitor și dramaturg român. Mama sa, Isabela, era profesoară de limbi străine, iar tatăl său, Mozes Jurist, era funcționar. După absolvirea liceului, s-a înscris la Facultatea de Litere și Filosofie din București. A debutat în revista *Licurici* (1947).

VOCABULAR

cosmodrom: teren special amenajat pentru aterizarea și decolarea navelor玄mice

crater: partea superioară a unui vulcan, în formă de pâlnie, prin care se revarsă lava

a înghiți în sec: (aici) a se reține de la ceva, a fi nevoie să-și înfrâneze o dorință

a forja: a lucra, a prelucra un metal, la cald sau la rece, cu ajutorul unui ciocan

aliaj: amestec de mai multe metale, obținut prin topirea lor la o altă

galantar: vitrină a unui magazin în care se expun obiecte pentru vânzare

nesăbuință: lipsă de judecată într-o împrejurare dată; imprudență, necugetare

Formularea de întrebări și răspunsuri Povestirea orală după un sir de întrebări

Să descoperim!

- Formulează o întrebare pe care băiatul din text ar putea să o adreseze părinților lui, apoi imaginează-ți răspunsul acestora. Scrie întrebarea și răspunsul în caiet.
- Formulează întrebarea corespunzătoare răspunsului dat de către băiatul din imagine.

Să reținem!

Întrebările și răspunsurile trebuie să fie clar formulate.

În funcție de întrebare, răspunsul poate fi scurt, prin **da** sau **nu**, ori dezvoltat. Răspunsul trebuie să aibă legătură cu întrebarea.

Să exersăm!

1. Scrie, în caiet, răspunsurile la următoarele întrebări.

- Cu cine a rămas băiatul acasă?
- Care au fost primele lucruri pe care a pus mâna?
- Ce a găsit băiatul?
- Când a început aventura acestuia?
- Unde a ajuns băiatul?
- Ce a văzut în acel loc?
- Care era locul pe care voia neapărat să-l găsească? De ce?
- Din ce a gustat băiatul?
- Cum s-a sfârșit aventura băiatului?

2. Povestește textul oral, în ordinea răspunsurilor la întrebările formulate la exercițiul 1.

Lucrează în perechi - Explosia stelară

Realizează împreună cu un coleg o fișă, folosind **Explosia stelară**.

Formulează întrebări și răspunsuri pe baza informațiilor din text.

Cine?

Ce?

Aventura
de ciocolată
după
Eduard Jurist

Când?

De ce?

Unde?

Exercițiu de imaginație

Ce s-ar fi întâmplat dacă băiatul nu ar fi gustat din nasturele de ciocolată? Găsește un alt final al întâmplării.

Portofoliu

Caută o rețetă pentru o prăjitură cu ciocolată și roag-o pe mama să o preparați împreună.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește un fragment din *Charlie și fabrica de ciocolată* de Roald Dahl. În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text*.

Ne jucăm!

Illustrează, printr-un desen, o călătorie imaginară pe o altă planetă, unde te întâlnești cu eroii preferați.

O faptă generoasă

după Edmondo De Amicis

Chiar azi-dimineață Garrone ne dădu o dovadă de inima lui cea bună. Ajunsesem cam târziu la școală, fiindcă mă oprise profesoara de clasa I superioară, să mă întrebă la ce oră ar putea să vină la noi acasă. Profesorul nu venise încă și trei sau patru băieți îl necăjeau pe bietul Crossi, băiatul cu părul roșu și cu mâna legată de gât, a cărui mamă e **precupeată**. Îl loveau cu liniile, îi azvârleau coji de castane în ochi și îi ziceau mereu:

– **Ciungule, slutule!** Unii îl imitau și îl luau în râs, cum își ținea mâna legată de gât.

Sărmanul băiat stătea singur în spatele clasei și nu zicea nimic. Se uita când la unul, când la altul, parcă i-ar fi rugat să-l lase în pace. Dimpotrivă, ei se **îndârjură** și mai tare. Atunci Crossi începu să roșească și să tremure de necaz, dar tot răbda. Deodată, răutăciosul Franti se sui pe o bancă și imită pe mama lui Crossi, cum își poartă coșurile cu zarzavaturi în mâini, când vine la poarta școlii, ca să-l aştepte pe fiul său.

Mulți băieți începură să râdă cu hohote. Crossi își pierdu răbdarea, apucă o călimară cu cerneală și o azvârli din toate puterile spre capul lui Franti. Franti își plecă repede capul, iar călimara lovi în piept pe profesorul care tocmai intra în clasă. Toți școlarii alergară speriați pe la locurile lor. Profesorul îngălbeni și, urcându-se la catedră, îi întrebă supărăt:

– Cine a azvârlit? Nimeni nu răspunse. Profesorul întrebă iarăși, ridicând glasul: Răspundeți, cine?

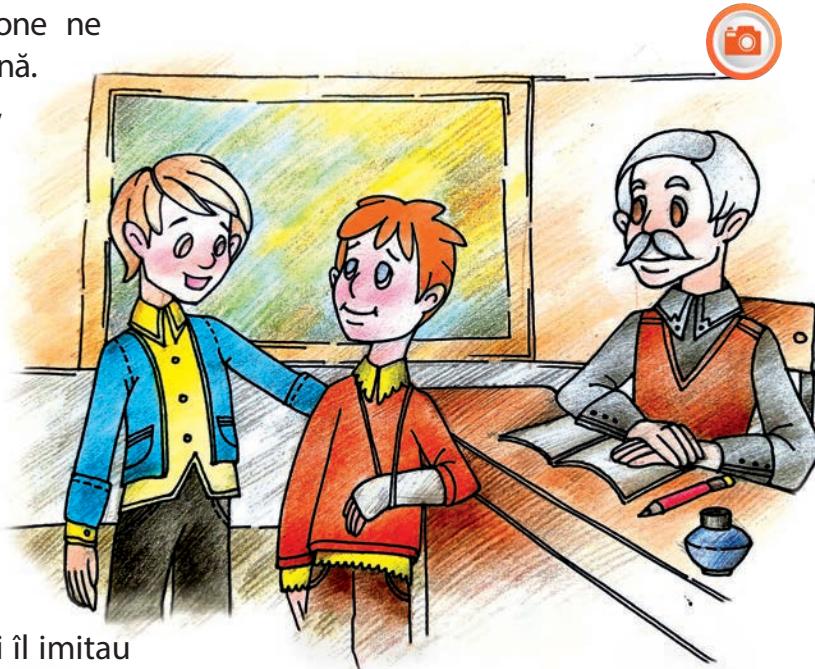
Atunci Garrone, făcându-i-se milă de bietul Crossi, se ridică repede și zise hotărât:

– Eu am azvârlit!

Profesorul se uită la el, se uită și la ceilalți școlari, pe care îi văzu că stau cuminti și zise cu glasul **potolit**:

– Nu este adevărat! adăugase el, vinovatul n-o să fie pedepsit, să se ridice!

Crossi se sculă și zise încat de plâns:

- Mă băteau și râdeau de mine; de necaz, mi-am ieșit din fire și am azvârlit călimara!
- Așază-te, zise profesorul. Să se scoale cei care l-au întărâtat.

Patru elevi se ridică în picioare, plecându-și capul.

- Ați necăjit, le zise profesorul, pe un coleg care nu vă făcea nimic. Ați bătut pe un neputincios, care nu este în stare să se apere. Ați făcut una din faptele cele mai **mișelesiști**, care pot **mânji** o ființă omenească! Sunteți niște nevrednici! Apoi coborâ printre bănci, îl luă de bărbie pe Garrone, care stătea cu capul în jos și se uita drept în ochii lui, zicându-i:

- Tu ești un suflet bun!

Garrone, folosindu-se de împrejurare, șopti ceva la urechea profesorului care, întorcându-se către cei patru vinovați, le zise cu asprime:

- Vă iert!

VOCABULAR

precupeață: persoană care vinde în piață zarzavaturi, fructe, păsări; negustor, comerciant

ciung: persoană fără un braț; invalid

slut: foarte urât, monstruos

a se îndârji: a se înfuria, a se înverșuna

potolit: calm, domol, liniștit

mișelesc: (despre o faptă) nedemn, josnic

a mânji: (aici) a compromite, a dezona

Înțelegerea textului citit – harta textului Exprimarea emoțională față de textul literar citit

Să explorăm textul!

1. Unde se petrece acțiunea?
2. Cum era inima lui Garrone?
3. Câți băieți îl necăjeau pe Crossi?
4. Pe cine imita Franti?
5. Cum a reacționat Crossi după gestul lui Franti?
6. Pe cine a lovit călimara?
7. Ce a făcut profesorul după ce Garrone i-a șoptit ceva la ureche?

Să descoperim!

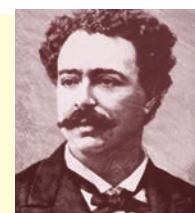

Harta textului

Realizează harta textului, astfel:

Pe o coală de hârtie, conturează harta unei insule.

În interiorul acesteia, completează: *titlul, autorul, personajele, timpul, locul, momentele importante și morala textului*.

Edmondo De Amicis

(1846-1908) a fost scriitor, jurnalist și pedagog italian, fiind autorul a numeroase povestiri pentru copii. Cel mai cunoscut roman pentru copii, care cultiva patriotismul este *Cuore* (apărut în 1886). Această carte captivantă a fost tradusă în peste 25 de limbi, fiind cunoscută aproape în toată lumea.

Am aflat!

Poți realiza **harta textului**, doar după ce ai citit cu atenție textul și după ce l-ai înțeles.

Am aflat!

Harta textului este o metodă prin care stabilim: *titlul, autorul, locul, timpul, personajele, întâmplările și învățatura* textului.

Să exersăm!

1. Exprimă, în scris, starea emoțională pe care ai simțit-o față de personajele din text, în funcție de situațiile prin care au trecut.
2. Ce ai aflat despre Crossi? Scrie trei informații!
3. Explică motivul pentru care învățătorul i-a spus lui Garrone: *Tu ești un suflet bun!*
4. **Exprimă-ți părerea!**

Ce crezi că i-a șoptit Garrone profesorului la ureche?

Eseul de cinci minute

Scrie, în cinci minute, despre ce ai învățat din comportamentul personajelor din text. Enumera cel puțin două reguli pe care trebuie să le respecte elevii.

Joc de rol

Interpretați rolul personajelor și imaginați-vă un alt final al întâmplării.

Portofoliu

Realizează o fișă în care să completezi enunțurile:

- Când am citit textul, am simțit ...
- În locul lui Crossi, aş fi ...
- Mi-aș dori un prieten asemenea lui ...
- Mi-ar plăcea ca învățătorul meu să fie ...
- Un cuvânt-cheie pentru a reda esența textului este ...

Fii activ cu creionul în mână!

Citește un alt fragment din volumul *Cuore, inimă de copil* de Edmondo De Amicis. În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text*.

Cererea simplă familiară. Cererea politicoasă

Să descoperim!

În imaginile de mai sus sunt prezentate diferite situații de comunicare, în care se folosesc atât cereri familiare, cât și cereri politicoase. De exemplu:

• cerere politicoasă

- Spuneți-mi, vă rog, la ce oră pleacă trenul spre București?

• cerere familiară

- Te rog, ajută-mă să urc bagajul!

Să reținem!

Cererea este formularea unei solicitări, a unei rugămintări, cu scopul de a obține un rezultat.

Cererea poate fi **politicoasă** sau **familiară**.

Cererea familiară se adresează unor persoane foarte apropiate sau unor persoane de aceeași vîrstă cu a celui care adresează cererea.

În **cererea politicoasă** se folosesc formule de politețe: *vă rog, îmi permiteți etc.*

Să exersăm!

- Identifică în ilustrații alte cereri familiare și politicoase, apoi transcrie-le.
- Imaginează-ți o con vorbire telefonică între doi colegi. Ana îl sună pe Ștefan să îl anunțe că ora de plecare în excursie s-a schimbat. La telefon răspunde mai întâi mama lui Ștefan. Ai în vedere formulele de adresare și regulile esențiale ale unei con vorbiri telefonice.

Jurnalul dublu

Grupează, într-un tabel asemenea celui de mai jos, cereri pe care le poți adresa în diferite situații.

Cereri familiare	
Cereri politicoase	

Să scriem corect!

- Eu îi **iau** bunicului o pălărie maro.
- Colegii **i-au** dăruit un album foto.
- Eu **iau** medalii la concurs.

iau/ i-au

- Se scrie **iau** când cuvântul poate fi înlocuit cu: *a apuca, a cumpăra, a obține* etc.
- Se scrie **i-au** când sunt două cuvinte diferite, care se rostesc într-o singură silabă.

- Alege forma corectă a cuvintelor evidențiate și transcrie propozițiile.

- Părintii **i-au/ iau** spus să citească o carte.
- Copiii **i-au/ iau** bicicletele și pleacă în parc.
- Până la București **iau/ i-au** trenul.
- Profesorii **i-au/ iau** lăudat pe copii.

- Alcătuiește câte două enunțuri în care să folosești cuvintele **iau** și **i-au**.
- Schimbă câte o literă de la începutul și sfârșitul cuvântului **iau** și formează cuvinte noi.
- Alcătuiește propoziții în care cuvântul **iau** să aibă următoarele înțelesuri: *obtin, primesc, cumpăr, apuc*.
- Alcătuiește un text, de cinci-șapte rânduri, în care să folosești cereri politicoase și cereri familiare. Introdu în text cuvintele **ia**, **i-a**, **iau**, **i-au**. Dă-i un titlu potrivit!

Portofoliu

Realizează o pagină de jurnal în care să povestești o zi din viața ta.

Ne jucăm!

Scara cuvintelor

Găsește cuvinte formate din două, trei, patru, cinci, șase, șapte litere, în care litera inițială să fie **p**.

Fii activ cu creionul în mână!

Dacă vrei să afli cum ia ființă o carte, citește lectura *Povestea unei cărți* de Emilia Căldăraru. În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionășul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text*.

Planul simplu de idei desprins din ilustrații/ benzi desenate

Să descoperim!

Observă imaginile, apoi desprinde ideile principale, folosind întrebările **Cine?** și **Ce face?**.

Cartea fermecată

Cine?	Andrei
Ce face?	intră în librărie

Ideea principală: *Andrei intră în librărie.*

Cine?	
Ce face?	Bună ziua! Aș dori această carte! Mi-o puteți arăta, vă rog?

Ideea principală: ...

Cine?	
Ce face?	Îți promit că vom călători împreună peste mări și țări, iar aventurile nu se vor sfârși niciodată!

Ideea principală: ...

Cine?	
Ce face?	Îmi place mult cartea! O cumpăr cu mare drag.

Ideea principală: ...

Să reținem!

Ideea principală este un enunț care cuprinde cele mai importante informații.
Planul simplu de idei cuprinde toate ideile principale desprinse din ilustrații.

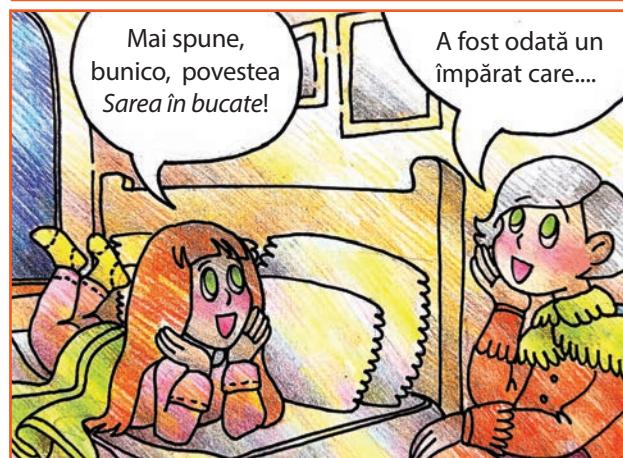
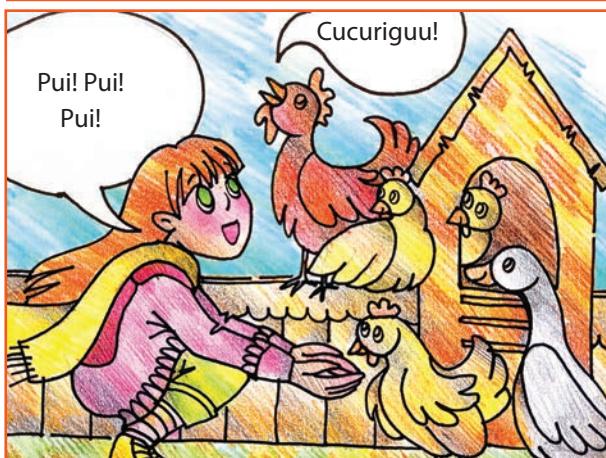

Să exersăm!

1. Scrie planul simplu de idei desprins din ilustrațiile aflate la pagina 40, în ordinea desfășurării întâmplărilor.
2. Realizează planul simplu de idei desprins din ilustrațiile de la pagina 31.

Povestirea orală după planul simplu de idei desprins din ilustrații

1. Realizează planul simplu de idei desprins din ilustrațiile de mai jos, apoi povestește oral întâmplarea.

2. Povestește oral întâmplarea după planul simplu de idei desprins din ilustrațiile/benzile desenate redate în Cartea fermecată.

Alice în Țara-Minunilor fragment după Lewis Carroll

 Alice stătea pe malul apei împreună cu sora ei. Se plăcusea, când deodată un lepuraș Alb, cu ochi de mărgean, alergă chiar pe lângă ea.

Pentru atâtă lucru n-avea de ce să te prindă mirarea și Alice nu prea se miră nici când îl auzi pe lepuraș murmurând: *Vai, vai! Am să întârzii!*

 Când lepurele își scoase un ceas din buzunarul vestei și se uită la el, Alice sări în picioare, căci îi trecu brusc prin minte că nu mai văzuse niciodată un iepure cu buzunar la vestă din care să-și scoată un ceas. Traversă în fugă păiaștea pe urmele lui și apucă să-l vadă strecându-se într-o vizuină.

 Alice intră după el, fără să se gândească deloc cum va izbuti să mai iasă de acolo.

O vreme, vizuina semăna cu un tunel, apoi deodată o luă brusc la vale și Alice începu să cadă, ca într-o fântână, dar încet. Cădereea dură atât de mult, că fetei îi veni somnul. Când să adoarmă, ateriză pe un **maldăr** de frunze veștede și nu se lovi deloc.

 Alice zări lepurașul Alb și se luă iar după el, dar dispără și fata se trezi într-o sală lungă cu uși de jur împrejur, toate încuiate. Pe o măsuță de cristal zări o cheiță.

– Precis că aceasta este cheia de la vreo ușă, dar ce folos, fiindcă oricum sunt prea mari ca să încap prin ea, se **văicări** fetița.

 Apropiindu-se de masă, văzu pe ea o sticlă, pe care scria: *Bea-mă!*
Alice luă sticla și înghiți cu poftă.

– Vai de mine, mă fac din ce în ce mai mică! Acum, probabil că voi putea intra prin ușită, dar pentru asta am nevoie de cheie. și cum să ajung la ea?

 Uitându-se mai cu atenție, văzu o cutie cu prăjitură, pe care scria:

Mănâncă-mă!

Fata mâncă și deodată începu să crească și se făcu atât de mare, încât cu greu își mai zărea pantofii. Începu să plângă și din lacrimile ei s-a format o baltă.

 Privind pe geam, îl văzu pe lepurele Alb. Ieși în grabă după el, strigându-l. Aceasta se sperie, fugi și scăpă din mâna un evantai. Alice luă evantaiul și începu să-și facă vânt, dar observă că din cauza

evantaiului se făcuse iar mică. Aruncă evantaiul, ca să nu dispară de tot și alunecă în balta de lacrimi. Începu să înoate și văzu alături un șoarece, pe care l-a întrebat:

– Cum aş putea ieși de aici?

Dar șoriceul nu i-a răspuns. Atunci Alice s-a prins de coada lui și s-a tras afară, la mal.

N-a stat mult să-și tragă sufletul, când zări o uriașă omidă, care o întrebă:

– Cine ești tu?

– Nici eu nu mai știu! Ba sunt mare, ba sunt mică, îi răspunse Alice.

– O, acesta este un lucru obișnuit la noi. Privește, dacă muști din partea aceasta a ciupercii, te faci mică, iar dacă muști din partea cealaltă, te faci mai mare, îi spuse omida și dispăru.

Alice a mușcat o bucată din ciupercă și se făcu mai mare. Apoi a pornit să colinde această ciudată împărătie numită Țara-Minunilor.

Să explorăm textul!

Rețeaua discuțiilor

- Ai aflat din text cine alerga pe lângă Alice. Tu ce crezi despre lepurașul Alb?
- Alice ajunge în Țara-Minunilor. Găsește dovezi care să arate că aici se petrec lucruri ciudate.
- Micuța Alice a căzut într-o baltă de lacrimi. Precizează cine a ajutat-o să iasă la mal.
- Imaginează-ți ce s-ar fi întâmplat dacă Alice nu întâlnea omida.

VOCABULAR

maldăr: grămadă, morman

a se văicări: a se văita

Lewis Carroll

(1832 - 1898) a fost prozator, matematician și fotograf englez.

Scriserile sale cele mai apreciate sunt: *Alice în Țara-Minunilor*, *Alice în Țara-Oglindelor*.

Delimitarea textului în fragmente Ordinea întâmplărilor. Povestirea orală a unui fragment

Să descoperim!

Fragmentul	Delimitarea fragmentului	Întâmplarea despre care se povestește în fragment
primul fragment	Alice stătea.... Am să întârzii!	lepurașul Alb trecu grăbit pe lângă Alice.
al doilea fragment	Când lepurele....într-o vizuină.	Alice nu mai văzuse un iepure cu ceas și buzunar la vestă.
al treilea fragment	Alice intră nu se lovi deloc.	Fata începe călătoria spre Țara-Minunilor.
....

Să reținem!

Fiecare **fragment** începe cu alineat și poate avea unul sau mai multe alineate.

Fragmentul trebuie să cuprindă enunțuri grupate în jurul unei idei.

Fragmentele unui text se delimită, indicând începutul și finalul fiecărui.

Să exersăm!

- Citește primul fragment al textului, apoi transcrie replica iepurelui.
- Citește al doilea fragment din text, apoi transcrie enunțul din care află unde se ascunde iepurele.
- Povestește oral fragmentul în care Alice se făcea din ce în ce mai mică.
- Completează enunțurile:
 - Alice a început să plângă și s-a făcut în jurul ei o
 - În baltă, alături de ea, a văzut un
 - Pe mal a zărit o uriașă

Planul simplu de idei al textului literar

Să descoperim!

- Povestește oral fiecare fragment al textului *Alice în Țara-Minunilor* după Lewis Carroll.
- Continuă completarea tabelului și scrie ideea cea mai importantă a fragmentului, pentru a reda ordinea întâmplărilor petrecute în text.

Fragmentul	Întrebări	Informații importante	Ideea principală
1	<ul style="list-style-type: none"> Despre cine se povestește în fragment? Ce se spune despre lepurașul Alb? 	<ul style="list-style-type: none"> despre lepurașul Alb trecu grăbit pe lângă Alice 	lepurașul Alb trecu grăbit pe lângă Alice.

Joc de cuvinte

Un copil spune o însușire, altul numește un personaj căruia î se potrivește această însușire.

Portofoliu

Transcrie, din text, fragmentul care îți-a plăcut cel mai mult. Ilustrează o scenă care să-l reprezinte.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește un fragment din *Alice în Țara-Oglinzelor* de Lewis Carroll.

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis* de text.

Fragmentul	Întrebări	Informații importante	Idea principală
2	<ul style="list-style-type: none"> Despre cine se povestește în fragment? Ce se spune despre Alice? 	<ul style="list-style-type: none"> despre Alice nu mai văzuse niciodată un iepure cu ceas și buzunar la vestă. 	Alice nu mai văzuse niciodată un iepure cu ceas și buzunar la vestă.
3	<ul style="list-style-type: none"> Despre cine se povestește în fragment? Ce se spune despre fată? 	<ul style="list-style-type: none"> despre fată începe călătoria spre Țara-Minunilor 	Fata începe călătoria spre Țara-Minunilor.
4

Să reținem!

Idea principală cuprinde informații esențiale din fragmentul citit.

Aceasta se poate formula sub formă de enunț sau sub formă de titlu.

Totalitatea ideilor principale ale unui text formează **planul simplu de idei** al textului.

Să exersăm!

1. Află informații esențiale din fragmentul următor, cu ajutorul întrebărilor (*despre cine se vorbește?*, *ce se povestește despre...?*), apoi unește informațiile esențiale într-un singur enunț, obținând idea principală. Scrie planul simplu de idei.

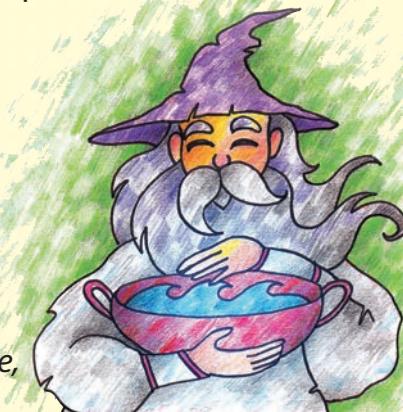
A fost odată un împărat și împăratul acesta zăcea de multă vreme pe patul de suferință. Și cum era la capătul puterilor, nimeni nu mai trăgea nădejde că o să poată birui boala ce îl mistuia.

Cei trei feciori ai săi erau mâhniți că nu se arată vreun semn de ușurare a bolii și, într-o zi, în grădina palatului, ei începură să plângă cu lacrimi amare.

Dar, iată că, în calea lor apăru un moșneag, care, aflând necazul feciorilor, grăi către ei:

– Mai știi eu un leac: îi zice apa vieții. Cine bea dintr-însa îndată se însănătoșește.

(Apa vieții, fragment după Frații Grimm)

Întrebări	Informații esențiale	Idea principală
Despre cine se povestește în fragment?		
Ce se spune despre împărat?		

2. Alcătuiește planul simplu de idei al unui text citit de tine.

Recapitulare

Vrăjitorul din Oz

fragment

după Lyman Frank Baum

Ajunsă în Țara de la Miazăzi, cei cinci călători au găsit-o pe vestita vrăjitoare Glinda.

Dorothea îi povestii toate pătăriile ei: cum ea și cățelul ei, Toto, au fost duși de **ciclon** în țara lui Oz, cum și-a găsit tovarășii de drum și ce aventuri uimitoare au trăit împreună.

– Dorința mea cea mai mare e acum să ajung acasă.

– Îți pot spune cum te poți înapoia acasă, dar pentru asta trebuie să îmi dai boneta de aur.

Dorothea îi dădu boneta de aur pe care o luase de la Vrăjitoarea cea Rea, fără să cunoască puterea acesteia și Glinda îl întrebă pe Sperie-Ciori:

– Ce ai de gând să faci după ce ne părăsește Dorothea?

– M-aș întoarce în Orașul Smaraldelor, să fiu **cârmuitorul** lui.

Apoi, întorcându-se către Omul de Tinichea, îi adresă aceeași întrebare.

Acesta se rezemă în topor, **chibzui** o clipă și răspunse:

– Aș dori să ajung din nou în Țara de la Apus și să o conduc pentru totdeauna.

– După ce pleacă Dorothea, tu ce ai de gând să faci? îl întrebă Glinda pe Leu.

– Mi-aș petrece fericit restul zilelor în pădurea de peste munți. Animalele de acolo m-au ales mai-marele lor.

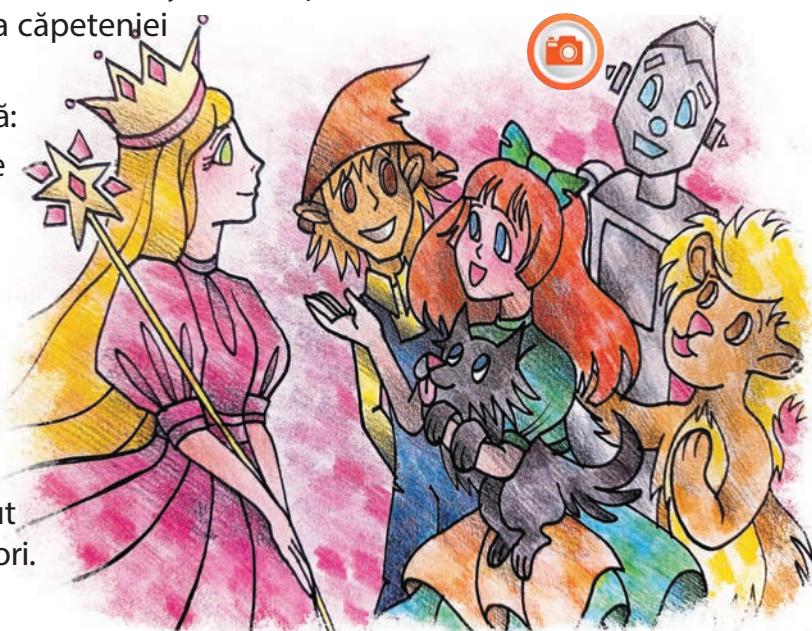
– Prin boneta de aur voi porunci maimuțelor înaripate să vină, să vă ducă acolo unde doriți, apoi voi înmâna boneta căpeteniei maimuțelor și astfel o voi elibera.

Apoi, Dorothea spuse deodată:

– Ești, într-adevăr, la fel de bună pe cât ești de frumoasă, dar mie încă nu mi-ai spus cum pot să ajung acasă.

– Dacă ai fi cunoscut puterea pantofilor tăi de argint, ai fi putut să pleci acasă din prima zi de când ai sosit în ținutul acesta.

– Dar atunci eu n-aș mai fi avut creierii mei minunați, strigă Sperie-Ciori.

– Iar eu n-aș fi primit inima mea duioasă, spuse Omul de Tinichea.

– Și eu aş fi fost de-a pururi laș, zise Leul.

– Așa este, consimți Dorothea, și sunt bucuroasă că le-am putut fi de folos bunilor mei prieteni. De acum, că fiecare are ce și-a dorit, este timpul să plec acasă.

– Ce ai tu de făcut, spuse Glinda, e doar să lovești de trei ori călcâiele și să poruncești pantofilor unde vrei să te ducă.

După ce își luă rămas bun de la prietenii ei, luă pe Toto în brațe și porunci pantofilor. Într-o clipă Dorothea se afla acasă.

VOCABULAR

cyclon: vânt foarte violent, uragan

cârmuitor: conducător, stăpân

a chibzui: a cugeta, a gândi, a judeca

Să exersăm!

1. Unde a ajuns Dorothea împreună cu prietenii ei?

2. Ce dorință avea fiecare personaj?

3. Citește fiecare fragment, pe rând, apoi scrie despre cine se povestește și ce fac personajele.

4. Formulează planul simplu de idei al textului *Vrăjitorul din Oz* după Lyman Frank Baum.

5. Activitate în echipă

Grupați-vă în două echipe, de câte patru-șase elevi, apoi rezolvați sarcinile. La final, comparați răspunsurile!

- Scrieți câte două enunțuri, dezvoltând fiecare idee principală a textului *Vrăjitorul din Oz* după Lyman Frank Baum.

- Numiți personajele din text și scrieți câte o însușire pentru fiecare.

Evaluare

Prâslea cel Voinic și merele de aur fragment

după Petre Ispirescu

Un împărat avea în grădina sa un măr ce făcea mere de aur, pe care el nu reușise să le guste niciodată, pentru că în fiecare an acestea erau furate. Cei doi fii mai mari ai împăratului încercaseră să prindă hoțul, dar zadarnic.

Cu toate acestea, într-o zi, Prâslea, **mezinul** familiei, îi zise împăratului:

– Tată, iată, a sosit timpul. Mă duc să pândesc și eu.

– Fugi de-aici! zise împăratul. Frații tăi mai mari, atâtia oameni voini n-au putut face nimic și tocmai tu să reușești?

– Eu nu mă încumet a prinde pe hoți, ci zic că

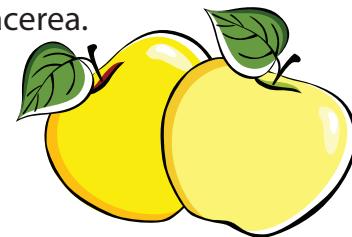

o încercare de voi face, nu poate să-ți facă niciun rău.

Cum veni seara, se duse, își luă cărți de citit, două țepușe, arcul și tolba cu săgeți. Își alese un loc de pândă într-un colț pe lângă pom, bătu țepușele în pământ și se puse între ele, aşa cum să-i vină unul dinainte și altul la spate. Dacă îl va lua somnul și ar moțăi, să se lovească cu barba în cel de dinaintea lui și dacă ar da capul pe spate, să se lovească la ceafă în cel de dinapoi.

Astfel, până când simți cum e gata să ațipească. Loviturile îl deșteptară și rămase **privelind** până când, spre dimineață, un ușor fâșait se auzi prin grădină. Atunci, cu ochii țintă la pom, luă arcul și așteptă. Fâșaitul se auzi mai tare și cineva se apropiere de pom și apucă de ramurile lui. Atunci el a dat o săgeată, a dat două și, când a dat cu a treia, un geamăt ieși de lângă pom și apoi s-a lăsat tăcerea.

Cum se lumină puțin, Prâslea culese câteva mere din pom, le puse pe o tavă de aur și i le duse tatălui său.

VOCABULAR

mezin: cel mai mic dintre fi

a priveghea: a sta sau a face de pază

- Precizează titlul textului, numele autorului și personajele.
- Delimită textul în fragmente, scriind începutul și finalul fiecărui fragment.
Model: Un împărat ... dar zadarnic.
- Alcătuiește planul simplu de idei al textului sub formă de titluri.
Model: Supărarea împăratului

- Transcrie dialogul dintre Prâslea și împărat.
- Alege forma corectă a cuvintelor evidențiate și transcrie propozițiile:
 - Bunica **ia/i-a** preparat Irinei o prăjitură.
 - Prietenii **i-au/iau** dat o veste bună.
 - Doresc să **iau/i-au** o notă mare la test.

Itemi	Suficient	Bine	Foarte bine
1	Identifică un element.	Identifică două elemente.	Identifică trei elemente.
2	Delimită corect unu-două fragmente.	Delimită corect trei fragmente.	Delimită corect patru fragmente.
3	Formulează una-două idei.	Formulează trei idei.	Formulează patru idei.
4	Transcrie o replică, respectând regulile de așezare în pagină.	Transcrie două replici, respectând regulile de așezare în pagină.	Transcrie trei replici, respectând regulile de așezare în pagină.
5	Transcrie corect o propoziție.	Transcrie corect două propoziții.	Transcrie corect trei propoziții.

Autoevaluare

- * Sarcinile de lucru au fost realizate: **integral/ parțial/ deloc.**
- * Prin rezolvarea sarcinilor am învățat: ...
- * Dificultățile pe care le-am întâlnit au fost: ...
- * Performanța mea va fi îmbunătățită dacă: ...
- * Mă simt

Universul meu

Conținuturi

- Sunetul și litera. Vocale și consoane
- Cuvântul. Silaba. Despărțirea în silabe
- Propoziția
- Intonarea propozițiilor. Semnele de punctuație
- Cuvântul - parte de vorbire
- Substantivul. Felul substantivelor
- Numărul substantivului
- Genul substantivului
- Fragmentul descriptiv
- Solicitarea și oferirea de informații
- Cuvinte cu sens asemănător

Amintește-ți! În Unitatea de învățare **Universul meu**, vei fi evaluat de către cadrul didactic și pe baza fișei de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului, prezentată la pagina 8.

Întâlnirea lui Tom cu prințul fragment

după Mark Twain

În cetatea Londrei, într-o zi de toamnă, a venit pe lume în familia Canty un băiețăș numit Tom. Familia lui era săracă. În aceeași zi, într-o familie bogată s-a născut un alt copil, așteptat cu nerăbdare de toată Anglia. Lumea vorbea doar de prințul nou-născut Edward Tudor, care dormea fără nicio grijă în scutece de mătase.

Nimeni nu vorbea despre celălalt prunc, Tom Canty, învelit în bietele lui haine. Traiul sărmanei familiei de cerșetori era destul de greu. Locuiau înghesuiți într-o singură cameră, într-o **șandrama** de pe strada Curtea Gunoaielor: tata, mama, bunica, Tom și surorile gemene, Beth și Nan.

Micul Tom încă nu aflase de greutățile vieții. El cerșea, dar găsea timp să asculte basme povestite de preotul Andrew, care îl învățase să scrie și să citească.

Sărmanul băiat uita de foame și de frig, gândindu-se la viața fermecătoare trăită de prințisorii din palatele strălucitoare. Avea o mare dorință: să vadă un prinț adevarat!

Educația lui Tom creștea, fiindcă afla tot mai multe învățături din cărți.

Într-o zi, băiatul porni să colinde ulițele. Merse cam mult, până dincolo de casele bogăților, până a ajuns la zidurile unui palat. Aici putea vedea un prinț adevarat. Inima îi bătea puternic. Deodată zări printre **zăbrelele** aurite un băiat frumușel, îmbrăcat în mătăsuri, scânteind de bijuterii, purtând o pălărioară cu pene. Era micul prinț.

Un ostaș l-a îmbrâncit pe Tom. Prințul se repezi la poartă și strigă la soldat, **indignat**:

– Cum **ai cutezat** să te porți aşa cu băiatul sărman? Deschide și lasă-l să intre!

Ostașii deschiseră poarta palatului, iar prințul dădu mâna cu micul cerșetor.

– Arăți obosit și infometat... Vino cu mine!

Prințul Edward l-a dus pe Tom până la **iatacul** său. Porunci să-i aducă multe bunătăți. Când băiatul mânca, începu să-l întrebe:

– Ce nume ai și unde locuiești?

– Mă cheamă Tom Canty, Înălțimea Voastră. Locuiesc în Curtea Gunoaielor, în orașul vechi.

– Curtea Gunoaielor? Interesant!...

Se petrece bine acolo?

- Desigur! Uneori vin păpușari și **saltimbanci**. Noi, băieții, ne luptăm în joacă.
- Tare mi-ar plăcea și mie! zise prințul entuziasmat.
- Vara ne bălăcim prin canale. Facem turte din noroi și zburdăm în noroiți ca porcii, iertați-mă!
- Și asta mi-ar plăcea... De-aș putea să port hainele tale, să merg desculț și să mă tăvălesc în noroi, fără să fiu certat, aş uita de coroană...
- Iar eu, dacă m-aș îmbrăca la fel ca Luminăția Ta!...

Copiii își schimbară veșmintele și rolurile. Se priveau într-o oglindă mare, uimiți că semănau la păr, la ochi și la glas, având aceeași înălțime.

Prințul avu o idee, zicând:

- Tom, îți poruncesc să nu te miști de aici până nu mă întorc!

Îmbrăcat acum în haine vechi, cu ochii scânteind de nerăbdare, Edward a luat un obiect cu însemne regale, l-a ascuns și a alergat spre poarta palatului. Dar, ce să vezi? Acum, soldatul care-l îmbrâncise pe Tom îi trase cerșetorului o urecheală zdravănă, trimițându-l fix în drum...

VOCABULAR

șandrama: clădire veche

zăbrele: gratii de fier ale unui gard

indignat: revoltat, supărat, necăjit

a cuteza: a îndrăzni, a se încumeta

iatac: cameră mică, dormitor

saltimbanci: actori de circ cu înfățișare caragioasă, care execută acrobații ușoare

Să explorăm textul!

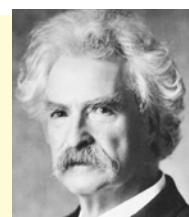

Rețeaua discuțiilor

- Precizează numele băieților născuți în aceeași zi.
- Ai aflat, din text, dorința micului cerșetor. Scrie două motive pentru care avea această dorință.
- Tom a ajuns la porțile palatului. Spune cine l-a ajutat să intre în palat.
- Printul Edward și Tom au vorbit la palat despre viața lor. Menționează ce idee le-a venit în urma discuției. Găsește, în text, un exemplu în acest sens!
- Dacă ai fi fost în locul prințului, ai fi dorit să îți schimbi viața cu a lui Tom? Argumentează-ți răspunsul!
- Ce te-a impresionat cel mai mult din lectură? Motivează-ți răspunsul în două-trei rânduri!

Mark Twain

(1835 - 1910) a fost scriitor american, autorul cunoștelor romane Aventurile lui Tom Sawyer, Print și cerșetor. Mark Twain a fost renumit pentru umorul și buna sa dispoziție, datorită cărora s-a bucurat de popularitate în toată lumea.

Exerciții de imaginație

- Ce crezi că a făcut prințul deghizat în cerșetor?
- Imaginează-ți un final al povestirii și scrie-l în cinci-șapte rânduri.

Exprimă-ți părerea!

Ce părere ai despre copilăria lui Tom? Argumentează-ți răspunsul!

Sunetul și litera. Vocale și consoane

Să reținem!

Sunetul este cea mai mică unitate rostită a unui cuvânt.

Litera este semnul grafic al unui sunet.

Sunetele limbii române se împart în vocale și consoane.

Vocalele sunt sunete care se rostesc fără ajutorul altor sunete și pot alcătui singure o silabă (*a, e, i, o, u, ā, ī, ā*, *y*).

Consoanele sunt sunete care se rostesc cu ajutorul unei vocale și nu pot alcătui singure o silabă (*b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, ř, t, ţ, v, w, x, z*).

Să exersăm!

1. Scrie, în caiet, câte sunete și câte litere au cuvintele de mai jos.

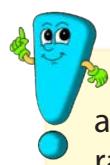
Tom, oamenii, copil, cerșetori, prinț, fermecătoare, fix

2. Formează cuvinte din patru, cinci și șase litere, folosind doar literele de mai jos:

a e c ā t l p

3. Scrie cel puțin trei cuvinte care încep cu o consoană și cel puțin patru cuvinte care încep cu o vocală.

4. Subliniază vocalele cu o linie și consoanele cu două linii, în următoarele cuvinte:
joacă, îmbrăcat, ajunse.

Am aflat!

Când pronunțăm **x** se aud două sunete: **gz** când litera **x** se află între două vocale; **cs** când litera **x** se află între o vocală și o consoană.

Joc de cuvinte

• Găsește cât mai multe cuvinte aflate în cuvântul *printișorii*.

Model: saltimbanci- *salt*, *alt*, *ban*, *banc*

• Alcătuiește propoziții în care toate cuvintele să înceapă cu aceeași literă/ cu același sunet (vocală sau consoană).

Model: *Printii poartă podoabe prețioase.*

Portofoliu

Diagrama Venn-Euler

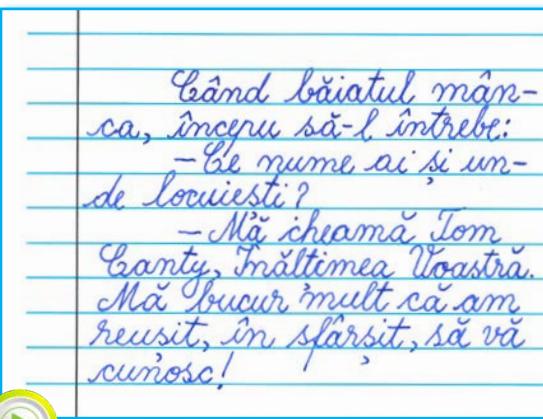
Indicație

Completează diagrama cu asemănările și deosebirile dintre Tom și Edward.

Desenează, în caiet, chipurile celor doi băieți, în stânga și în dreapta diagramei.

Cuvânt. Silaba. Despărțirea în silabe

Să reținem!

Cuvânt este unitatea de bază a vocabularului care are: **o formă** (totalitatea sunetelor sau a literelor din care este alcătuit), **unul sau mai multe sensuri**.

Cuvintele sunt elemente de bază ale comunicării și sunt alcătuite din silabe.

Silaba este un sunet (o vocală) sau un grup de sunete (în care se află cel puțin o vocală), care se pronunță cu o singură deschidere a gurii.

Joc de rol

Interpretează, cu ajutorul colegului/colegei de bancă, dialogul dintre Tom și Edward.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește *Aventurile lui Tom Sawyer* de Mark Twain.

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionășul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis*.

Să descoperim!

În fragmentul alăturat, cuvintele nu au încăput în totalitate pe rând. Astfel, ele au fost despărțite în silabe la sfârșitul rândului și au fost continue pe rândul următor.

Am aflat!

Se desparte în silabe cu vântul care nu începe la sfârșitul rândului, trecând pe rândul următor doar silabe întregi.

Cratima folosită pentru despărțirea în silabe se pune la capăt de rând, pentru cuvintele care nu încap complet pe rândul respectiv.

Să scriem corect!

- Tom a mers până a ajuns **la** zidurile unui palat.
- Prințul **I-a** condus pe Tom până la camera lui.

la/ I-a

- În cele mai multe situații, cuvântul **la** arată locul sau direcția și poate fi înlocuit cu: *spre, către*.
- Se scrie **I-a** când sunt două cuvinte diferite, care se rostesc într-o singură silabă.

Să exersăm!

- Desparte în silabe cuvintele și precizează numărul silabelor.

familia, zid, băiat, timp, semănau, următoare

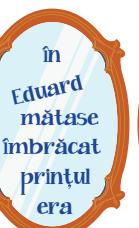
- Formează cuvinte din: una, două, trei și patru silabe.
- Alege, din text, două cuvinte care conțin mai mult de patru silabe. Transcrie-le în caiet.
- Grupează silabele scrise pe coronițe, astfel încât să formezi cât mai multe cuvinte. Transcrie cuvintele găsite.

- Alege forma corectă a cuvintelor evidențiate, apoi transcrie enunțurile corect.

Tom a ajuns *la/ l-a* curtea unui prinț adevărat. Soldatul *la/ l-a* îmbrâncit pe băiat ca să nu intre *la/ l-a* palat. Cei doi băieți semănau *la/ l-a* păr, *la/ l-a* ochi și *la/ l-a* glas.

Propoziția

Să descoperim!

- Citește cuvintele scrise pe oglinzi. Ordenează-le în propoziții, apoi transcrie-le.

Să reținem!

Propoziția este o comunicare spusă sau scrisă, care are înțeles.

Propoziția poate fi alcătuită din unul sau mai multe cuvinte.

Să exersăm!

- Alcătuiește câte o propoziție din: două, trei, respectiv patru cuvinte.
- Scrie două propoziții despre prietenie. Fiecare propoziție trebuie să conțină cel puțin cinci cuvinte.

intonarea propozițiilor. Semnele de punctuație

Am aflat!

La sfârșitul propozițiilor sunt scrise **semne de punctuație** diferite. Acestea ne arată cum să intonăm (să rostим cu tonul potrivit) propoziția.

Să descoperim!

- Citește fragmentul de mai jos cu intonația potrivită.

Un ostaș de gardă l-a îmbrâncit pe Tom. Prințul se repezi la poartă și strigă la soldat, indignat:

– Cum ai cutezat să te porți așa cu băiatul sărman? Deschide și lasă-l să intre!

Ostașii deschiseră poarta palatului, iar prințul dădu mâna cu micul cerșetor.

– Arăți obosit și înfometat... Vino cu mine!

Să reținem!

În funcție de scopul comunicării, se intonează diferit propozițiile:

- când se cer informații (întrebăm), se scrie la finalul propoziției **semnul întrebării (?)**;
- când se oferă informații, se scrie la finalul propoziției **semnul punct (.)**;
- când se exprimă: *o strigare, o urare, un îndemn, un salut, o chemare, bucuria, mirarea*, se scrie la finalul propoziției **semnul exclamării (!)**.

Să exersăm!

- Citește, cu intonația potrivită, toate propozițiile prin care se cer informații, din textul *Întâlnirea lui Tom cu prințul* după Mark Twain.
- Transcrie, din același text, trei propoziții la sfârșitul cărora este scris semnul punct (.).
- Alcătuiește câte o propoziție care să exprime:

o strigare

un îndemn

o mirare

o urare

o bucurie

o poruncă

D-I Goe... fragment

după I. L. Caragiale

Ca să nu mai rămână repetent, mam' mare, mamițica și tanti Mița au promis Tânărului Goe să-l ducă în București de 10 mai.

Trenul va pleca spre Gara de Nord la opt fără zece. Nerăbdător, Goe zice încruntat:

– Mam' mare! De ce nu mai vine?... Eu vreau să vie!

– Vine, vine acumă, puișorul mamii! răspunde cucoana.

Tânărul Goe poartă un frumos costum de marină, pălărie de paie cu inscripția pe **pamblică: le Formidable**. Sub pamblică i-a pus biletul tanti Mița, că *așa țin bărbății biletul*.

– Vezi ce bine-i **șade** cu costumul de marinel? zice mam' mare.

– Mamițo, nu se zice marinel, se zice marinal...

– Vezi că sunteți proaste amândouă? Întrerupe Goe. Nu se zice nici marinal, nici marinel. Se zice marinier...

– Apoi, de! N-a învățat toată lumea carte ca dumneata! zice mam' mare.

Trenul este plin. Dar câțiva tineri politicoși fac locuri pentru **dame**. Trenul a plecat... Goe nu vrea să intre în **cupeu**, căci șade în corridorul vagonului cu bărbății. Un Tânăr îl trage înapoi, zicându-i că nu e voie să scoată capul pe fereastră.

– Ce treabă ai tu, urâtule? zice Goe, strâmbându-se la urât și scoțând iar capul pe fereastră. Dar mititelul își retrage capul gol înăuntru și zbiară spre cucoane:

– Mamițooo! Mam' mareee! Tanti!

– Ce e? Ce e? sar cucoanele speriate.

– Să opreasă trenul! Vântul mi-a luat pălăria! Să opreasă!!!

Intră conductorul, cerând biletele. Cucoanele arată biletele lor, dar al lui Goe zburase... Sunt obligate să cumpere alt bilet. Conductorul le spune că, altfel, trebuie să-l dea jos, conform regulamentului. Dar, ce-o să facă Goe la București cu capul gol? Dacă vine ploaia ori va fi răcoare? și mam' mare îi aşază un alt **beret** frumos. Cucoanele îl complimentează, îl sărută și-l scuipă de deochi. Mamița se preface supărată de pierderea biletului și a pălăriei, dar îl răsplătește, zicând:

– Cine mă pupă... uite, **ciucalată**!... Mamița îl pupă pe Goe, care ieșe în corridor.

– Cât e de isteț! zice mam' mare, läudându-i deșteptăciunea.

Goe își măñâncă afară ciocolata, iar cucoanele vorbesc de una, de alta... Bătrâna ieșe în corridor, privește și tipă:

– Goe, puișorule!... Vai de mine! Unde e băiatul?... A căzut din tren băiatul!

Deodată se aud zgomote în compartimentul unde nu intră decât o persoană.

Goe zbiară dinăuntru, iar cucoanele se agită și cer ajutor conductorului. Acesta apare cu biletul, primește banii și-l eliberează pe captiv. Toate trei cucoanele îl sărută dulce, ca și cum l-ar revedea după o îndelungată absență. Mam' mare se hotărăște să stea cu Goe în corridor, să nu se mai întâmpile ceva puișorului.

Trenul călătorește în viteză de la Periș către Buftea. Deodată, s-aude un ūier, apoi semnalul de alarmă. Trenul se oprește. Pasagerii tresă speriați.

– Goe! Puișorule! strigă tanti Mița, ieșind iute din compartiment.

Goe este în corridor. Cineva trăsese semnalul de alarmă. Din ce wagon?... Asta e ușor de constatat. Mânerul semnalului nu se poate trage decât rupându-se sigiliu.

Cine poate ghici în ce wagon era rupt sigiliul și tras mânerul? Ciudat! Tocmai în vagonul de unde zburase pălăria marinariului. Cine a tras manivelă? Mam' mare doarme cu puișorul în brațe. Nu se poate ști cine a tras semnalul de alarmă.

Trenul se pornește, în sfârșit, și ajunge în București cu o întârziere de câteva minute.

VOCABULAR

să vie: să vină

pamblică: panglică, fâșie îngustă de material textil

le Formidabile: (aici) numele unei unități militare; Formidabilul

șade: stă

dame: doamne, femei

cupeu: compartiment de călători într-un vagon

beret: șapcă marinărească fără cozoroc

ciucalată: ciocolată

Ion Luca Caragiale

(1852 - 1912) a fost scriitor, poet, nuvelist, dramaturg, director de teatru, comentator politic și ziarist român. Volumul *Momente și schițe* este cel mai îndrăgit de către copii. Opere scrise de Ion Luca Caragiale sunt: *O scrisoare pierdută*, *Cănuță, om sucit*, *Bubico*, *Vizită*....

Să explorăm textul!

Rezumând, întrebând, clarificând, prezicând

Indicație

Grupați-vă în patru echipe. Fiecare echipă va rezolva câte o cerință din cele de mai jos.

• **Rezumând:** Povestește oral fragmentul în care Goe a scos capul pe fereastră, precizând urmările acestui fapt.

• **Întrebând:** Formulează trei întrebări și răspunsurile acestora, pe baza textului.

• **Clarificând:** Clarifică motivul pentru care Goe avea un comportament neadecvat. Cum și față de cine își manifestă acest comportament?

• **Prezicând:** Ce s-ar fi putut întâmpla dacă Goe nu ar fi fost eliberat din compartiment de către conductor?

1. Numește personajele din acest text, locul întâmplării și învățătura desprinsă.

Exprimă-ți părerea!

Cum ar fi trebuit să se adreseze Goe persoanelor mai în vîrstă din familie?

Exercițiu de imaginație

Imaginează-ți că ești pasager în același tren cu Tânărul Goe. Ești de acord cu faptele lui? Ce sfaturi i-ai da pentru a-și schimba comportamentul?

Joc de rol

Citiți pe roluri dialogul dintre cucoane și Tânărul Goe. Folosiți intonația potrivită!

Joc de cuvinte

Alcătuiește o listă cu minimum cinci calități ale unui coleg și o altă listă cu maximum trei defecte.

Exercițiu de imaginație

Imaginează-ți că te află în același tren cu băiatul răsfățat. Adresează-i trei întrebări.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește lectura *Bubico* de I.L. Caragiale. În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis*.

Cuvântul-partea de vorbire

Să descoperim!

Citește propozițiile:

- Goe poartă un *frumos costum* de marinar.
- *Să opreasă trenul!* Vântul mi-a *luat pălăria*. Dacă *vine ploaia*?
- El este considerat de *rude mic și deștept*.

Cuvintele evidențiate sunt părți de vorbire care:

- a. **denumesc ființe** (*Goe, rude*);
- b. **denumesc lucruri** (*costum, tren, pălărie*);
- c. **exprimă însușiri** (*mic, deștept, frumos*);
- d. **denumesc fenomene ale naturii** (*ploaia, vântul*);
- e. **exprimă acțiuni** (*poartă, să opreasă, a luat, vine*);
- f. **țin locul numelor** (*el*).

Să reținem!

Cuvintele fac parte din vorbirea noastră. Ele se numesc **părți de vorbire**. **Părțile de vorbire** pot denumi: *ființe, lucruri (obiecte), fenomene ale naturii, însușiri, acțiuni* etc. Ele pot ține și locul unor nume.

Să exersăm!

1. Realizează o fișă, după model, în care să notezi **X** în dreptul cuvintelor din tabel, conform descrierii corespunzătoare:

Model

Cuvântul	Ce exprimă? Ce denumește?	denumește un obiect (un lucru)	exprimă o însușire	denumește un fenomen al naturii	exprimă o acțiune	denumește o ființă	ține locul unei nume
politicos			X				
Goe							
zboară							
vânt							
tren							
el							

Substantivul. Felul substantivelor

Să descoperim!

Cucoanele sunt obligate să plătească **biletul** luat de **vânt**.

Ce-o să facă **Goe** la **București** fără **pălărie**? Dacă vine **ploaia**?

În propozițiile de mai sus, cuvintele:

- **vânt** și **ploaia** denumesc **fenomene ale naturii**;
- **București** și **Goe** denumesc : o anumită **localitate** și o anumită **ființă** și se scriu cu literă inițială mare;
- cuvântul **cucoanele** denumește **ființe**;
- **biletul** și **pălărie** denumesc **lucruri**.

Toate aceste **părți de vorbire** sunt **substantive**.

Am aflat!

Se scriu cu **literă inițială mare**: nume de persoane, de țări, de ape, de localități, de munți, titluri de cărți/ de opere literare, sărbătorile religioase și legale etc.

Să reținem!

Substantivul este partea de vorbire care denumește ființe, lucruri, fenomene ale naturii. El este de două feluri:

Substantivul comun denumește ființe, lucruri, fenomene ale naturii de același fel și se scrie, de obicei, cu literă inițială mică. Atunci când substantivul comun se află la începutul titlului unui text sau la început de propoziție, el se scrie cu literă inițială mare.

Substantivul propriu denumește o anumită ființă sau un anumit lucru, spre a-l deosebi de alte ființe sau lucruri de același fel. El se scrie cu literă inițială mare, indiferent de locul pe care îl ocupă în propoziție.

Substantivele proprii nu se despart în silabe la sfârșit de rând, se trec integral pe rândul următor.

Să exersăm!

1. Scrie patru substantive comune și trei substantive proprii, la alegere.
2. Transcrie toate substantivele proprii din textul *D-I Goe...* după I. L. Caragiale.
3. Selectează, din text, apoi transcrie enunțul care descrie înfățișarea Tânărului Goe. Subliniază substantivele comune.

Jurnalul dublu

Scrie forma corectă a substantivelor rostite greșit de către personaje, în coloana din dreapta.

belet	...
ciucalată	...
mariner

Numărul substantivului

Să descoperim!

În textul *D-I Goe...* după I. L. Caragiale sunt subliniate următoarele substantive:

- **trenul, pălărie, bilet** – substantive comune care denumesc un singur lucru/ obiect de același fel și care se află la numărul singular;
- **biletele și banii** – substantive comune care denumesc mai multe obiecte de același fel și care se află la numărul plural;
- **cucoanele și pasagerii** – substantive comune care denumesc mai multe ființe de același fel și care se află la numărul plural.

Să reținem!

Substantivul se poate afla:

- la **numărul singular**, când deținește o singură ființă, un singur lucru, un singur fenomen al naturii;
- la **numărul plural**, când deținește mai multe ființe, lucruri, fenomene ale naturii.

Să exersăm!

1. Alcătuiește câte o propoziție în care să introduci:

- a. un substantiv comun la numărul singular și un substantiv comun la numărul plural;
- b. un substantiv propriu.

2. Transformă substantivele următoare, scriindu-le la celălalt număr: *iepuri, om, cuib, lac, cămași, cărămidă, primăveri, țară*.

Genul substantivului

Să descoperim!

Substantivele comune sunt părți de vorbire care se pot număra. Pentru a afla **genul** unui substantiv, vom descoperi forma de singular și forma de plural a acestuia, numărându-l:

numărul singular	numărul plural
un bărbat	două bărbați (genul masculin)
o carte	două cărți (genul feminin)
un bilet	două bilete (genul neutru)

Să reținem!

Substantivul are trei genuri, care se află prin numărare, astfel:

- **genul masculin:**
un bărbat → **două** bărbați
- **genul feminin:**
o carte → **două** cărți
- **genul neutru:**
un bilet → **două** bilete

Să exersăm!

1. Precizează felul, numărul și genul pentru fiecare substantiv de mai jos.

Exemplu: *trenul* → substantiv comun, numărul singular, genul neutru
vagonul, alarmă, bilete, ciocolată, marină, corridor, tineri, Go

2. Completează un tabel asemănător celui de mai jos, folosind cuvinte potrivite, după **model**.

Substantiv	Numărul singular	Numărul plural
genul masculin	băiat	băieți
genul feminin		
genul neutru		

Țara. Poporul fragment

după Alexandru Vlahuță

Dunărea, Marea Neagră, Carpații și Prutul - iată cele patru hotare care îngădădesc pământul țării. Am trăit, pe vremuri, în granițe mai mari, dar au venit mereu alte popoare peste noi și-a trebuit să ne apărăm țara.

Aduși în Dacia de împăratul Traian, strămoșii romani au rămas aici, în urma celei mai grozave lupte din timpurile vechi. Am păstrat în sângele nostru vitejia celor două mari popoare, poporul dac și poporul roman, din care **provenim** și am devenit urmași vrednici ai celor care au putut să cucerească cetatea lui Decebal, Sarmizegetusa. De-atunci au trecut deja două mii de ani. Multe războaie am avut și multe nenorociri ne-au călcat în vremea asta. Vijelii nemiloase au trecut peste noi, dar la toate-am ținut piept și noi tot aici am stat! Ca trestia ne-am îndoit sub vânt, dar nu ne-am rupt. Am rămas stăpâni pe moșioara noastră. Numai bunul Dumnezeu știe cum ne-am apărat noi pământul acesta, scump tuturor românilor pentru frumusețile și bogățiile lui, pentru faptele mărețe care s-au petrecut aici.

Astăzi, orașul București, capitala noastră, sporește în mijlocul câmpiei dunărene, pe unde își păștea odinioară turmele legendarul cioban Bucur. De aici, din mijlocul capitalei zgomotoase, îmi întorc gândurile pe unde am umblat. Multe dintre locurile frumoase pe care le-am văzut îmi revin acum în minte, învăluite în farmecul depărtării.

Dar ceea ce se ridică mai luminos și mai sfânt în mijlocul amintirilor mele, **podoaba** cea mai aleasă și mai mândră între podoabele țării, este poporul românesc. În sufletu-i larg, nespus de duios, călit în focul atâtore suferințe, am găsit izvorul curat al frumoaselor lui cântece și înțelesul trăinicieei noastre pe acest pământ. În marea lui putere de muncă, de luptă și de răbdare, în mintea lui trează și-n inima caldă am găsit sprijinul speranțelor neamului nostru. Îl urmăresc cu gândul prin veacuri, îl văd cu pieptul dezvelit în bătălia, muncind ca să plătească dările țării, luptând ca să-și apere pământul, căzând și ridicându-se iar, pururea Tânăr, pururea Mândru, cu toate nevoile

ce-au dat să-l răpună, și mă-ntreb: ce popor a avut pe lume o soartă mai aspră și mai zbuciumată, ce **neam** a stat mai viteaz și mai întreg în fața atâtor dureri?

Unde-ar fi ajuns el astăzi dac-ar fi fost lăsat în pace!

Dar noi, românii, nu **ne-am** părăsit pământul niciodată!

Suferințele acestea au pus o blândețe divină pe figura țăranului nostru. Înima lui e plină de milă pentru cei amărăți, iar limba lui e dulce și mângâietoare. Câtă gingăsie este în cântecul cu care își adorm țărăncile copiii:

Nani, nani, puișor!

Într-o țară atât de frumoasă și bogată, având un trecut atât de strălucit, în mijlocul unui popor deștept, cum să nu fie iubirea de patrie o adevărată religie? Cum să nu-ți ridici fruntea, ca falnicii strămoși de **odinioară**, mândru că poți spune: *Sunt român!*

VOCABULAR

a proveni: a avea originea într-un loc, într-un neam

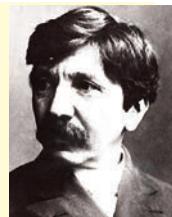
podoabă: lucru de preț, de valoare, bijuterie

neam: popor, națiune, rudă

odinioară: odată, pe vremuri, cândva

Alexandru Vlahuță

(1858 - 1919) s-a făcut cunoscut prin opera sa, *România Pitorească*. A scris poezii precum: *A mele visuri..., Tu ești poet, Valuri.*

Să explorăm textul!

1. Cum se numesc cele patru hotare care îngrădesc pământul țării?
2. Ce strămoși au fost aduși în Dacia de către împăratul Traian?
3. Din ce popoare mari provenim noi, românii?
4. Care este *podoaba cea mai aleasă și mai mândră* între *podoabele țării*?

Lucrați în perechi!

Împreună cu un coleg, formulează un dialog între conducătorul dacilor, Decebal, și conducătorul romanilor, Traian.

Portofoliu

Căutați informații despre daci și despre romani, apoi realizați o diagramă în care scrieți asemănările și deosebirile dintre aceștia.

Fii activ cu creionul în mână!

Textul descriptiv *Tara. Poporul* face parte din carte *România Pitorească* de Alexandru Vlahuță. Citește un alt fragment din această carte!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis*.

Fragmentul descriptiv

Să descoperim!

Citește fragmentul marcat în text.

- Ce prezintă acest fragment?
- Cum este înfățișat poporul român?
- Care sunt însușirile poporului descrise în fragment?

Prin răspunsurile acestor întrebări, descoperim cum este prezentat (descriș) poporul român. Fragmentul marcat este un **fragment descriptiv**.

Să reținem!

Fragmentul descriptiv este partea din text în care sunt prezentate (descrise): un animal, un obiect, o persoană, un colț sau un fenomen din natură, cu însușirile (trăsăturile) lor caracteristice.

Să exersăm!

Brainstorming

Indicație

Scrie însușiri potrivite pentru cuvântul *popor*. Folosește-te de textul studiat.

1. Transcrie fragmentul descriptiv în care este prezentată capitala țării noastre.
2. Descrie clasa ta, folosind cinci-șapte propoziții. Adaugă textului un titlu potrivit.
3. Transcrie un text descriptiv despre un colț de natură, dintr-o lectură pe care ai citit-o.

Să scriem corect!

1. Ce **neam** a stat mai viteaz și întreg în fața atâtior dureri?

2. Noi, români, nu **ne-am** părăsit pământul niciodată!

neam/ ne-am

- Se scrie **neam** când cuvântul poate fi înlocuit cu: *popor, rudă, familie*.
- Se scrie **ne-am** când sunt două cuvinte diferite, care se rostesc într-o singură silabă.

Joc de cuvinte

După modelul cuvintelor **neam/ne-am**, găsește cât mai multe grupuri de cuvinte care se scriu diferit în funcție de înțelesul lor. Alcătuiește oral propoziții cu acestea.

Model: ia/ i-a

Carmen **ia** o carte. Ea **i-a** mulțumit doamnei care vinde la librărie.

Solicitarea și oferirea de informații

Să descoperim!

1. Ce dorește să afle Ioana?
2. Marius îi oferă Ioanei toate informațiile solicitate?
3. Ce s-ar fi întâmplat dacă Ioana nu ar fi formulat clar solicitarea de informații către Marius?

Am aflat!

Atât cererea, cât și oferirea de informații trebuie să fie formulate clar, iar informațiile să fie corecte.

- Andreea, fetița din imaginea alăturată, se află la Biblioteca Județeană. Ea îi solicită doamnei bibliotecar informații despre cărțile istorice, în care se povesteste despre strămoșii noștri.

Scrie, în caiet, conținutul solicitării și al oferirii acestor informații.

Cuvinte cu sens asemănător

Să descoperim!

Românii reprezintă un **neam** de luptători **viteji**.

Românii reprezintă un **popor** de luptători **curajoși**.

În trecut, teritoriul **țării** noastre se numea Dacia.

În trecut, teritoriul **patriei** noastre se numea Dacia.

Să reținem!

Cuvintele cu sens asemănător se folosesc pentru a evita repetarea cuvintelor dintr-un text. Aceste cuvinte contribuie la îmbogățirea vocabularului.

Vocabularul este format din totalitatea cuvintelor dintr-o limbă.

- În propozițiile alăturate cuvântul **neam** are același înțeles cu **popor**.
- Cuvântul **țării** are același înțeles cu **patriei**.
- Tot sens asemănător au și cuvintele **viteji** și **curajoși**.

- Găsește cuvinte cu sens asemănător pentru: *creangă, potecă, teamă, greu, a venit, dorește, minune, uimit, moșneag, zice*.

Recapitulare

Amintiri din copilărie fragment

după Ion Creangă

Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din satul Humulești, la stâlpul **hornului** unde legă mama o sfoară cu **motocei** la capăt, până oboseau toate mâțele jucându-se cu ei, la vatra sobei cea **humuită**, de care mă țineam când începusem a merge în picioare, copăcel... și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum înima de bucurie! Și, Doamne, frumos era pe atunci, căci părinții, surorile și frații îmi erau toți sănătoși, iar copiii vecinilor petreceau cu noi și toate îmi mergeau după plac, fără pic de supărare, de parcă era toată lumea a mea! Și eu eram vesel ca vremea cea bună, **șturlubatic** și copilăros ca vântul în adierea sa. Și mama, care era vestită pentru năzdrăvăniile sale, îmi zicea cu zâmbet uneori, când se ivea pe cer soarele dintre nori după o ploaie îndelungată:

– Ieși, copile cu părul bălai, afară și râde la soare, ca să se îndrepte vremea! Iar vremea se îndrepta după vorba mamei și după râsul meu...

Știa, vezi bine, soarele cu cine are de-a face, căci eram feciorul mamei, care știa cu adevărat să facă multe și mari minunății: alunga norii cei negri de pe deasupra satului nostru și trimitea grindina în alte părți, înfigând toporul în pământ afară, dinaintea ușii. Tot mama închega apa numai cu două picioare de vacă, încât lumea își făcea cruce de mirare, apoi bătea pământul sau peretele sau vreun lemn, de care mă loveam eu la cap, la mâna sau la picior, zicând: *Na, na!* Și pe loc îmi trecea durerea... Când **vavia** în sobă tăciunile aprins, care se zice că înseamnă vânt și vreme rea sau când țiuia tăciunile, despre care se zice că te vorbește cineva de rău, mama îl mustre acolo, în vatra focului, și-l îndesa cu cleștele, să se mai potolească dușmanul; și mai mult decât atâtă: oleacă ce nu-i venea mamei la socoteală uitătura mea, îndată pregătea, cu un deget înmuiat, puțină **tină** din praful adunat pe dosul încăltării ori, mai în grabă, lua funingine de la gura sobei, zicând: *Cum nu se deoache călcâiul sau gura sobei, aşa să nu mi se deoache copilașul!* Și îmi făcea apoi câte un semn în frunte, ca să nu-i prăpădească nimeni **odorul!**... Și multe altele încă făcea...

Așa era mama Smaranda în vremea copilăriei

mele, plină de minunătii, pe căt mi-aduc aminte; și-mi aduc bine aminte, căci brațele mamei m-au legănat când mă alintam la sânul ei, gângurind și uitându-mă în ochi mereu cu atâtă drag! Si sănge din săngele ei și carne din carnea ei am împrumutat și să vorbesc de la dânsa am învățat. Iar înțelepciunea am primit-o de la Dumnezeu, când vine vremea de a pricepe omul ce-i bine și ce-i rău în viață.

VOCABULAR

horn: coș de fum

motocei: ciucuri

humuită: lipită cu humă, cu pământ moale

șturlubatic: neastâmpărat, zvăpăiat, jucăuș

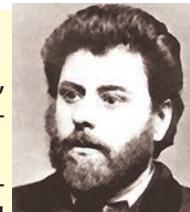
vuia: ūiera, vâjâia, făcea zgromot

tină: noroi, pământ, lut

odor: obiect sau ființă de mare preț; (aici), copil

Ion Creangă

(1837 - 1889) a fost preot, apoi învățător. A scris basme, povești și povestiri.

Copilăria lui este cunoscută prin intermediul operei *Amintiri din copilărie*. În anul 1868 apare primul abecedar conceput de Ion Creangă, intitulat *Metodă nouă de scriere și citire*.

Să exersăm!

- Transcrie primele patru cuvinte explicate la vocabular. Subliniază vocalele cu o linie și consoanele cu două linii, apoi desparte-le în silabe.
- Alcătuiește enunțuri, folosind cuvintele **neam / ne-am**.
- Identifică toate substantivele comune din fragmentul de mai jos și transcrie-le în caiet.
– leși, copile cu părul bălai, afară și râde la soare, ca să se îndrepte vremeal! Iar vremea se îndrepta după vorba mamei și după râsul meu...
- Selectează două substantive proprii din textul *Amintiri din copilărie*, apoi alcătuiește propoziții cu acestea.
- Precizează felul, numărul și genul pentru două substantive comune și pentru două substantive proprii identificate în text.

Proiect Jurnalul familiei mele

Indicații

Activitatea 1 Completează o fișă cu titlul **Jurnalul familiei mele**, în care să descrii minimum două-trei activități îndrăgite, pe care le desfășori într-o săptămână împreună cu membrii familiei tale.

Activitatea 2 Împreună cu părinții tăi, alege din albumul de familie câteva fotografii care prezintă diferite **momente dragi**: zile de naștere, zile onomastice, botez etc. Prezintă colegilor fotografiile tale și fișa de jurnal.

Activitatea 3 Realizați un portofoliu al clasei voastre, care să cuprindă produsele activităților proiectului. Prezentați în fața clasei jurnalul familiei și momentele dragi, folosind *turul galeriei* (panoul clasei).

Evaluare

- Alcătuiește câte o propoziție în care să folosești cuvintele **Ia/I-a**. Subliniază cuvintele.
- Scrie substantivele de la punctul **a.** la numărul plural și substantivele de la punctul **b.**, la numărul singular.

Model: **a.** tăciune - tăciuni, **b.** părinți - părinte.

a. familie, copil, dimineață, bucurie, carte, joc

b. flori, mâini, ninsori, speranțe, gânduri, năzdrăvăni

- Desparte în silabe cuvintele: *iarnă, săniuș, înger, propoziție, familie, copilăroși*.
- Subliniază cu o linie vocalele și cu două linii consoanele din ultimul cuvânt de la exercițiul 3.
- Selectează patru substantive comune și două substantive proprii din fragmentul de mai jos, apoi precizează felul, genul și numărul lor.

Așa era mama Smaranda în vremea copilariei mele, plină de minunății, căci brațele mamei m-au legănat, gângurind și uitându-mă în ochii ei mereu, cu atâtă drag! Iar înțelepciunea am primit-o de la Dumnezeu, când vine vremea de a pricepe omul ce-i bine și ce-i rău în viață...

- Alcătuiește trei propoziții la sfârșitul cărora să scrii semnele de punctuație: ., ?, !.

- Scrie câte un cuvânt cu sens asemănător pentru cuvintele: *horn, vuiește și bălai*.

Itemi	Suficient	Bine	Foarte bine
1	Alcătuiește parțial corect o propoziție.	Alcătuiește corect o propoziție și parțial corect două propoziții.	Alcătuiește corect cele două propoziții.
2	Scrie corect forma de plural sau singular a două-cinci substantive.	Scrie corect forma de plural sau singular a șase-unsprezece substantive.	Scrie corect forma de plural sau singular a douăsprezece substantive.
3	Desparte corect în silabe unu-două cuvinte.	Desparte corect în silabe trei-cinci cuvinte.	Desparte corect în silabe șase cuvinte.
4	Subliniază una-două vocale și una-două consoane.	Subliniază trei-patru vocale și trei-patru consoane.	Subliniază cinci vocale și cinci consoane.
5	Selectează și analizează corect unu-trei substantive.	Selectează și analizează corect patru-cinci substantive.	Selectează și analizează corect șase substantive.
6	Alcătuiește corect o propoziție.	Alcătuiește corect două propoziții.	Alcătuiește corect trei propoziții.
7	Găsește un cuvânt cu sens asemănător.	Găsește două cuvinte cu sens asemănător.	Găsește trei cuvinte cu sens asemănător.

Autoevaluare

- * Sarcinile de lucru au fost realizate: **integral/ parțial/ deloc**.
- * Prin rezolvarea sarcinilor am învățat: ...
- * Dificultățile pe care le-am întâlnit au fost: ...
- * Performanța mea va fi îmbunătățită dacă: ...
- * Mă simt

Sărbători de iarnă

Conținuturi

- Extragerea unor informații de detaliu, dintr-un text, transmise prin ilustrații
- Adjectivul
- Acordul adjectivului cu substantivul
- Poziția adjectivului față de substantiv
- Cuvinte cu sens opus
- Povestirea orală după benzi desenate

Amintește-ți! În Unitatea de învățare **Sărbători de iarnă**, vei fi evaluat de către cadrul didactic și pe baza fișei de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului, prezentată la pagina 8.

Moș Crăciun a fost răpit fragment

după Lyman Frank Baum

Moș Crăciun trăiește în Valea Fericirii alături de ajutoarele sale, **elfi** și zâne vesele. Aici se înalță marele castel în care sunt fabricate jucăriile.

Locul se numește Valea Fericirii, pentru că acolo este numai veselie, pârâul râde, vântul fluieră voios, razele soarelui dansează, florile sălbaticice zâmbesc.

Alături se ridică muntele cenușiu unde se află cele cinci **grote ale spiritelor**.

Spiritele nu-l plac pe Moș Crăciun, pentru că-i face fericiți pe copii.

– Mă simt singur, a spus Spiritul Egoismului. Moș Crăciun oferă cadouri copiilor, încât ei devin fericiți și generoși și ocoleșc grota mea.

– Și eu am același necaz, s-a alăturat Spiritul Invidiei. Nu-i pot face pe cei mici invidioși.

– E rău și pentru mine, a declarat Spiritul Urii. Dacă niciun copil nu trece prin grota Egoismului și prin cea a Invidiei, niciunul nu poate ajunge la grota mea.

– Sau la a mea, a adăugat Spiritul Răutății. Totul din cauza lui Moș Crăciun!

– E clar că, dacă cei mici nu vizitează grotele voastre, n-o să o viziteză nici pe a mea, a zis Spiritul **Căinței**, singurul personaj plăcut.

Înțial, s-au decis să-l ademenească în grotele lor, să-l închidă.

A doua zi, vine la Moș Crăciun Spiritul Egoismului:

– De ce nu păstrezi pentru tine aceste jucării minunate? Copiii le distrug.

– Greșit! Copiii păstrează darurile mele.

Spiritul Invidiei l-a vizitat pe Moș Crăciun:

– Magazinele vând jucăriile pentru bani, iar tu nu obții nimic.

– Eu ofer daruri din dragoste, o dată pe an. Cum să accept bani pentru ele?

Spiritul Urii intră în atelier și spune:

– Sunt mulți care nu cred în tine, iar pe aceștia ești forțat să îi urăști.

– Nu-i urăsc. Aceștia nu-mi fac rău mie, ci îi fac nefericiți pe copii.

Spiritele nu puteau să îl ispitească pe Moș Crăciun și s-au hotărât să-l răpească în Ajunul Crăciunului.

Moș Crăciun a plecat împreună cu patru elfi în sania **ticsită** de saci uriași cu jucării, trasă de renii săi ageri. Aceasta era ziua cea mai frumoasă din an, în care era cel mai fericit, ziua în care oferea copiilor comorile atelierului său magic.

Deodată, o frângchie argintie l-a cuprins pe Moș Crăciun. A fost smuls din sanie fără ca elfii să-și dea seama. Moșul a înțeles că Spiritele l-au răpit.

Ha, ha! Ce vor bombăni copiii când vor descoperi că n-au primit jucării și turte dulci! Si se vor îngrămădi în grotele noastre!

Elfii au împărtit în noaptea magică jucării frumoase tuturor copiilor.

În vremea aceasta, Moș Crăciun era păzit de spirite. Când a venit rândul Spiritului Căinței, Moș Crăciun l-a întrebat dacă nu regretă c-a participat la răpire.

– O, desigur! Ca să-ți demonstrez că regret, te las să evadezi. Iartă-mă! Nu sunt spirit rău.

– Nu sunt supărat. Așa că, bună dimineață și Crăciun fericit!

Moșul a ieșit bucuros din grotă, îndreptându-se spre casa lui.

Spiritele s-au întristat când au descoperit c-a eșuat răpirea moșului. Constatând că preferatul copiilor avea atât de mulți prieteni adevărați, spiritele n-au mai încercat să-l încurce pe Moș Crăciun.

VOCABULAR

elf: ființă supranaturală redată ca un pitic

grotă: peșteră, cavernă

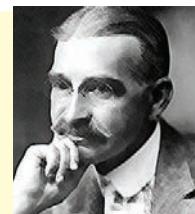
căință: regret, remușcare

spirit: ființă supranaturală

ticsit: plin până la refuz

Lyman Frank Baum

(1856 - 1919) a fost un important scriitor american de cărți pentru copii, celebru în special pentru cartea *Vrăjitorul din Oz* și alte treisprezece cărți bazate pe aceasta, cu acțiunea tot pe *Tărâmul din Oz*.

Extragerea unor informații de detaliu, dintr-un text, transmise prin ilustrații

Să explorăm textul!

- Indică personajele din text, păstrând ordinea în care acestea apar.
- Precizează de ce spiritele din grote doreau să-l răpească pe Moș Crăciun.
- Răspunde la următoarele întrebări pe baza textului citit.

- De ce locul în care trăia Moș Crăciun se numea Valea Fericirii?
- Când a fost răpit Moș Crăciun?
- Unde a fost ținut prizonier Moșul?
- Cine l-a ajutat pe Moș Crăciun să evadeze?
- Ce le-a întristat pe spiritele din grote?

Să descoperim!

- Privind imaginea textului, observăm că între text și aceasta există o strânsă legătură.
 - Imaginea oferă informații importante care apar în text: *timpul/momentul în care se desfășoară acțiunea* (Ajunul Crăciunului), *unele personaje ale textului* (Moș Crăciun, elfii).

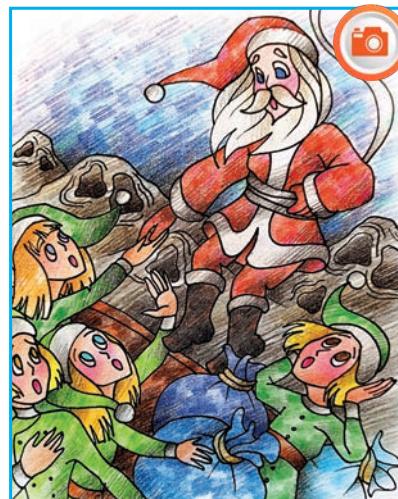
- Observă imaginea. Transcrie, din text, fragmentul care prezintă răpirea lui Moș Crăciun.

Portofoliu

Scrisoare către Moș Crăciun

Realizează o scrisoare în care să-i ceri lui Moș Crăciun ce-ți dorești, atașând și o imagine din care să reiasă două trăsături ale obiectului solicitat.

Adjectivul

Să descoperim!

La târgul de Crăciun, **micuța** Ingrid a întâlnit niște vânzătoare **vesele** care vindeau turte **dulci** ori mere **roșii, glazurate**.

În propoziția dată, părțile de vorbire:

- **roșii** - exprimă culoarea
- **micuța** - exprimă dimensiunea
- **dulci, glazurate** - exprimă gustul
- **vesele** - exprimă starea sufletească

Toate aceste părți de vorbire sunt **adjective**.

Să reținem!

Adjectivul este partea de vorbire care exprimă însușiri ale ființelor, ale lucrurilor și ale fenomenelor naturii. De obicei, acesta însوtește un substantiv.

Să exersăm!

1. Transcrie toate adjectivele din fragmentul marcat. Alcătuiește propoziții cu ele.
2. Asociază substantivelor următoare câte un adjectiv potrivit: *castel, elf, zână, jucărie, sanie, ren, frângchie, Crăciun, atelier, copil*.
3. Indică adjective cu înțeles asemănător celor date: *magic, uriași, fericit, numeroși*.

Acordul adjectivului cu substantivul

Să descoperim!

În noaptea **magică**, elfii au împărtit jucării **frumoase** tuturor copiilor.

În propoziția de mai sus, substantivul **noaptea** este la *genul feminine* și *numărul singular*, iar adjectivul care îl însоtește (**magică**) are același *gen* și *număr* cu acest substantiv.

● substantivul **jucării** este la *genul feminine*, *numărul plural*, iar adjectivul care îl însоtește (**frumoase**) are același *gen* și *număr* cu acesta.

Să reținem!

Adjectivul se acordă (se potrivește) în *gen* și *număr* cu **substantivul** pe care îl însоtește.

Să exersăm!

1. Scrie forma corectă a adjecțivelor: *sanie (pline)*, *cadouri (împachetat)*, *copii (generos)*, *jucărie (noi)*, *elf (amuzante)*, *grotă (întunecate)*.
2. Trece substantivele însoțite de adjective la numărul plural: *rază aurie*, *lac străveziu*, *glas bland*, *măr dulce*, *creion colorat*, *haină roșie*, *copil atent*, *pădure verde*.

Pozitia adjecțivului față de substantiv

Să descoperim!

- **Elful hazliu** împarte cadouri minunate copiilor.
- **Hazliul elf** împarte cadouri minunate copiilor.
- **Elfii hazlii** îl ajută pe Moș Crăciun.
- **Hazliii elfi** îl ajută pe Moș Crăciun.

Aflându-se înaintea substantivului, adjecțivul **hazliu** își modifică formă în **hazliul** la numărul singular și în **hazliii** la numărul plural.

Adjecțivul:

- **hazliu** se termină în **-iu** la numărul singular;
- **hazlii** se termină în **-ii** la numărul plural, deoarece se află poziționat după substantiv;
- **hazliii** se termină în **-iii** la numărul plural, deoarece se află poziționat înaintea substantivului.

Am aflat!

Adjecțivele care se termină în **-iu** la numărul singular au următoarele terminații la numărul plural:

- ii**, când se află după substantiv;
- **iii**, când se află înaintea substantivului.

De obicei, **adjecțivul** se află **după** **substantiv**. Acesta poate fi aşezat și înaintea substantivului, iar atunci își modifică formă.

- Alege câte un adjecțiv potrivit pentru substantivele *frânghie*, *tunel*, *magazin*. Alcătuiește câte o propoziție în care adjecțivele să se afle înaintea substantivelor.

Cuvinte cu sens opus

Să descoperim!

- Prosopul **ud** este **folosit**.
- Prosopul **uscat** este **nefolosit**.

În propozițiile de mai sus, cuvântul **ud** are înțeles opus pentru cuvântul **uscat**. Acestea sunt **cuvinte cu sens opus**. Observă și perechea de cuvinte **folosit-nefolosit**.

Să reținem!

Cuvintele cu sens opus contribuie la îmbogățirea vocabularului.

Să exersăm!

1. Scrie cuvinte cu sens opus pentru: *adună, domestic, succes, modest, asfințit, înnorat*.
2. Solicită-i colegului să spună două perechi de cuvinte cu sens opus, apoi alcătuiește enunțuri cu acestea.

Povestirea orală după benzi desenate

A început să ningă!
E minunat!

Radu, să facem
îngerași!

O, nu! Îmi pare atât de
rău! Nu a fost cu intenție!
Am vrut doar să ne
jucăm!

E o idee grozavă!

Să descoperim!

1. Privește banda desenată și precizează din ce este formată.
2. Care sunt întâmplările prezentate în această bandă?
3. În afară de cuvinte, ce pot conține bulele de dialog?
4. Interpretați rolurile personajelor din benzile desenate.

Să reținem!

Banda desenată este o succesiune de imagini însoțite de cuvinte scrise în bule. Aceasta are scopul de a reda un fir narativ.

Uneori, în bulele de dialog pot fi scrise doar semne de punctuație, care sugerează ce exprimă sau ce simt personajele.

Să exersăm!

1. Povestește oral întâmplarea, urmărind banda desenată.
2. Schimbă finalul întâmplării și realizează o ilustrație adecvată.

Recapitulare

În Ajunul Anului Nou

după Fănuș Neagu

Ce e zăpada?

Lacrimi înghețate...

Cânta mama, de cu seară, în timp ce frământa aluatul și-n casă mirosea a vanilie și-a scortișoară, iar afară se pornise să ningă îndesat.

Bănică nu înțelegea acest cântec vechi, privea pe fereastră, atras de jocul fulgilor care se roteau și cădeau pe sania lui rezemată de salcâmul gros, în trunchiul căruia bunicul a înfipt două inele de fier pentru legat caii.

– Ce e zăpada?... murmură el și râse ușor pentru că i se păruse că ninsoarea capătă culoare albastră și asta nu e adevărat.

– Culcă-te, mâine-i Ajunul Anului Nou și vei merge cu uratul, cu George și Radu.

El ar fi vrut să-l aştepte pe tata, dar adormi cu gândul la rumenul colac pe care mama îl făcuse pentru el. La căpătâiul lui începea câmpia și el o auzea în fiecare noapte cum se legăna tăcută, aspră, închisă, simțea neliniștea vântului și grava aplecare a buruienilor frânte sub viscol și toate-i plăceau. I-auzi ce largă este, să tot zboare **cucuvăile** crivățului.

Spuse ceva prin somn și zâmbi. Visează, se gândi mama, apoi stinse lumina și trecu în odaie, lăsându-l pe băiat cu visul acela în care se făcea că el are un munte de colaci și doi saci de nuci poleite și-au venit să-i cânte sub geam o căprioară și patru iepuri.

Și-am plecat să colindăm,

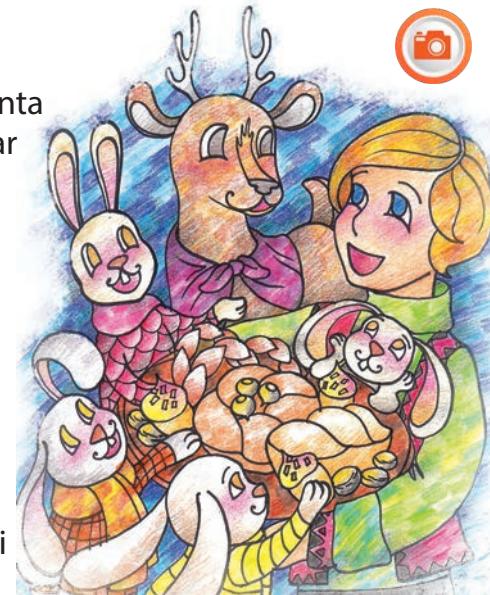
Pe la case să urăm...

Afară era frig, dar iepurii se atârnaseră cu lăbuțele de pervaz și cântau îndărjit, iar cel din stânga încurca vorbele. Era limpede că înghețau și atunci Bănică deschise ușa, apoi intrară. În odaie se răspândi miros plăcut de răsină. Căprioara intră întâi. Purta la gât un fular roșu legat cu fundiță ca de sărbătoare. Iepurii se suiră pe scaune (toți aveau fulare înfășurate larg). Bănică le împărți colacii rumeni.

– Nuci nu ne dai? îl întrebară și el le făcu semn să ia din saci, câte patru de fiecare, iar căprioarei îi prinse între cornițe doi **canafii** de lână pe care-i făcuse el pentru câinele Bujor. *Lasă, lui Bujor o să-i dau covrigi.*

– Bănică, ceru iepurașul care încurcase vorbele, mai dă-ne câte o nucă! Trebuie să mergem la George și la Radu, pe uliță la vale.

Bănică și căprioara pocniră o dată din picior. Iepurii își umflă pieptul și izbucniră din nou în cântec:

*Busuioc verde pe masă
Rămâi, gazdă, sănătoasă...*

Și ieșiră pe ușă, în ninsoare, săltând și dănțuind. La poartă se opriră să numere nucile, apoi coborără pe uliță.

– Bănică, hai!

Bănică recunoscu glasul mamei și se ridică din pat.

– Scoală-te, c-au venit George și Radu să plecați cu uratul!

– Mamă, spuse băiatul, au fost aici o căprioară cu patru iepuri. De-abia au plecat.

Mama se aplecă și-l sărută zgomotos pe frunte. Sub geam, în zăpadă, Radu și George făceau repetiție:

Mâine anul se-nnoiește...

VOCABULAR

cucuvăi: păsări răpitoare de noapte
canafii: mânunchi de fire

Să exersăm!

Lucrați în echipă

Se împarte clasa în patru echipe. Fiecare echipă va rezolva câte o sarcină.

a. Care sunt personajele textului?

c. Ce le servește băiatul musafirilor?

b. Precizează pentru ce eveniment se pregătesc Bănică și mama sa. Cum se pregătesc?

d. Redă într-un enunț visul lui Bănică.

Fănuș Neagu

(1932 - 2011) a fost povestitor, nuvelist, romancier și dramaturg român. A îndeplinit funcția de director al Teatrului Național din București. În anul 1954 debutează cu povestirea *Dușman cu lumea*, în revista *Tânărul scriitor*.

1. Găsește, în textul dat, două adjective așezate înaintea substantivului și trei adjective așezate după substantiv.

2. Precizează cuvinte cu sens opus pentru: *deschise, gros, frig, noapte, liniște*.

3. Scrie la numărul plural următoarele părți de vorbire: *ninsoare albăstruie, buștean uscat, miros plăcut, nucă poleită, ramură verde*.

Model: salcâm gros - salcâmi groși - groșii salcâmi

4. Observă imaginea alăturată textului de la pagina 75. Ce informații din text sunt surprinse în ilustrație?

5. Care este obiceiul de iarnă preferat de tine? Cum ai fost primit de gazdele caselor la care ai colindat?

6. **Fii creativ!** Realizează un colaj, în care să prezinti imagini și informații esențiale despre un obicei de iarnă din zona în care locuiești.

Evaluare

1. Răspunde la următoarele întrebări, folosind informațiile din textul *În Ajunul Anului Nou* după Fănuș Neagu.

- Cine era Bănică?
- Ce a visat Bănică?
- Cine a întrerupt visul băiatului?

2. Completează organizatorul cu adjective potrivite pentru substantivele: *mamă, băieți, căprioară, iepuri, colac, nuci, iarnă*.

Model:

substantive	adjective
mamă	grijulie

3. Formulează patru propoziții. În primele două vei folosi adjective înaintea substantivului, iar în celelalte două, aşază-le după substantiv.

4. Scrie cuvinte cu sens opus pentru: *nou, blânde, culcă-te, plăcut, afară*.

5. Fii creativ! Alcătuiește un text, de cinci-șapte rânduri, după imaginea alăturată, folosind minimum patru adjective și o pereche de cuvinte cu sens opus. Dă-i un titlu potrivit!

Itemi	Suficient	Bine	Foarte Bine
1	Oferă un răspuns corect.	Oferă două răspunsuri corecte.	Oferă trei răspunsuri corecte.
2	unu-trei adjective corecte	patru-cinci adjective corecte	șase adjective corecte
3	Formulează două propoziții corecte.	Formulează trei propoziții corecte.	Formulează patru propoziții corecte.
4	unu-două cuvinte cu sens opus	trei-patru cuvinte cu sens opus	cinci cuvinte cu sens opus
5	Alcătuiește un text îndeplinind următorii descriptori cu trei-patru omisiuni: conținutul textului are legătură cu imaginea, exprimarea este corectă; utilizează cel puțin patru adjective și o pereche de cuvinte cu sens opus; oferă un titlu potrivit; redactarea textului în cinci-șapte rânduri; așezarea corectă a textului în pagină.	Alcătuiește un text îndeplinind următorii descriptori cu una-două omisiuni: conținutul textului are legătură cu imaginea; exprimarea este corectă; utilizează cel puțin patru adjective și o pereche de cuvinte cu sens opus; oferă un titlu potrivit; redactarea textului în cinci-șapte rânduri; așezarea corectă a textului în pagină.	Alcătuiește un text care are legătură cu imaginea, îi alege titlul, utilizează cel puțin patru adjective și o pereche de cuvinte cu sens opus. Textul este redactat în cinci-șapte rânduri și este corect așezat în pagină.

Autoevaluare

- * Sarcinile de lucru au fost realizate: **integral/ parțial/ deloc**.
- * Prin rezolvarea sarcinilor am învățat: ...
- * Dificultățile pe care le-am întâlnit au fost: ...
- * Performanța mea va fi îmbunătățită dacă: ...
- * Mă simt

Aprecierea valorii cărților

Activitatea 2 – Vizită la bibliotecă

Indicație

A doua activitate a proiectului se va desfășura în Casa Cărților-biblioteca. După un tur ghidat de doamna/ domnul bibliotecar, vom descoperi informații despre aranjarea cărților pe rafturile bibliotecii, după anumite criterii:

- conținut/ tematică
- autor
- limba în care au fost scrise

Activitate practică

1. Grupați în trei echipe de câte patru-șase elevi, realizați sarcinile propuse:

- **Echipa 1** selectează din bibliotecă o carte al cărei conținut să fie literar narativ, scrisă de un autor român descoperit la litera I/ C/ S;
- **Echipa 2** selectează din bibliotecă o carte de poezii scrisă de un autor român descoperit la litera E/ C/ T;
- **Echipa 3** selectează din bibliotecă, de la secțiunea cu texte de informare:
- o revistă pentru copii • un atlas despre corpul uman • un manual

Prezintă activitatea de la bibliotecă, răspunzând la următoarele întrebări:

- Ce ai făcut?
- Ce ai făcut mai întâi?
- Și apoi?
- Dar în cele din urmă?

În timpul desfășurării **activității 2, Vizită la bibliotecă**, doamna/ domnul învățător va observa:

Caracteristici/ comportamente		DA	NU
1	Atitudinea elevului față de sarcinile de lucru		
	A solicitat ajutor la nevoie.		
	A colaborat cu alții colegi.		
	A finalizat activitatea.		
2	Asumarea responsabilităților în realizarea sarcinilor de lucru		
	A avut spirit de inițiativă.		
	A respectat regulile pentru îndeplinirea sarcinilor.		
3	Corectitudinea realizării sarcinilor		
	A pus în aplicare achizițiile anterioare.		
	A remediat problemele/ dificultățile apărute.		
	A îndeplinit corect sarcinile.		
4	Progresul realizat		

5

Magia iernii

Conținuturi

- Poezia
- Așezarea poeziei în pagina caietului
- Povestirea scrisă după un sir de întrebări
- Părțile unui text creativ (compunere)
- Alcătuirea unui text creativ după un sir de ilustrații/ benzi desenate
- Cuvinte cu aceeași formă și înțeles diferit
- Textul de informare - Afişul
- Textul funcțional - E-mailul
- Textul de informare - Cartea poștală
- Textul de informare - Fluturașul

Amintește-ți! În Unitatea de învățare **Magia iernii**, vei fi evaluat de către cadrul didactic și pe baza fișei de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului, prezentată la pagina 8.

Iarna

de George Coșbuc

Iarna-i un vestit **dulgher**

Că ea poate, când voiește
Peste râuri pod să **puie**,
Fără lemn, fără cuie,
Fără nici un pic de fier;
Și gătește-așa deodată,
Pod întreg, dintr-o bucata.

Iarna-i meșter îscusit,
Că pe deal și pe câmpie
Țese-o pânză minunată,
Fără **ițe**, fără **spată**.
Fără **fir de tort urzit**.
Și din drăgălașa-i pânză
Dă și vântului **să vânză**.

Iarna-i grădinar, când vrea
Pune albe flori la geamuri,
Fără frunze și cotoare,
Fără chiar să aibă soare,
Numai cum le știe ea.
Mie-mi plac, că sunt de gheăță,
Dar când sufli, pier din față.

Poezia

VOCABULAR

dulgher: tâmplar**să puie:** să pună**ițe:** fire de ață**spată:** piesă la războiul de țesut ce seamănă cu un pieptene**fir de tort:** fir tors din cânepă sau in**a urzi:** a așeza fire de țesut pentru a începe țesutul**să vânză:** să vândă

George Coșbuc

(1866 - 1918) a fost poet român cunoscut. În opera sa a prezentat frumusețea naturii, obiceiuri și tradiții ale poporului român, precum și eroismul acestuia. A publicat volume de poezii, cum ar fi: *Fire de tort, Balade și idile, Cântece de vitejie*.

Să reținem!

Poezia este un text în versuri.Fiecare vers dintr-o poezie se scrie cu alineat. Între strofe se lasă un rând liber. Autorul poeziei se numește **poet**.

Să descoperim!

- Câte strofe are poezia *Iarna* de George Coșbuc?
- Din câte versuri este alcătuită o strofă?
- Care este titlul poeziei? Aceasta are legătură cu ceea ce este prezentat în poezie?
- Ce simți când citești această poezie?

Să exersăm!

- Completează organizatorul cu informații din text.

Ce anotimp este descris în poezie?	...
Cu cine este asemănătă iarna?	...
Ce poate realiza iarna?	...
Ce se întâmplă cu florile de gheăță?	...
Care sunt trăsăturile iernii?	...

Exprimă-ți părerea!

Exprimă-ți părerea cu privire la farmecul și frumusețea iernii. Argumentează-ți răspunsul în două-trei enunțuri.

Portofoliu

Realizează un desen/colaj care să redea conținutul poeziei *Iarna* de George Coșbuc.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește și recită poezia *Iarna* de Nicolae Labiș.

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionășul Liro**: *titlul, autorul, personajele și învățătura* desprinsă.

Așezarea poeziei în pagina caietului

Să descoperim!

- Observă așezarea poeziei scrise de mână în pagina caietului.

	<div style="text-align: right;">12.01.2022 </div> <p><i>Iarna</i> de Nicolae Labiș</p> <p><i>Totu-i alb în jur cât vezi Noi podoabe români - ncarcă Si vibrează sub zăpezii Fatele - adormite parcă.</i></p> <p><i>Doamna Iarna - n goană trece În caesti de vijelii Se turtesc pe gheamul rece Nasuri cărne și hâzlii.</i></p>
--	---

Să exersăm!

1. În ce parte a paginii caietului este scrisă data? Dar titlul și numele autorului?
2. Transcrie strofa care te-a impresionat în poezia *Iarna* de George Coșbuc. Respectă regulile scrierii caligrafice și așezarea în pagină!
3. Câte rânduri libere se lasă între strofele unei poezii?
4. Cum se scriu versurile dintr-o poezie?

Povestirea scrisă după un șir de întrebări

Magia iernii

Să exersăm!

1. Observă imaginea și răspunde oral la întrebări:

- Ce anotimp este prezentat în imagine?
- Unde se află personajele din imagine?
- Enumera motivele pentru care copiii se află în curte.
- Ce doresc ei să facă?
- Ce își propune mama? Cum crezi că vor fi surprinși copiii în fotografii?

2. Povestește, în scris, ce observi în imagine. Utilizează răspunsurile de la întrebările anterioare și expresii deosebite.

Părțile unui text creativ (compunerea)

Introducerea

Cuprinsul

Încheierea

17.01.2022

Aniversarea

Este o zi frumoasă de iarnă. Maria își serbează ziua de naștere. Îmbrăcată frumos, cu rochia primită de la părintii ei, așteaptă cu nerăbdare invitații.

Musalișii sosesc rând pe rând, iar Maria îi primește bucuroasă. Prietenii i-au adus cadouri frumoși împachetate. Ea le multumește prietenilor și asază darurile cu mult drag în salon. Muzica veselă și distractivă răsună fără să deranjeze vecinii. Râsetele copilor sunt ca niște sunete de clopoței argintii.

În toiul petrecerii, mama aduce tortul. Este momentul mult așteptat. Invitații îi cântă Mariei „La mulți ani!”. Ea sună în lumânări, nu înainte de a-si pună o dorință. Cu totuși măncând din tortul delicios, după care petrecerea continuă.

Către seară, copiii se despart plini de bucurie. A fost o petrecere frumoasă, de care își vor aminti cu mult drag!

Să descoperim!

1. Care este titlul textului?
2. Când se petrece întâmplarea?
3. Unde se desfășoară acțiunea?
4. Ce personaje participă la întâmplare?
5. Ce se povestește despre cei care participă la întâmplare?
6. Cum se sfârșește întâmplarea?
7. Cum este așezat textul în pagină?

Să exersăm!

Fii creativ!

Alcătuiește o compunere (text creativ) cu titlul *O aventură prin zăpadă*. Folosește părțile unui text creativ și fii atent la așezarea în pagina caietului!

Să reținem!

Textul creativ (compunerea) este o compozitie originală, alcătuită din propoziții legate între ele prin înțeleles, ce respectă un titlu și care se orientează după un plan (de întrebări, de idei). Orice text creativ se structurează în trei părți:

Introducerea este începutul textului creativ, în care sunt prezentate pe scurt: *locul, timpul și personajele* care iau parte la acțiune.

Cuprinsul este partea cea mai dezvoltată a textului creativ, unde *faptele și întâmplările se desfășoară în succesiunea logică*.

Încheierea este de mică înțindere și constă într-o *învățatură sau impresie finală*.

Fiecare parte a textului creativ începe cu alineat.

Alcătuirea unui text creativ după un sir de ilustrații/ benzi desenate

Amintiri din vacanța de iarnă

Să descoperim!

Observă imaginile și răspunde la întrebări:

1. Ce anotimp descoperi în benzile desenate?
2. Unde se află, inițial, copiii?
3. Ce face băiatul? Dar fata?
4. Unde merg cei doi copii?
5. Ce se întâmplă pe derdeluș?
6. Cum se termină distracția celor doi copii?
7. Ce informație află fata de la băiat?

Să reținem!

Textul creativ se poate realiza pe baza unor **imagini**, a unui **plan de idei** sau **întrebări**, fie pe baza unor cuvinte date, a unor poezii a unor proverbe etc., fie urmărind reguli date, care antrenează imaginația.

Să exersăm!

1. Povestește oral conținutul imaginilor prezentate la pagina 84, folosindu-te de întrebările ajutătoare.

Eseul de cinci minute - Interevaluare

Realizează un text creativ după sirul de ilustrații dat, respectând cele trei părți, așezarea în pagină, dar și regulile de ortografie, de punctuație și de caligrafie. Dă-i un titlu potrivit!

După redactarea textului creativ, schimbă caietul cu al unui coleg și urmărește respectarea etapelor de rezolvare a sarcinilor de lucru. Apreciază-i efortul printr-un calificativ sau prin cuvinte frumoase.

Să scriem corect!

1. Fulgii de **nea** se aştern peste sat.
2. **Nea** Matei face parte prin curte.
3. Tata **ne-a** scos sania.

- Scriem **nea** când putem înlocui cuvântul cu *zăpadă*, *omăt* sau *nenea*.
- Scriem **ne-a** când sunt două cuvinte diferite, care se rostesc într-o singură silabă.

- Formulează propoziții, folosind cuvintele **nea**, **ne-a**, **ne-am**, **neam**.
- Alcătuiește două enunțuri în care cuvântul **nea** să aibă sensuri diferite.

Joc de rol

Imaginați-vă câteva replici între copiii care au venit acasă înfrigurați și părinții lor.

Portofoliu

Realizează un text creativ cu titlul *Bucuriile iernii*, căruia să îi atașezi un desen corespunzător conținutului.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește lectura *Poveste de iarnă* de Mircea Sântimbreanu.

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis*.

Crăiasa- Zăpezii fragment

după Hans Christian Andersen

Zidurile palatului erau din troiene de zăpadă, iar ferestrele și ușile din vânt. În palat erau sute de încăperi, de forme diferite. Toate erau luminate de **aurora boreală**. Sălile aceleia, imense și goale, străluceau din pricina gheții. Veselia nu-și găsise niciodată locul prin ele.

În mijlocul unei săli se găsea un lac înghețat. Pojghița de la suprafață se spărsese în mii de cioburi. Când stătea acasă, Crăiasa-Zăpezii se așeza în mijlocul lor și spunea că stătea pe Oglinda **Rațiunii**.

Micul Kay era vânăt de frig, dar el nu simțea înghețul din cauza promisiunii pe care i-o făcuse Crăiasa-Zăpezii, precum și a faptului că un ciob din oglinda vrăjitorului îi transformase inima într-un sloi de gheață.

El juca puzzle-ul rațiunii, așezând cioburi plate și ascuțite în felurite modele ingenioase. Cioburile din pojghița de gheață a lacului aveau o mare însemnatate pentru el, fiind asemenea ciobului din oglinda fermecată a vrăjitorului, pe care îl avea în privire.

Crăiasa-Zăpezii se îndreaptă acum spre **vulcanii** Vezuviu și Etna:

– Trebuie să-i albesc puțin, le va prinde bine !

Kay rămăsese singur în acele săli imense, căutând să formeze cuvântul care îl va ajuta să devină propriul stăpân, iar Crăiasa-Zăpezii avea să-i dea întreaga lume și o pereche de patine noi. Dar el nu găsea cuvântul acela și stătea nemîșcat, încât credeai că murise înghețat.

Atunci intră mica Gerda în palat, prin porțile cele mari, înfruntând un vânt cumplit. Își spuse rugăciunea și crivățul încetă brusc, de parcă adormise. Astfel, ea putu să meargă prin sălile imense. Îl văzu pe Kay, alergă și îl cuprinse cu brațele de gât, strigând:

– Kay, micul meu Kay, te-am găsit, în sfârșit!

Dar el rămase nemîșcat, surprins.

Atunci Gerda vărsă lacrimi fierbinți, ce căzură pe pieptul lui și pătrunseră până la inima sa. Acolo încălziră gheața și topiră ciobul din sticla oglinzi. El se uită la fată, în vreme ce ea îi cântă o melodie din timpul când erau nedespărțiti.

Auzind-o, Kay izbucni în lacrimi și plânse atât de mult, încât ciobul ieși din ochi. Atunci o recunoscu pe fată și strigă bucuros:

– Gerda, draga mea Gerda! Unde ai fost atâtă timp? și unde am fost eu?

Apoi se uită în jur și zise :

– Ce ger e aici ! Ce săli immense și goale!

O strânse tare la piept pe Gerda, care râdea și plâgea de bucurie. Fericirea lor era atât de mare, încât până și sloiurile de gheăță jucau în jurul lor. Se aşezără apoi în locul în care Crăiasa-Zăpezii îl lăsase să găsească cuvântul care să-l facă propriul stăpân și să-i aducă în stăpânire lumea și patine noi.

Gerda îl sărută și acesta se făcu bine, iar Crăiasa-Zăpezii putea să se întoarcă oricând, căci ordinul de eliberare a lui Kay fusese semnat cu litere de foc!

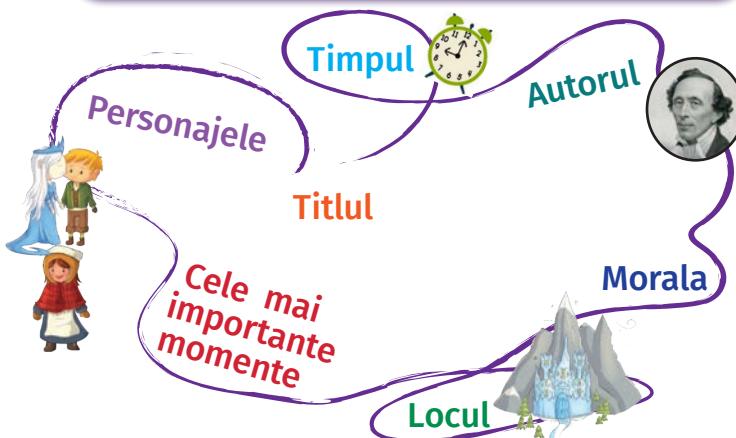

Să explorăm textul!

Harta textului

Realizează harta textului, după **modelul** de mai jos.

1. Prezintă ordinea în care s-au derulat întâmplările.

2. **Exprimă-ți părerea!** Cum crezi că a reacționat Crăiasa-Zăpezii când i-a descoperit pe Kay și Gerda în palatul său? Ești de acord cu reacția ei?

Fii activ cu creionul în mână!

Citește întreaga carte *Crăiasa-Zăpezii* de Hans Christian Andersen!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis*.

VOCABULAR

aurora boreală: lumină verde sau roșiatică, semănând cu un arc în timpul nopții pe bolta cerească, în regiunile polare

rățiune: gândire

vulcan: ridicătură muntoasă cu lavă

ingenios: inventiv, îscusit, dibaci

Hans Christian Andersen

(1805 - 1875) a fost scriitor și poet danez, celebru pentru basmele sale. Printre cele mai cunoscute povești se numără: *Crăiasa-Zăpezii*, *Mica-Sirenă*, *Hainele cele noi ale împăratului*, *Prințesa și bobul de mazăre*, *Fata din soc*, *Fetița cu chibrituri*, *Rătușca cea urâtă*.

Joc de rol

Imaginează-ți un dialog între Gerda și Crăiasa-Zăpezii.

Portofoliu

Printr-un desen, redă pe *Crăiasa-Zăpezii* și castelul ei.

Cuvinte cu aceeași formă și înțeles diferit

Să descoperim!

- Ochelarii bunicii au un **toc** nou.
- Mama are pantofi cu **toc**.
- Bunicul a păstrat un **toc** și o călimară.
- Îmi place să **toc** legume.
- În curând geamul meu va avea un **toc** nou.
- Ușa de la cămară are nevoie de un **toc** nou.

În enunțurile de mai sus, cuvântul **toc**, deși nu își schimbă forma, are înțelesuri diferite.

Să reținem!

Cuvântul are formă și conținut (sens/înțeles).

În vocabularul limbii române există cuvinte care au aceeași formă, dar înțeles diferit. (Exemplu: *masă, dar, ton, poartă* etc.)

Înțelesul/ sensul cuvintelor se poate stabili în funcție de enunțurile în care apar.

Să exersăm!

- Alcătuiește propoziții, folosind sensuri diferite pentru: *sare, roșie, acele, veselă, ochi*.
- Găsește alte cuvinte care au aceeași formă, dar înțeles diferit.

Să ne amintim!

Afișul este o înștiințare imprimată (scrisă) expusă public, prin care se transmit anumite informații referitoare la diverse evenimente (data, locul, evenimentul etc.).

Să exersăm!

- Realizează un afiș despre concursul de săniuș, unde va avea loc și *Parada săniușelor*.

Turul galeriei

Expune afișul tău alături de ale colegilor. Analizează-le pe toate și exprimă-ți părerea în legătură cu acestea.

Textul de informare - Afișul

**Asociația
VIS PE MUNTE Predeal
ORGANIZEAZĂ TABERE DE SCHI
ÎN SEZONUL DE IARNĂ 2021
DESTINATE COPIILOR CU VÂRSTA
CUPRINSĂ ÎNTRE 5 ȘI 15 ANI
Perioada: 4-9 ianuarie**

Textul funcțional - E-mailul

Să exersăm!

- Cere ajutorul unui părinte și redactează conținutul unui e-mail pe care ai putea să-l transmiți colegului tău.

Să reținem!

Mesajele se pot transmite și electronic, prin **e-mail** (poștă electronică).

Textul funcțional -Cartea poștală

partea din față a cărții poștale

Să descoperim!

1. Ce conține prima imagine? Dar a doua?
2. Cine este expeditorul?
3. Unde este scris mesajul?
4. Pe ce parte a cărții poștale este scrisă adresa destinatarului? Unde este lipit timbrul?

Să exersăm!

1. **Fii creativ!** Realizează o carte poștală. Pe fața acesteia vei crea un desen cu tematică de iarnă, iar pe spatele cărții poștale vei scrie un mesaj adresat bunicilor tăi.
2. Care este modalitatea de expediere a cărților poștale? Dar a altor mesaje?

29 ianuarie 2022

Dragă Stefan,

Sunt bucuros să îți trimit gănduri frumoase de la părția din Cavnic, Maramureș.

Cu drag,
Luca

CARTE POȘTALĂ

Destinatar: Popa Stefan
Strada: Rozelor Nr. 17
Localitatea: Ploiești
Județul: Brașov
Țara: România
Cod poștal: 100225

partea din spate a cărții poștale

Să reținem!

Cartea poștală (vederea) este o hârtie cartonată, ilustrată pe o parte, iar pe cealaltă are un spațiu prevăzut pentru scrierea unui mesaj scurt și un spațiu pentru adresa destinatarului.

Destinatarul este persoana care va primi vederea. Pentru a fi expediată prin poștă, cartea poștală are nevoie de un timbru.

Textul de informare- Fluturașul

Să descoperim!

- Inițiatorii proiectului **Fii chiar tu Moș Crăciun!** vă informează că toate produsele și obiectele donate au ajuns în timp util la familiile nevoiașe, schimbându-le în mod plăcut acest Crăciun și aducând zâmbete pe chipurile triste.
- Le mulțumim tuturor celor care ne-au sprijinit inițiativa!

Să reținem!

Fluturașul este un text non-literar, de mică întindere, scris pe o bandă de hârtie, cu scopul de a informa, de a anunța rezultatele unui concurs/ proiect sau de a promova anumite produse distribuite public.

Să exersăm!

Realizează un **fluturaș** prin care să comunică rezultatele unui concurs la care ai participat.

Recapitulare Fricosul

după Emil Gârleanu

Iarnă. Noapte **lucie** într-o lume ca din povești: copaci de zahăr, câmp de cristal, iaz de oglindă. Și în cuprinsul larg, uriașul **policandru** al cerului își aprinde, una câte una, luminile, ca într-o nemăsurată sală de dans. Viețuitoarele pustietății sunt îmbătăte de-a dreptul de farmecul acesta: păsările zboară ca ziua, lupul poposește pe labe, în **hătișuri**, și privește nemîșcat, aşteptând să se ivească vreo pradă. Vulpea stă lângă vizuină și nu se-ndură să meargă la vânat. Veverița sare creangă după creangă și hoinărește, ca o **deșucheată**, pădurea întreagă. Iar iepurele a zbughit-o la joacă. Încet, ascultând, **ispitind**, a ieșit tiptil-tiptil din **curătură** și, când a ajuns la marginea și-a văzut întinderea lucie de zăpadă, a început să sară de bucurie:

Poate mai întâlnesc un prieten, își zise iepurașul.

Și gândul îi răspunse:

Poate mai întâlnеști un prieten...

Și iar țupai-țupai, iepurele sare vesel:

Poate dau și peste o prietenă.

Și gândul:

Poate dai și peste o prietenă.

Și mergând aşa, iepurașul cu gândul își vorbesc:

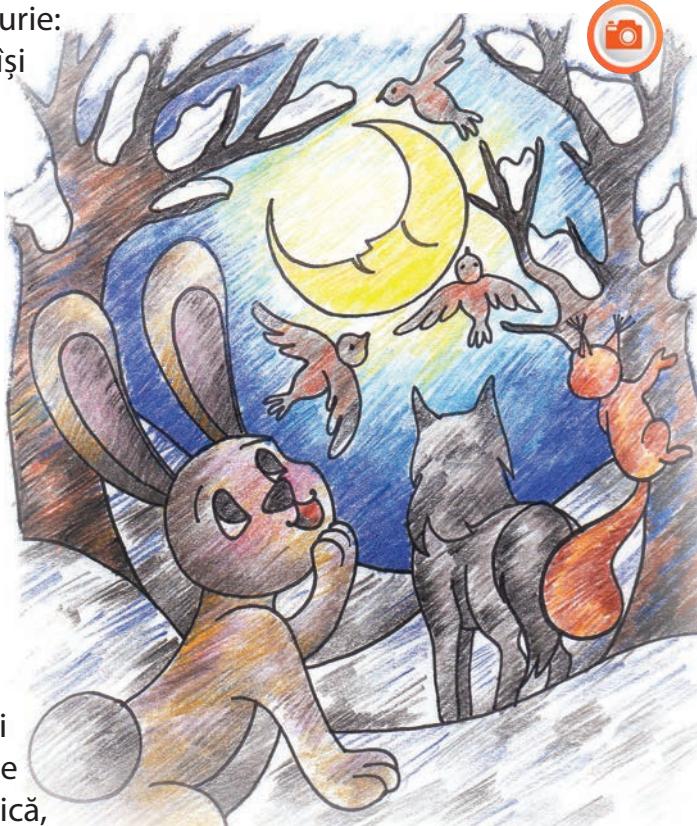
Ce lumină! Și totuși, luna încă nu a răsărit.

...Și totuși, luna încă nu a răsărit.

Dar o să răsară.

...O să răsară.

Și cum mergea pe marginea unei vâlcele, iepurașul se opri o clipă să se odihnească. Atunci, de la spate, se ridică, albă și ea, ca de gheăță, luna. Stelele păliră. Pădurea, copacii, tufele își dezbrăcară deodată umbra. Iar iepurașul împietri de groază: chiar de lângă el, se întinse pe pământ o arătare cu două coarne grozave. După clipa de **spaimă**, iepurașul se destinse ca o coardă și o zbughi la goană, se prăvăli în vale, veni de-a dura ca un bulgăre, se sculă și iar se rostogoli până jos, apoi o luă de-a dreptul, tăind câmpul. Se opri tocmai în **stufăria** iazului. Acolo, de-abia suflând, se ghemui cu ochii închiși... Să nu își mai vadă propria umbră.

VOCABULAR

lucie: care răspândește lumina
policandru: candelabru/ lustră cu mai multe brațe
hătiș: pădure mică, foarte deasă
deșucheată: neastămpărată
a ispiti: a cerceta pe furiș
curătură: loc defrișat
spaimă: frică, groază
stufărie: loc acoperit cu stuf

Emil Gârleanu

(1878 - 1914) a fost prozator, regizor, scenarist de film și jurnalist român. Cel mai cunoscut volum al lui Emil Gârleanu este *Din lumea celor care nu cuvântă*.

Cadranele

Indicație

Împarte o coală în patru cadrane, ca în **modelul** dat. Scrie în interiorul cadranelor rezolvarea sarcinilor de mai jos. Prezintă rezolvările în fața clasei.

I

Realizează planul de idei al textului.

II

Diagrama Venn-Euler

Iepurele

asemănări

Umbra
iepurelui

III

Scrie substantive cu sens asemănător pentru: *zăpadă, pădure, creangă, văzduh*. Alcătuiește câte un enunț cu fiecare cuvânt găsit.

IV

Selectează, din text, trei substantive comune însotite de adjective și un adjectiv așezat înaintea substantivului.

2. Selectează, din text, un cuvânt care poate avea mai multe sensuri, păstrându-și forma.
3. Alcătuiește propoziții care să exprime un îndemn, respectiv, o urare, folosind și cuvintele: *iepurașule, a sări*.
4. Scrie câte două enunțuri în care să utilizezi corect cuvintele *nea și ne-a*.
5. Transcrie strofele poeziei *Revedere* de Mihai Eminescu, respectând regulile de așezare a unei poezii în pagina caietului.

25.01.2022

Mihai Eminescu

Revedere

- Codrule, codruțule,
 Ce mai faci, drăguțule,
 Că de când nu ne-am văzut
 Multă vreme a trecut
 și de când m-am depărtat,
 Multă lume am îmblat.

- Ia, eu fac ce fac demult,
 Iarna viscolu-l ascult,
 Crengile-mi rupându-le,
 Apele-astupându-le,
 Troienind cărările
 și gonind cântările;

Câți ca voi!

de George Topîrceanu

Sus, pe gardul dinspre vie,

O găină cenușie

Și-un cocoș **împintenat**

S-au suit și stau la sfat:

– la te uită, mă rog ție,

Cât de sus ne-am înălțat!...

Și deodată, cu glas mare,

Începură amândoi

Să cotcodăcească-n soare:

– Nimeni-nu-mai-e-ca-noi!...

Nimeni-nu-mai-e-ca-noi!...

Dar de sus, din **corcodus**,

Pitulându-se-ntr̄e foi,

Mititel și jucăuș,

Le-a răspuns un **pițgoi**:

– Câți-ca-voi! Câți-ca-voi!...

Evaluare

VOCABULAR

împintenat: prevăzut cu pînjeni

corcoduș: arbore cu flori albe și cu fructe mici, de culoare galbenă

pițgoi: pasăre cântătoare mai mică decât o vrabie

1. Răspunde la întrebări:

- Ce fel de text este cel prezentat?
- Câte strofe are textul dat?
- Care sunt personajele ce participă la dialog în poezia *Câți ca voi!* de George Topîrceanu?

2. Alcătuiește câte un enunț cu următoarele cuvinte: *ne-am, ia, sau*.

3. Numește părțile de vorbire subliniate în poezie. Precizează felul, genul și numărul acestora.

Model: cocoș – substantiv comun, genul masculin, numărul singular

4. Găsește cuvinte cu sens opus pentru: *sus, mititel, începură*.

5. Alcătuiește câte două propoziții cu adjectivele: *auriu, zglobiu și jucăuș*, așezate atât înainte, cât și după un substantiv potrivit.

6. Alege varianta potrivită:

◆ Afişul este un:
a. text literar b. text de informare c. text în versuri

◆ Cartea poștală se trimite:
a. prin poștă b. prin e-mail c. printr-o persoană

◆ Fluturașul este:
a. un text informativ, de mică întindere, scris pe o hârtie
b. un cuvânt c. o propoziție

7. Alcătuiește câte o propoziție în care cuvintele *vie, uită și mare* să aibă alt sens decât cel din poezie.

Itemi	Suficient	Bine	Foarte Bine
1	un răspuns corect	două răspunsuri corecte	trei răspunsuri corecte
2	o propoziție corectă	două propoziții corecte	trei propoziții corecte
3	Analizează corect o parte de vorbire.	Analizează corect două părți de vorbire.	Analizează corect trei părți de vorbire.
4	Scrie un cuvânt cu sens opus.	Scrie două cuvinte cu sens opus.	Scrie trei cuvinte cu sens opus.
5	Alcătuiește corect una-trei propoziții.	Alcătuiește corect patru-cinci propoziții.	Alcătuiește corect șase propoziții.
6	Alege un răspuns corect.	Alege două răspunsuri corecte.	Alege trei răspunsuri corecte.
7	Alcătuiește o propoziție corectă.	Alcătuiește două propoziții corecte.	Alcătuiește trei propoziții corecte.

6

Farmecul copilăriei

Conținuturi

- Descrierea unei ființe
- Comunicarea nonverbală
- Comunicarea prin imagini
- Descrierea unui obiect pe baza unui plan de întrebări
- Pronumele. Pronumele personal
- Numărul pronomului
- Pronumele personal de politețe
- Genul pronomului
- Pronunțarea și scrierea corectă a pronumelor
- Textul creativ (compunerea) după un plan de întrebări

Amintește-ți! În Unitatea de învățare **Farmecul copilăriei**, vei fi evaluat de către cadrul didactic și pe baza fișei de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului, prezentată la pagina 8.

Patinele de argint fragment

după Mary Elizabeth Mapes-Dodge

Într-o dimineață de iarnă, Hans și Gretel Brinker stăteau la marginea unui lac înghețat. Erau îmbrăcați sărăcăios, iar familia nu avea suficienți bani pentru a le cumpăra patine, aşa că ei își fabricaseră unele din lemn.

Mama lor muncea să asigure existența familiei, tricotând și vânzând produse din grădină. Tatăl, de când a fost accidentat, nu a mai putut lucra.

Hans, mai mare decât Gretel, avea cincisprezece ani. Era înalt și avea părul blond și des.

Gretel avea doisprezece ani. Era subțirică și vioaie. Cu ochii mari și obrajii roșii, avea un chip încântător. Ea cânta, avea o voce fermecătoare, dar nu era preocupată suficient de școală. Hans era mult mai silitor decât ea.

Cei doi frați erau ascultători și ajutau în gospodărie, în timp ce alții copii se distrau.

Într-o zi, după ore, copiii au mers să patineze și Charles i-a atras atenția Hildei asupra lui Hans și Gretel, care făceau minunătii pe gheață cu patinele lor de lemn.

Hilda se apropiе de Gretel, zicând:

- Fetița mea, cum te cheamă?
- Gretel, domnișoară! și acesta este fratele meu, Hans.
- Aici trebuie să aibă loc un concurs de patinaj cu ocazia zilei de naștere a mamei mele, pe 20 decembrie. Sper că veți participa și voi!

- Domnișoară, asta nu s-ar putea cu patine ca ale noastre, a răspuns Hans.

- Dar vom asista la concurs! s-a grăbit să adauge Gretel.

Uitându-se la picioarele lui Hans și la cele ale lui Gretel, a spus:

- Iată, cu suma aceasta puteți cumpăra patine pentru cel care are şanse mai mari să câștige.

Hilda i-a dat banii lui Hans, a salutat și s-a îndepărtat.

- Domnișoară, vă mulțumesc, dar nu putem primi acești bani! a spus Hans.

- De ce nu?

- Pentru că n-am făcut nimic ca să-i câștigăm.

Hilda, care observase la gâtul lui Gretel colierul drăguț, îi ceru lui Hans să-i **sculpteze** și ei unul, în schimbul banilor.

- Bine, a spus el. Voi lucra și toată noaptea, dacă trebuie, ca să termin colierul până mâine.

Hans își dorea să participe la competiție.

Cu o pereche bună de patine, ar fi câștigat sigur.

– Hans, cumpără patine pentru tine! Când voi fi mai mare, le voi purta și eu.

– Nu, Gretel, eu am timp să aștept. Patinele vor fi ale tale.

Ochii fetiței străluceau de mulțumire:

– Până la concurs, trebuie să exercezi în fiecare zi. Altfel, n-ai să câștigi, adăugă Hans.

A doua zi, Hilda i-a făcut cadou lui Gretel o haină roșie.

Hans își privea sora patinând și nu era singurul care o admira.

– Fetița cu haina roșie și părul blond poate să câștige concursul, îi spune Pierre lui Charles.

– Este preferata Hildei. Patinele de argint pe care le poartă sunt dăruite de către ea.

După ce a admirat colierul de la gâtul Hildei, Pierre i-a comandat lui Hans un colier asemănător, pentru sora lui.

Astfel, după ce a muncit două nopți, Hans a cumpărat două perechi de patine din oțel.

VOCABULAR

a sculpta: a ciopli

**Mary Elizabeth
Mapes-Dodge**

(1831-1905) a fost autoare și editoare de origine americană. *Patinele de argint* (1864) este cel mai renumit dintre romanele sale. Ea a fost editorul revistei *Sfântul Nicolae*.

Joc de rol

Imaginează-ți un dialog între Hilda și Gretel, după ce aceasta din urmă câștigă concursul de patinaj.

Portofoliu

Desenează-i pe cei doi frați, Hans și Gretel, aşa cum sunt descriși în text.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește un fragment din lectura *Omul de zăpadă* de Hans Christian Andersen!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionășul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis*.

Să explorăm textul!

1. Activitate în echipă

Grupați-vă în echipe de câte trei-patru elevi și răspundeți la întrebările date, argumentând răspunsurile cu informații din text.

- Cine era Hans? Dar Gretel?
- Pe cine au întâlnit copiii când au mers să patineze?
- Ce calități avea Hilda?
- Cum au reușit copiii să cumpere două perechi de patine din argint?

Un reprezentant din fiecare echipă va citi răspunsul la câte o întrebare.

Descrierea unei ființe

Să descoperim!

Citește fragmentul marcat! Cuvintele: *subțirică*, ochii *mari*, obrajii *roșii*, chip *încântător* prezintă **trăsăturile fizice** ale lui Gretel.

Trăsăturile morale ale acesteia sunt prezentate cu ajutorul cuvintelor: *voce fermecătoare, ascultătoare, ajută în gospodărie*.

Toate aceste **trăsături fizice și morale o descriu** pe *Gretel*.

Să reținem!

Descrierea este prezentarea trăsăturilor unei ființe, unui obiect, ale unui fenomen al naturii.

Descrierea unei ființe prezintă trăsăturile (însușirile) fizice și morale ale acesteia.

Comunicarea nonverbală

Să descoperim!

1. Ce transmite chipul băiatului?

2. Dar chipul bunicului?

3. Exercițiu de imaginație

Imaginează-ți ce gest ar putea face copilul, pentru a-i mulțumi bunicului. Cum ar putea să răspundă bunicul?

Cei doi, bunicul și nepotul, nu comunică prin cuvinte, ci prin gesturi și prin mimică.

Să exersăm!

1. Transcrie, din text, expresiile sau enunțurile semnificative pentru a susține opinioile de mai jos:

- Hilda i-a ajutat pe copii, pentru că era o persoană bună.
- Hans era un băiat muncitor.
- Băiatul își iubea sora.

Jurnalul dublu

Descrie o ființă dragă, prezentând trăsăturile fizice și morale ale acesteia.

Trăsături fizice	Trăsături morale
...	...

Să reținem!

Putem să comunicăm și fără să folosim cuvinte. Comunicarea fără cuvinte se numește **comunicare nonverbală**. Aceasta se realizează prin gesturi, prin mimică, poziția corpului, a mâinilor, prin sunete, prin culori și prin imagini simbolice.

Să exersăm!

1. Redă, prin mimică și prin gesturi, mesajele următoare:

- cânt la vioară;
- sunt un fluture care zboară;
- fac curățenie cu aspiratorul;
- dirijez orchestra cu o baghetă;
- arunc cu bulgări de zăpadă;
- sunt vesel, trist, uimit.

Comunicarea prin imagini

Să descoperim!

ORA	LUNI	MARTI	MIERCURI	JOI	VINERI
08-09	123	Books	Books	Books	Books
09-10	Books	123	123	Books	Books
10-11	Reading	Reading	Notebook	123	Music notes
11-12	Gymnastics	Music notes	Swing	Gymnastics	Swing

Orarul ilustrat îi va ajuta pe elevii clasei pregătitoare să-și organizeze zilnic ghiozdanul, fără ajutorul părintilor.

Să reținem!

În anumite situații, comunicarea unor mesaje se face prin **imagini** sau **simboluri** (indicatoare, semne convenționale etc.).

Să exersăm!

1. Ce reprezintă fiecare indicator din imaginile de mai jos?

Lucrați în perechi!

Împreună cu un coleg, realizează un desen care să sugereze interzicerea unor fapte în clasa voastră. Afisați-l în clasă!

2. Ce semnificație are acest simbol , întâlnit în manualul tău de limba și literatura română?

Să scriem corect!

1. Drumul trecea
printr-o pădure.

printr-o/ printr-un

2. Ne-am plimbat
printr-un loc minunat.

• Cuvintele **printr-o** și **printr-un** se scriu întotdeauna folosind cratima.

• Alcătuiește câte două propoziții în care să introduci cuvintele **printr-o** și **printr-un**.

• Alcătuiește un text de zece rânduri, în care să folosești cuvintele: **dintr-o**, **dintr-un**, **într-o**, **într-un**. Dă-i un titlu potrivit!

Călătoriile lui Gulliver

fragment

după Jonathan Swift

Corabia a **naufragiat**, iar eu am ajuns înotând pe o insulă, unde am căzut mort de oboseală.

Când m-am trezit, era de mult ziuă. Am vrut să mă ridic, dar am descoperit că brațele și picioarele, ba chiar și părul, îmi erau prinse în legături zdravene, de niște țăruși înfipți în pământ.

Auzeam în juru-mi un sunet ciudat, ca un zumzet de albine și de chițături de șoareci. Am simțit cum o mulțime de făpturi vii se cățără pe mine. Am răcnit cât am putut și ce să vezi? Musafirii fugiră care-ncotro, în vreme ce una dintre micuțele făpturi rămase prinsă între degetele mele.

Minusculel prizonier nu depășea lungimea unui deget obișnuit. Omulețul purta niște veșminte multicolore și era înarmat până-n dinți.

Îndată, una dintre **bâzdâgăni** luă singură comanda și strigă: *Tolgo phonac!*, ceea ce însemna, cum aveam să aflu mai târziu, *Trageți!*.

Peste o mie de săgeți îmi loviră fața și mâna stângă, provocându-mi niște înțepături ca de ac.

Supărat, am tras cu putere legăturile. Astfel am putut să-mi ridic capul și să privesc în jur. În partea dreaptă am zărit o armată de omuleți gata de luptă. La o anumită distanță am zărit un oraș. Casele erau atât de mici, încât, văzute de la o asemenea distanță, păreau niște jucării.

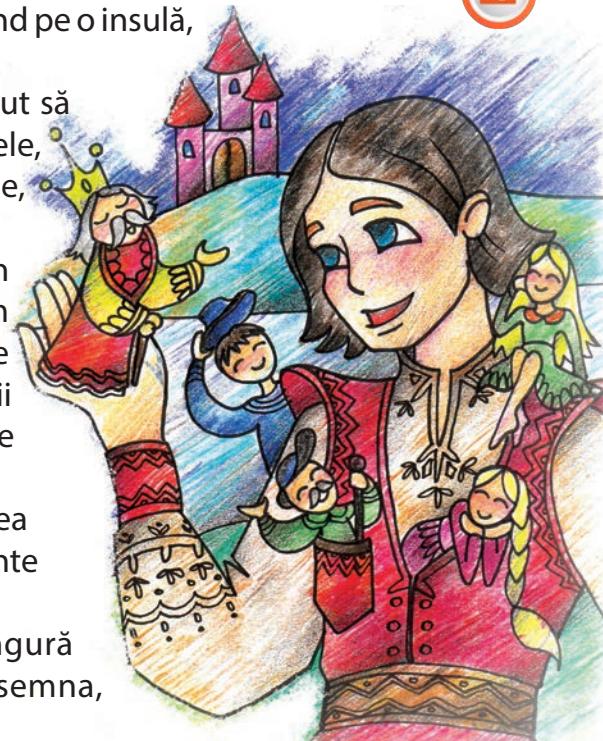
Era limpede. Valurile mă aruncaseră pe țărmul Liliputului, acea țară mică, de poveste, despre care bunicul meu îmi **istorisise** o mulțime de întâmplări.

Mi-am dat seama că împăratul se apropie călare. Înaltul domn mă cerceta cu privirea admirativă.

Majestatea-Sa porunci bucătarilor să-mi dea mâncare și băutură. Ei împinseră spre mine niște care pline cu de-ale gurii. Tot atunci, cinci sute de servitori au primit ordin să-mi croiască o haină, întrucât cea veche era destul de zdrențuită.

Cărturarii își dădeau toată osteneala să mă deprindă cu limba lor. Mi s-a spus că voi fi verificat. Le-am făcut un semn că n-am nimic împotrivă.

Cei doi militari puși să mă percheziționeze mă rugară să-i ajut. I-am luat în palmă și i-am plimbat dintr-un buzunar în altul. Au întocmit o listă pe care au prezentat-o împăratului:

În primul rând, în buzunarul din dreapta s-a găsit o bucată de material, care ar putea fi folosită drept covor în camera pentru oaspeți.

În al doilea rând, am mai găsit o mașină din os, în care erau înfipăti niște stâlpi lungi și ascuțiti. Această unealtă primejdioasă și-o trecea Omul-Munte prin păr, pentru a-l ordona.

Din deschizătura buzunarului vestei ieșe un lanț mare de argint, la capătul căruia este o cutie rotundă, jumătate din argint, jumătate dintr-un material **străveziu**. Prin partea străvezie se văd niște figuri ciudate, desenate în cerc. În această mașină este un animal necunoscut care are două brațe lungi și zice *tic-tac* în continuu. Omul zice că arată timpul pentru fiecare acțiune a vieții sale.

Desigur că ați înțeles, bunurile găsite erau: o batistă, un pieptene și un ceas.

Obiectele mi-au fost luate. Ceasul mi-a fost înapoiat peste câteva zile, pe motiv că făptura cu cele două brațe ar fi murit, deoarece nu și le mai mișcă. Eu am întors ceasul și ciudatul animal a început să ticăie vioi.

Să explorăm textul!

Răspunde la întrebări.

1. Cum se numește autorul fragmentului de text *Călătoriile lui Gulliver*?
2. Care sunt personajele din acest fragment?
3. Ce a descoperit Gulliver când s-a trezit?
4. Cum sunt descriși locuitorii din Liliput?
5. Ce obiecte au găsit ei în buzunarele lui Gulliver?
6. Explică următoarele expresii întâlnite în text: *mort de oboseală, înarmat până-n dinți*.
7. Găsește însușiri pentru substantivele: *corabie, insulă, făptură, țară, unealtă, haină, zi*.

VOCABULAR

naufragiat: persoană care a supraviețuit în urma unui accident nautic

bâzdâganie: arătare, ciudătenie

a istorisi: a povesti, a nara

cărturar: om învățat, cult

străveziu: transparent

Jonathan Swift

(1667 - 1745) a fost un scriitor englez, devenit cunoscut mai ales prin opera sa, *Călătoriile lui Gulliver*.

Exercițiu de imaginație

Imaginează-ți că întâlnnești o ființă care nu aparține lumii în care trăiești, alături de care poți comunica. Alcătuiește o listă de întrebări pe care dorești să i le adresezi, pentru a afla cât mai multe detalii despre lumea sa.

Portofoliu

Redă, printr-un desen, personajele textului.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește un alt fragment din *Călătoriile lui Gulliver* de Jonathan Swift!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionoul Liro:** *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text.*

Descrierea unui obiect pe baza unui plan de întrebări

Să descoperim!

1. Citește fragmentul marcat.
2. Ce obiect este descris în acest fragment?
3. Ce formă are obiectul?
4. Din ce material este confecționat?
5. Ce întrebuițare are?

În fragmentul marcat este descris ceasul de buzunar al lui Gulliver. Acesta are formă rotundă, este confecționat din argint, iar partea străvezie este geamul ceasului. Figurile ciudate, desenate în cerc, sunt cifrele de pe cadranul ceasului. Cele două brațe ale necunoscutului animal sunt acele ceasului, care indică ora și minutele.

Să reținem!

Descrierea unui obiect se realizează prin prezentarea unor detalii referitoare la: forma, mărimea, culoarea, materialul din care este confecționat și utilitatea acestuia.

Să exersăm!

1. Lucrați în perechi!

Împreună cu un coleg, descrie fiecare obiect găsit de liliiputani în buzunarele lui Gulliver. Adaugă informații cunoscute pentru a răspunde la următoarele întrebări:

- Ce formă are?
- Ce mărime are?
- Ce culoare are?
- Din ce material este confecționat?
- Ce utilitate are?

2. Descrie un obiect preferat, pe baza întrebărilor de la exercițiul 1.

Pronumele. Pronumele personal

Să descoperim!

Citește propozițiile.

- **Cosmin** este prietenul meu.
- **Păpușa** are rochiță de catifea.
- **Dana și Ioana** au fost la spectacol.
- **Băieții** au construit un castel.

- **Ei** este prietenul meu.
- **Ea** are rochiță de catifea.
- **Ele** au fost la spectacol.
- **Ei** au construit un castel.

Substantivele evidențiate în prima coloană au fost înlocuite cu alte părți de vorbire în cea de-a doua coloană, fără ca înțelesul propoziției să se schimbe.

Să reținem!

Partea de vorbire care ține locul unui substantiv se numește **pronume**.

Pronumele *eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele* sunt **pronume personale**.

Am aflat!

În vorbire și în scriere, **pronumele personale** ajută la evitarea repetării unor substantive.

Să exersăm!

1. Transcrie textul, apoi subliniază pronumele personale.

– *Va veni iarna. Eu am să-mi construiesc casa, a spus Naf-Naf.*

Voi ce faceți?

– *Noi mai alergăm puțin, a spus Nif-Nif. Mai avem destul timp până la iarnă.*

– *Cum vreți, le răspunse Naf-Naf. Eu, unul, nu am de gând să aștept ninsoarea ca să mă apuc de lucru.*

(Cei trei purceluși după J.O.Halliwell-Phillipps)

2. Elimină cuvintele care se repetă în propozițiile de mai jos, folosind pronumele personale.

- Ilinca este talentată. Ilinca pictează minunat.
- Dorin a primit o carte. Dorin citește o poveste.
- Elevii sunt în excursie. Elevii vizitează Grădina Zoologică.

3. Înlocuiește cuvintele evidențiate cu pronume personale potrivite.

Ștefan se pregătește pentru concursul de șah.

Ema îl cunoaște pe **Adrian** de la școală.

Eu și Alexandra am fost la cumpărături.

Numărul pronomelui

Să descoperim!

Citește propozițiile!

- **Eu** pregătesc masa pentru cină.
- **Tu** găsești întotdeauna soluții.
- **Ei** și **ea** sunt prietenii mei.
- **Noi** cântăm în corul școlii.
- **Voi** spuneți povești frumoase.
- **Ei** și **ele** așteaptă trenul cu nerăbdare.

Să reținem!

Pronumele personal are două numere:

- **numărul singular**, când indică o singură persoană: **eu, tu, el, ea**;
- **numărul plural**, când indică mai multe persoane: **noi, voi, ei, ele**.

Să exersăm!

1. Transformă următoarele propoziții, astfel încât pronumele personale să fie:

- la numărul singular:

Ei vizionează un film nou.

Voi credeți că ne-a spus adevărul?

Ele au întârziat la spectacol.

- la numărul plural:

Tu ai citit cartea?

Eu merg într-o tabără de creație.

El înnopează la bunica.

2. Scrie pronumele personale din enunțurile următoare, precizând numărul acestora.

Noi plecăm la munte.

Eu sunt ghidul grupului.

Ei știu că eu iubesc mult călătoriile.

3. Alcătuiește un text, de șapte rânduri, în care să introduci cel puțin patru pronume personale. Precizează numărul fiecărui.

Nicușor

după Ioan Alexandru Brătescu-Voinești

La marginea dinspre **miazănoapte** a orașului, pe malul **iazului**, e o grădină frumoasă.

Prin grădina asta e drumul lui conu' Mișu, care stă alături, când e să iasă în oraș.

Într-o zi din primăvara trecută, s-a oprit să asculte o privighetoare, care cânta de răsună grădina; și fiindcă tufișul în care cânta era chiar alături, s-a aplecat s-o audă. Când, ce să vezi? Jos, în tufiș, un băiețaș. Cu degetul arătător de la mâna dreaptă peste buzele subțiri, îi făcea semn să tacă, iar cu cel de la mâna stângă, îi arăta privighetoarea. Aplecându-se mai mult, o văzu ...

Și a stat aşa multă vreme, neputându-se sătura de a o privi și neștiind ce să privească mai cu drag; pasărea mică, ce scotea sunete atât de puternice și de măiestre, ori fericirea fără seamăn care zâmbea pe toată fața copilului?

Îl mai văzuse el de câteva ori pe aici, prin grădină, jucându-se cu alți copii de seama lui, dar niciodată nu-l privise cu luare-aminte. Un băiețaș slăbuș, cu părul castaniu, încurcat ca un **caier**, și cu pantalonii în vine, cărpiți în zece locuri. Acum, pentru întâia oară, vedea ce ochi negri, catifelați și dulci avea.

La o mișcare stângace, pasărea zbură și lui conu' Mișu îi păru grozav de rău, crezând că s-o măhni copilul; dar acesta ieși din tufiș și privindu-l drept, cu seriozitatea adorabil de hazlie a copiilor:

– Nu **fațe** nimic. Vine îndărăt. Asta e a mea.

A fost și poimâine.

– Ce spui, mă? A fost și poimâine?

– Da, a văzut-o și Lenuța.

– Care Lenuța?

– Lenuța, sora mea ...

Și clătinând din cap:

– Dar lui Vasilică nu i-o arăt.

– Care Vasilică?

– Vasilică a lu' nenea Dumitru de la **zudecătorie**.

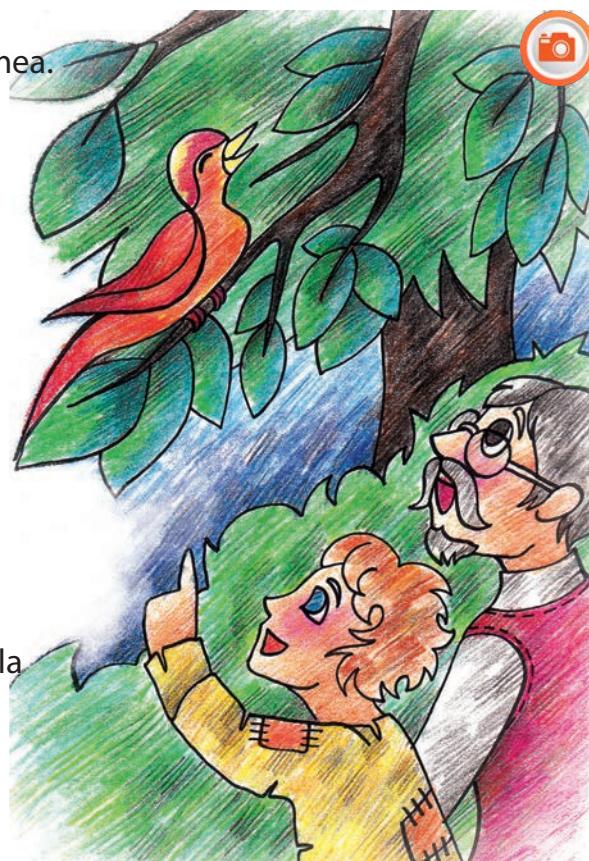
– Și de ce nu i-o arăți și lui?

– Că fiindcă dă cu pietre.

– Bravo! să nu i-o arăți. Dar pe tine cum te cheamă?

– Nicușor a lui Ioniță, **odăiașu'** de la casierie și sunt de șase ani.

– Ce vorbești, domnule? Păi bine, tu poate că vrei și doi bani, să-ți cumperi covrigi.

Nicușor răspunde cu umărul drept, săltându-l în sus. Și conu' Mișu, râzând cu mulțumire, scoate și-i întinde doi bani. Copilul, luându-i, zice: *Săru-mâna!* și pleacă grăbit, ținându-se cu o mână de pantalonii prea largi, dar după câțiva pași se întoarce să-l întrebe serios:

- Dumneavoastră știți dacă la farmacie se vând ouă de furnică?
 - Ce să faci tu cu ouă de furnică?
 - Mi-a spus mămica mea aşa: că le **plată** la privighetori și vreau să pun pe **zos** la a mea ...
- Are și conu' Mișu trei îngerași de copii de la care audă în fiecare zi fel de fel de glume copilărești, dar asta îl s-a părut atât de drăgălașă, încât l-a luat pe băiețașul odăiașului în brațe și l-a sărutat pe amândoi obrajii; pe urmă, rușinat de înduioșarea lui, l-a lăsat jos:
- Fugi de-aici, micuțule!...

Din ziua aceea începe prietenia lui conu' Mișu cu Nicușor.

VOCABULAR

miazănoapte: nord

iaz: apă stătătoare, adunată într-o adâncitură naturală sau artificială

caier: mănușchi de lână, de cânepeă care se pune în furcă pentru a fi tors

fațe: (aici) face

zudecătorie: (aici) judecătorie

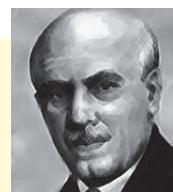
odăiaș: om de serviciu la o instituție publică

plată: (aici) place

zos: (aici) jos

Ioan Alexandru Brătescu-Voinești

(1868-1946) a fost scriitor român. Povestirile sale au fost scrise inițial pentru copiii săi. Este cunoscut, în special, pentru scrierile sale pentru copii: *Puiul, Privighetoarea, Niculaiță Minciună*.

Să explorăm textul!

1. Unde s-au întâlnit conu' Mișu și Nicușor?
2. De ce s-a oprit conu' Mișu în grădină?
3. Ce a primit Nicușor de la boier?
4. De când începe prietenia dintre cei doi?
5. Completează, într-un tabel precum cel de mai jos, asemănările și deosebirile dintre Nicușor și Hans din textul *Patinele de argint*, după Mary Elizabeth Mapes-Dodge.

Nicușor	Asemănări	Hans
un băiat de șase ani ...	amândoi aveau câte o soră ...	un băiat de cincisprezece ani ...

Joc de rol

Imaginați-vă un dialog între Nicușor și o privighetoare, folosind pronumele personal.

Portofoliu

Realizează o fișă în care să notezi informații/ curiozități despre furnici.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește povestirea *Puiul* de Ioan Alexandru Brătescu-Voinești!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text*.

Pronumele personal de politețe

Să descoperim!

- Care este cuvântul ce exprimă respectul/ politețea în dialogul dintre cele două personaje?

* Dânsul citește la soare, iar eu îl privesc cu admirație.

- Care este cuvântul ce exprimă respectul/ politețea în enunțul de mai sus?

Am aflat!

- Pronumele personale de politețe **dânsul, dânsa, dânsii, dânsele** exprimă un grad minim de politețe, asemenea pronumelui **dumneata** (persoana a II-a, numărul singular).

Să reținem!

Pronumele personal de politețe este folosit în locul numelor persoanelor, pentru a exprima respectul față de acestea.

- Pronumele personale de politețe sunt:

numărul singular	numărul plural
dumneata, dumneavastră	dumneavastră
dumnealui/ dumneaei dânsul/ dânsa	dumneelor dânsii/ dânsele

- Formele prescurtate ale pronumelui personal de politețe sunt:

- dumneavastră – dv., dvs., d-voastră
- dumneata – d-ta
- dumnealui – d-lui
- dumneaei – d-ei
- dumneelor – d-lor

Să exersăm!

1. Identifică pronumele personale de politețe din enunțurile următoare:

- Dumnealui este unchiul meu.
- Pe dumneata te-am întâlnit ieri.
- Copilul dumneaei este medic veterinar.
- Cu dumneelor nu am vorbit.

3. Alcătuiește trei propoziții, folosind forme ale pronumelui personal de politețe.

4. Scrie un text, de patru-cinci rânduri, în care să introduci pronume personale și pronume personale de politețe. Subliniază pronumele personale de politețe și precizează la ce număr sunt scrise.

Am aflat!

În anumite situații se folosesc și alte forme ale pronumelui personal de politețe: **Domnia Ta, Măria Sa, Înălțimea Voastră, Majestatea Sa, Excelența Sa** etc.

Genul pronumelui

Să descoperim!

1. Precizează genul substantivelor evidențiate în următoarele propoziții:

- **Băiatul** caută informații despre insecte.
- **Colegii** mei m-au susținut la concursul de înot.
- **Fata** merge zilnic la cumpărături.
- **Păsărelele** ciripesc prin codru.

2. Înlocuiește substantivele evidențiate la exercițiul 1 cu pronumele personale potrivite.

• Pronumele care au înlocuit substantivele **au același gen cu substantivele cărora le țin locul.**

Să reținem!

Pronumele personal și pronumele personal de politețe au **gen** numai pentru următoarele forme:

- **el, ei, dânsul, dânsii, dumnealui – genul masculin**
- **ea, ele, dânsa, dâNSELE, dumneaei – genul feminin**

Să exersăm!

1. Grupează pronumele după gen:

el, dâNSELE, ei, dumneaei, dâNSA, dumnealui, ele, dânsii, ea, dânsul.

2. Alcătuiește două propoziții în care să folosești un pronume personal de genul feminin și unul de genul masculin.

3. Precizează genul și numărul pronumelor din următoarele enunțuri:

• Ei se joacă în parc.	• Ele cunosc vinovatul.
• El spune lucruri interesante.	• Am întrebat de ea.

4. Identifică pronumele personale și pronumele personale de politețe la genul feminin.

- Alcătuiește enunțuri cu aceste pronume.

5. Înlocuiește substantivele evidențiate cu pronume personale corespunzătoare, apoi precizează genul acestora.

* **Vlad** se joacă la calculator.

* **Pomii** înfloresc primăvara.

* **Cărțile** au coperte colorate.

* Am vizitat-o pe **Elena**.

Pronunțarea și scrierea corectă a pronumelor

Să exersăm!

1. Identifică forma corectă a pronumelor personale, apoi transcrie propozițiile:

- Eu/ Ieu aş mâncă înghețată de vanilie.
- Ia/ Ea are ea/ ia de la bunica.
- El/ Iel a crescut înalt ca bradul.
- Iele/ Ele privesc de pe malul lacului.
- Ei/ Iei au grijă de puișori.
- Ea/ ia ea/ ia note bune.

2. Scrie forma prescurtată a pronumelor personale de politețe de mai jos:

dumnealor, dumneata, dumneaei, dumneavoastră, dumnealui.

3. Completează spațiile punctate cu forma corectă a pronumelui personal de politețe, folosind cuvintele potrivite dintre paranteze.

...s-a bucurat când l-a întâlnit pe.... .
(dumneaei, dumnealor, dumnealui)

Am aflat!

Pronumele personale *eu*, *ea*, *el*, *ei*, *ele* se scriu cu **e**, dar se pronunță cu **ie** la început.

Textul creativ (compunerea) după un plan de întrebări

Să reținem!

Textul creativ după un plan de întrebări se realizează răspunzând

la întrebări în ordinea desfășurării întâmplărilor, fără a scrie și întrebările, respectând cele trei părți ale unui text creativ.

Răspunsurile la întrebări se vor lega între ele prin înțeles.

Să exersăm!

Citește planul de întrebări și alcătuiește un text creativ cu titlul *Economiile*.

1. Ce voiau să-și cumpere cei doi prieteni, Matei și Dinu?
2. De ce nu puteau să-și cumpere câte o bicicletă?
3. Ce a hotărât să facă Matei?
4. Ce soluție a găsit Dinu, care era foarte nerăbdător?
5. Ce sfat a primit Dinu de la mama lui?
6. Cine l-a ajutat pe Matei să-și cumpere bicicleta și de ce?
7. Ce a înțeles Dinu din această întâmplare?

Recapitulare

A fost odată un iepuraș de catifea tare drăgălaș și timid în felul său. Era dolofan și pufos, exact aşa cum trebuie să fie un iepure; avea blâniță cu pete albe și maronii, mustăți adevărate din ață și urechile sale erau căptușite cu satin roz.

Băiatul îl primise în dar împreună cu o mașină de jucărie, alune învelite în ciocolată și un șoricel cu cheiță.

Iepurașul era cel mai frumos cadou dintre toate. Cel puțin două ore s-a jucat cu el băiatul, apoi unchi și mătușile au venit la cină și a fost un mare foșnet de hârtii și cutii despachetate, iar în bucuria vederii atâtoreadă cadouri noi, iepurașul de Catifea a fost dat uitării.

(**Iepurașul de catifea**, fragment după Margery Williams)

Activitate în echipă

Împreună cu doi colegi selectează, din text, informațiile necesare pentru a completa un tabel asemănător celui dat.

leparașul	Trăsături fizice	Trăsături morale	Întâmplări

Câte un reprezentant din fiecare echipă va citi, pe rând, informațiile din tabel.

1. Redă, prin mimică și prin gesturi, următoarele mesaje:

- conduci o mașină;
- răsfoiești o carte cu imagini frumoase.

2. Alcătuiește câte o propoziție pentru a descrie o persoană, folosind cuvintele **printr-o, printr-un**.

3. Descrie, în trei propoziții, un obiect din camera ta.

4. Completează propozițiile cu următoarele pronume personale și pronume personale de politețe: *dumneavoastră, voi, dumnealui, noi, tu, eu, ea*. Precizează numărul și genul acestora, unde este cazul.

- Pe am felicitat-o pentru rezultatele obținute.
- Mergem și cu acasă.
- M-am întâlnit cu la farmacie.
- Domnilor, l-ați cunoscut pe bunicul meu?
- Atunci când povestești, ascult cu plăcere.
- sosesc cu trenul la ora 14:00.

Evaluare

- Realizează o scurtă descriere a unui membru din familie, precizând trei trăsături morale și trei trăsături fizice ale acestuia.
- Ce transmite fiecare dintre imaginile alăturate?
- Precizează felul și numărul următoarelor pronume: *eu, noi, dumneata*.

Model: *el* – pronume personal, numărul singular.

- Alcătuiește câte două propoziții, în care să introduci cuvintele **printr-o, printr-un**.
- Formulează trei propoziții în care să introduci, pe rând: un pronume personal la numărul singular, genul masculin; un pronume personal de politețe la numărul plural, genul feminin; un pronume personal la numărul singular, genul feminin.

Itemi	Suficient	Bine	Foarte Bine
1	Îndeplinește următorii descriptori cu trei-patru omisiuni: scrierea corectă a propozițiilor; prezentarea a trei trăsături morale și a trei trăsături fizice.	Îndeplinește următorii descriptori cu una sau două omisiuni: scrierea corectă a propozițiilor; prezentarea a trei trăsături morale și a trei trăsături fizice.	Scrierea corectă a propozițiilor, prezentarea a trei trăsături morale și a trei trăsături fizice.
2	un răspuns corect	două răspunsuri corecte	trei răspunsuri corecte
3	un pronume analizat corect	două pronume analizate corect	trei pronume analizate corect
4	una-două propoziții	trei propoziții	patru propoziții
5	o propoziție corectă	două propoziții corecte	trei propoziții corecte

Evaluare - Investigația

Indicație

Investigația se realizează *printr-o cercetare amănunțită, desfășurată în mod organizat, cu scopul de a face unele descoperiri cu referire la o temă dată*.

Investighează felul cum este prezentat iepurele ca personaj, în texte din manualul tău de limba și literatura română, în comparație cu iepurele din realitate. La finalul investigației, precizează care sunt avantajele și dezavantajele în fiecare situație: (iepurele ca personaj în texte literare sau iepurele din realitate).

Investigația se va desfășura *pe parcursul a două săptămâni* și se vor parcurge următorii pași:

- Identifică texte în care apare iepurele și notează titlurile acestora.
- Caută informații despre iepure (trăsături fizice, trăsături morale) în texte din manual și notează-le într-un tabel precum cel de mai jos.

Titlul textului	Trăsături fizice ale iepurelui din text	Trăsături morale ale iepurelui din text
Alice în Țara-Minunilor	alb, cu ochi de mărgean	grijilu, fricos
...

- Observă un iepure la *Grădina Zoologică*, discută cu familia sau caută pe Internet informații despre iepurele real și notează-le în caiet.
- Notează, în caiet, care sunt avantajele iepurelui de a fi personaj, în comparație cu ale iepurelui din realitate.

Muguri de primăvară

Conținuturi

- Înțelegerea mesajului poeziei
- Prezentarea unei teme după un plan
- Relatarea unei întâmplări trăite
- Înțelegerea mesajului textului literar narativ
- Formularea unei păreri despre personajele povestirii
- Exprimarea acordului sau dezacordului față de acțiunile și atitudinile personajelor
- Formularea unei păreri despre o povestire
- Verbul
- Numărul verbului
- Pronunțarea și scrierea corectă a verbelor
- Textul creativ (compunerea) după un plan de idei
- Povestirea scrisă a unui fragment

Amintește-ți! În Unitatea de învățare **Muguri de primăvară**, vei fi evaluat de către cadrul didactic și pe baza fișei de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului, prezentată la pagina 8.

Pentru tine, primăvară

de Otilia Cazimir

Şiruri negre de cocoare,
Ploi călduţe şi uşoare,
Fir de ghiocel plăpând,
Cântec îngânat de gând,
Sărbătoare...

Zumzet viu prin zarzări. Oare
Cântă florile la soare?
Că pe crengi de floare pline,
Nu ştii: flori sunt, ori albine?
Pentru cine?

Pentru tine, primăvară,
Care-aduci **belşug** în țară,
Care vii,
Peste câmpii,
Cu bănuți de păpădii
Şi cu cântec de copii!

VOCABULAR

belşug: bogătie, rodnicie, bunăstare

Înțelegerea mesajului poeziei

Să descoperim!

Părăriile gânditoare

○ informează

Informează-te și precizează motivul pentru care se produc schimbări în natură, conform poeziei.

● spune ce simți

Ce aduce primăvara în grădini și în livezi? Dar peste câmpii?

● aspecte negative

Ce aspecte ale primăverii descriește în poezie nu-ți plac?

● aspecte pozitive

Prezintă imaginea zarzărilor în anotimpul primăvara.

● idei noi

Ce sentiment transmite poezia?

● clarifică

Ce fac păsările, animalele și insectele odată cu venirea primăverii?

Otilia Cazimir

(1894 - 1967) a fost poetă, scriitoare și traducătoare română. Este cunoscută pentru volumele de poezii pentru copii: *Jucării* (1938), *Poezii* (1939) și *Versuri* (1957).

Din răspunsurile primite la întrebări și din titlul poeziei *Pentru tine, primăvară* de Otilia Cazimir, descoperim tema poeziei, adică despre ce se prezintă în poezie.

Tema acestei poezii este *primăvara*.

Semnele din natură care indică venirea primăverii sunt: *şirurile negre de cocoare* care se zăresc pe cer, *ploile călduţe şi uşoare* care cad pe pământ și care fac să apară primul *fir de ghiocel plăpând*. Albinele zboară prin zarzării înfloriți, în căutare de polen, *florile cântă la soare*, iar câmpia este plină cu *bănuți de păpădii şi cântec de copii*.

Sentimentele pe care le transmite poetul sunt: *bucuria şi dragostea de natură*.

Mesajul poeziei este acela că primăvara trezește la viață întreaga natură și învese-lește toate vietățile.

Să reținem!

Poezia are o tematică diversă. Ea ne prezintă fapte, idei, aspecte din natură, înfățișarea unor obiecte, a unor persoane sau a unor viețuitoare și ne transmite sentimente și impresii.

Mesajul poeziei este ceea ce poetul ne transmite prin intermediul versurilor: sentimente, idei, stări.

Să exersăm!

1. Care este mesajul poeziei *Pentru tine, primăvară* de Otilia Cazimir?
2. Selectează, din următoarele cuvinte, pe acelea care indică sentimentele transmise de poetă în textul poeziei: *admiratie, incredere, bucurie, tristețe, agitație, iubire de natură*.
3. Indică adjective potrivite pentru substantivele: *copii, păpădie, soare, zarzări, sărbătoare*.

Prezentarea unei teme după un plan

Să descoperim!

Citește cu atenție cum se realizează **prezentarea unei teme după un plan**.

Prin prezentarea temei *Poezii despre viețuitoare*, aflăm informații despre viețuitoare.

Planul de prezentare al acestei teme este:

- realizarea unei liste cu titluri de poezii despre viețuitoare;
- clasificarea viețuitoarelor în: animale, insecte și plante;
- selectarea versurilor din poezii care conțin descrierea viețuitoarelor;
- exprimarea părerii despre faptele și despre atitudinile personajelor-viețuitoare;
- desprinderea învățăturilor ce reies din faptele lor;
- realizarea unei expoziții cu desene, reprezentând personajele întâlnite.

Să reținem!

A prezenta înseamnă a realiza o comunicare despre o persoană, despre un eveniment, o temă. Pentru *prezentarea unei teme*, trebuie să cunoaștem:

- **subiectul** sau **tema** care se prezintă;
- **informațiile** despre tema prezentată;

Planul prezentării poate fi sub formă de întrebări sau sub formă de idei principale.

- Realizează planul de prezentare a temei cu titlul **Jocurile mele preferate**.

Joc de rol

Imaginați-vă un dialog între un copil și un fir de păpădie.

Portofoliu

Desenează zarzări așa cum i-ai descoperit în textul poeziei.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește poezia *Rapsodii de primăvară* de George Topîrceanu!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul și învățătura desprinsă*.

Relatarea unei întâmplări trăite

Era duminică, aproape de ora zece. Mai întâi, am luat micul dejun, deoarece trebuia să mergem în vizită pe la bunica, aşa cum obişnuiam la fiecare sfârşit de săptămână.

Se arăta o zi frumoasă, cu o temperatură potrivită. Bunica mă aştepta cu nerăbdare, deoarece avea o surpriză pentru mine. Voia să pregătim împreună desertul meu preferat, gogoșile acelea mici și rotunde. M-am bucurat mult să aflu că bunica are încredere că o pot ajuta, apoi am început lucrul. Eu am cernut făina, iar bunica a măsurat celelalte ingrediente, pe care le-am adăugat cu mare grijă. Aluatul a fost frământat de bunica, iar la final l-a închinat ca să crească, zicea ea. După o vreme, ca prin magie, vasul cu aluatul pentru gogoși devenise neîncăpător, iar bunica a început să le pună într-o baie de ulei. Au ieșit cele mai delicioase gogoși! Eram foarte fericiți cu toții!

În cele din urmă, am înțeles că cele mai plăcute momente sunt alături de cei dragi.

Să descoperim!

1. Când se petrece întâmplarea povestită?
2. Unde urma să plece fata?
3. Ce surpriză i-a pregătit bunica?
4. Cum a fost această experiență pentru fată?
5. Ce a înțeles fata, în cele din urmă?

Să reținem!

Relatarea unei întâmplări trăite trebuie să urmărească succesiunea momentelor întâmplării.

În relatare este recomandat să folosim cuvinte și grupuri de cuvinte precum: *mai întâi, apoi, în cele din urmă*.

Să exersăm!

1. Povestește o întâmplare hazlie la care ai participat împreună cu un prieten.
2. Adu-ți aminte de un moment special trăit de tine alături de familie. Relatează-l, folosind trei expresii din seria care urmează: *la început, mai întâi, după aceea, apoi, pe urmă, în cele din urmă, aşadar*.

Cele cinci piersici poveste populară

Într-o zi, un om a adus acasă cinci piersici mari și frumoase. După ce i-a dăruit soției o piersică, le-a oferit pe cele rămase, câte una pentru fiecare dintre cei patru copii ai lor.

Fructele erau roșiatice și cu pufușor moale pe deasupra, încât copiii nu s-au îndurat să le mănânce. Fiecare și-a luat piersica lui, a mulțumit frumos tatălui și a plecat afară.

Seara, înainte de culcare, tatăl i-a întrebat cum li s-au părut piersicile.

– A fost foarte bună! răsunse cel mai mare dintre copii. A avut un gust dulce și răcoritor, a fost zemoasă și parfumată. Am păstrat cu grijă sâmburele, pe care, la primăvară, vreau să-l pun în grădină, ca din el să răsără un pom. Pomul va crește, va rodi și ne va îndestula casa cu fructele lui.

– Bine, zise tatăl. Te-ai gândit la viitor ca un om înțelept și econom. Tu vei ajunge un bun agricultor.

Tatăl își întoarse privirea spre cel de-al doilea fiu.

– Eu, imediat ce-am primit piersica, am și mâncat-o, răsunse încântat cel de-al doilea copil. Sâmburele l-am aruncat în curte. Apoi mi-a dat și mama jumătate din a ei. Ce bună a fost! Să ne mai aduci, tată, aşa piersici gustoase!

– Tu nu prea ai făcut bine, zise tatăl, dar te-ai comportat ca un copil. Oricare ar fi făcut la fel, la vârsta ta!

– Eu, zise al treilea copil, am adunat sâmburii de la piersica fratelui meu și de la a mamei, i-am spart și le-am mâncat miezul. Piersica mea n-am mâncat-o. Am fost la târg și am vândut-o. Pe ea am luat atâția bani, cât să cumpăr douăsprezece piersici, când se vor mai ieftini.

– Foarte bine! răsunse tatăl, clătinând din cap. Tu ai procedat ca un înțelept. Te-ai gândit cum să faci, ca din puțin să câștigi mai mult. Să știi că ai să ajungi un mare negustor! Dar tu, măi mititelule, ce ai făcut cu piersica ta? rosti atunci tatăl către cel mai mic dintre băieți, care stătea rezemat și tăcut deoparte.

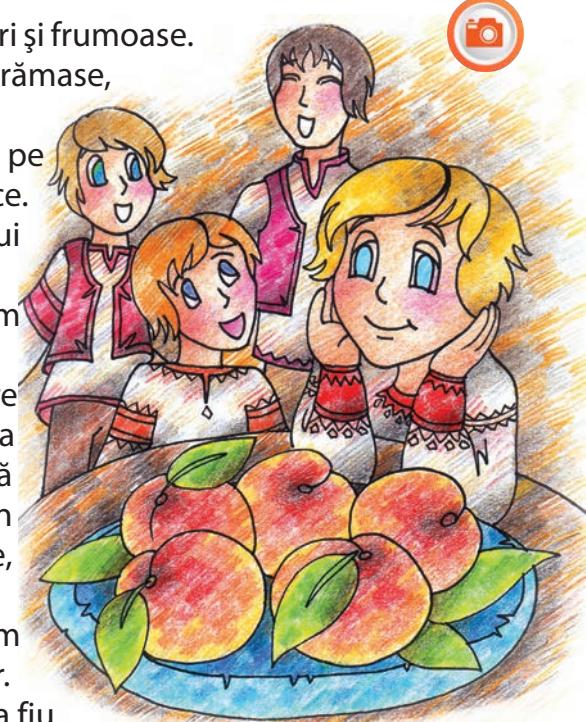
– Eu, răsunse încet cel mic, am dăruit-o băiatului vecinului nostru, care e bolnav. S-a înviorat, văzându-mă lângă patul lui. Când i-am dat piersica, mi-a mulțumit din suflet și după ce a mâncat-o, s-a simțit mai bine parcă.

Auzind vorbele băiatului, tatăl a rămas puțin pe gânduri și i-a întrebat pe copii:

– Ei, dragii mei, care dintre voi credeți că a folosit mai bine darul meu?

Copiii au răspuns toți deodată:

– Fratele nostru cel mic, tată! El a oferit darul său unui prieten bolnav, aducând astfel bucurie în sufltelele amândurora.

Băiatul cel mai mic stătea tăcut lângă perete și asculta vorbele fraților săi. Atunci mama l-a luat în brațe și l-a strâns la piept, apoi l-a sărutat și două lacrimi s-au desprins din ochii ei **blajini**.

Înțelegerea mesajului textului literar narativ

Să descoperim!

1. Câți băieți avea omul care a adus piersicile?
2. Cum au fost împărțite fructele?
3. Ce au făcut băieții cu piersicile?
4. Cine a folosit cel mai bine darul primit?

Argumentează-ți răspunsul, în două-trei rânduri.

Din răspunsurile date la întrebări, aflăm despre acțiunea și atitudinea fiecărui personaj.

Deoarece toți membrii familiei au apreciat fapta fiului celui mic, deducem că acesta a folosit cel mai bine darul primit.

Autorul ne transmite **mesajul textului**:

Să oferim bunurile noastre celor care au mai mare nevoie este un gest omenesc foarte apreciat.

VOCABULAR

blajini: blânză

Joc de rol

Imaginează-ți un dialog între băiatul cel mic și prietenul său bolnav.

Joc de cuvinte

Ordonează cuvintele și vei descoperi un proverb asemănător ca sens cu mesajul textului studiat: *mână, dai, ce, cu, primești, aceea, cu*.

Portofoliu

Desenează cinci piersici, ținând cont de trăsăturile indicate de text.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește povestea populară *Fructul cel mai valoros!*

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionășul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text.*

Să reținem!

Prin intermediul faptelor personajelor, autorul ne transmite **mesajul textului**.

Acesta poate fi considerat ca **o învățătură**.

În unele texte narrative, mesajul este scris la sfârșitul acestora, **ca o concluzie**.

Să exersăm!

1. Asociază adjecтивul *blajini* unui substantiv și alcătuiește cu ele un enunț.
2. Explică sensul expresiei *a rămas pe gânduri*.
3. Ce calități descoperă tatăl la fiilor săi?
4. Transcrie fragmentul în care gestul mezinului este apreciat de către frați.
5. Ce părere ai despre faptul că mama a oferit o jumătate din piersica ei doar unuia dintre fii? Care dintre ei ar fi meritat-o?
6. Scrie două proverbe care se potrivesc mesajului desprins din text.

7. Exprimă-ți părerea!

Enumera modurile în care cei patru fii au folosit piersica primită.

8. Fii creativ!

- Schimbă finalul textului.
- Scrie, în două-trei rânduri, ce mesaj se desprinde după modificarea sfârșitului.

Formularea unei păreri despre personajele povestirii Exprimarea acordului sau dezacordului față de acțiunile și atitudinile personajelor

Să ne amintim!

A fi de acord înseamnă a accepta, a aproba fapte, întâmplări, comportamente, atitudini ale unor persoane sau personaje.

A exprima dezacordul înseamnă a nu accepta, a dezaproba anumite manifestări, comportamente, fapte.

Odată un cocoș cânta, cocoțat pe gard. O vulpe îl văzuse și îi strigă din depărtare:

– Ah, nu știi cât de mare plăcere mi-a făcut cântecul! Așa cântec n-am mai auzit decât la tatăl dumitale, care, mi se pare, cânta și mai bine pentru că ținea ochii închiși.

– Și eu pot să fac ca tatăl meu, răspunse cocoșul și îndată închise ochii și începu să cânte.

Vulpea atât aștepta. Se repezi și-l înhăță, apoi o luă la fugă.

Spre norocul cocoșului, un cioban era prin apropiere și asmuți cainii după vulpe.

Cocoșul, dându-și seama acum, spuse vulpii:

– Strigă că-ți sunt prieten și vei scăpa.

Vulpea ascultă, dar, cum deschise botul, cocoșul zbură pe o creangă. Fiecare a învățat în acea zi câte o lecție importantă.

(**Vulpea și cocoșul** - poveste populară)

Să exersăm!

1. Ce argument folosește vulpea pentru a-l convinge pe cocoș să cânte cu ochii închiși?

Exprimă-ți acordul sau dezacordul față de atitudinea vulpii.

2. Care a fost adevăratul motiv al vulpii?

3. Dacă ai fi fost în situația cocoșului, ai fi avut încredere în vulpe? Motivează-ți răspunsul, în două-trei rânduri.

4. Ești de acord cu fapta vulpii? Argumentează!

5. Cum ai fi procedat dacă te-ai fi aflat în situația ciobanului?

Am aflat!

Atunci când ne exprimăm **acordul**, este recomandat să folosim formulări precum: *Sunt de acord.../ Am aceeași părere...*

Atunci când ne exprimăm **dezacordul**, este recomandat să folosim formulări precum: *Cred aceasta, deoarece.../ Părerea mea este.../ Mă voi gândi și la părerea ta.../ Ar fi mai indicat să ...*

Formularea unei păreri despre o povestire

Am aflat!

Când ne exprimăm părerea, este recomandat să o susținem cu argumente, pentru a convinge partenerul sau partenerii de comunicare.

Să exersăm!

1. De ce crezi că vulpea a încercat să-l păcălească pe cocoș?
2. Extrage mesajul textului *Vulpea și cocoșul*.
3. Exprimă-ți părerea despre această povestire, evidențiind învățătura desprinsă.
4. Ce părere ai fi avut dacă ciobanul nu l-ar fi ajutat pe cocoș?
5. Poți învăța ceva din comportamentul cocoșului? Dar din comportamentul ciobanului? Argumentează-ți părerea!
6. Identifică, în text, enunțul care prezintă cum a scăpat cocoșul.
7. Scrie trei trăsături morale ale personajului care te-a impresionat cel mai mult.
8. Amintește-ți textul povestirii *Sarea în bucate* de Petre Ispirescu. Exprimă-ți opinia în legătură cu faptele fiicei celei mici a împăratului.

Să scriem corect!

1. Iulia are primul concert de **nai**.
2. **N-ai** invitație la concert?

nai/ n-ai

- Se scrie **nai** când cuvântul denumește un instrument muzical de suflat.
- Se scrie **n-ai** când sunt două cuvinte diferite, care se rostesc într-o singură silabă.

1. Alcătuiește câte o propoziție în care să folosești cuvintele **nai** și **n-ai**.
2. Transcrie propozițiile, selectând forma corectă a cuvintelor **nai/ n-ai**.

N-ai/ Nai avut timp să memorezi poezia?

Au mers la concertul de **n-ai/ nai** și pian.

N-ai/ Nai venit să mă ascultă cântând la **n-ai/ nai**.

3. Formulează patru propoziții în care să introduci cuvântul **n-ai** însotit de verbe potrivite.

Spiridușul

(poveste din Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia)

după Selma Lagerlöf

A fost odată un **Ştrengar**. Să fi avut vreo paisprezece ani. Era înăltuț și subțirel, cu părul bălai. Mare ispravă nu era de el: îi plăcea grozav să doarmă ori să mănânce, după care se apuca de tot felul de näzbâtii.

Într-o duminică dimineață, Ștrengarul stătea pe marginea mesei, bucuros că ai lui vor pleca de-acasă pentru câteva ceasuri. Afară era o zi minunată de primăvară. Ușa era întredeschisă și în apropiere se puteau auzi **trilurile** ciocârlilor. În acest timp, băiatul citea și **moțăia**, în luptă cu somnul. Cum, necum, somnul l-a biruit, însă deodată s-a trezit, auzind un zgomot în spatele său. Buimac, se uită spre fereastră și observă cufărul mamei deschis.

Ştrengarul își dădu seama că ridicase cineva capacul, pentru că mama sa îl încuiase la plecare, tocmai pentru a evita să-i ofere ocazia lui de a face vreo acțiune negândită cu obiectele pe care le păstra acolo de foarte mult timp.

Băiatului începu să-i fie teamă. Bănuia că se strecurase vreun hoț în casă. Urmărea încăperea cu atenție și deodată văzu o umbră neagră pe marginea cufărului. Umbra deveni tot mai clară: era un Spiriduș cu chip de bătrân, plin de zbârcituri. Spiridușul purta haină neagră, pantaloni scurți, gulerul și **manșetele** cămășii erau din dantelă, șosetele aveau funde, pantofii aveau și ei catarame de argint, iar pe cap ținea o pălărie mare și neagră.

Ştrengarul era foarte uimit de această creatură, dar nu-i era frică de el. A vrut să-l împingă în cufăr, dar nu avu atât curaj să-l atingă. În cele din urmă, găsi o plasă pe care o aruncă peste capul Spiridușului, iar acesta căzu la fundul plasei.

Bietul Spiriduș stătea ghemuit, cu capul în jos și, oricât încerca, nu a fost chip să se ridice. Nils, că acesta era numele băiatului, nu știu ce să facă. Se mulțumi să scuture plasa, să nu-i dea răgaz să se cătere. Spiridușul prinse glas:

- Te rog, fii bun și dă-mi drumul, că nu ţi-am făcut nimic!
- Nu mi-ai făcut, dar de unde știu eu că nu-mi vei face?
- Ai văzut că nu sunt prea Tânăr și în toată viața mea am făcut mult bine. Merit să fiu tratat mai omenos, iar dacă-mi dai drumul, îți voi da un fluier vechi, o lingură de argint și-un ban de aur!

Băiatul acceptă propunerea, dar pentru o clipă îi păru rău că nu i-a pus condiții

mai grele. Chiar în acea clipă se pomeni cu o palmă zdravănă peste obraz. Când și-a venit în fire, s-a văzut singur în odaie și nici urmă de Spiriduș.

– la te uită cât de mari sunt obiectele din odaie!

Dar nu obiectele își schimbaseră dimensiunea, ci Nils fusese pedepsit de Spiriduș. Băiatului parcă nu-i venea să credă.

Transformat în spiriduș, Nils va întreprinde o călătorie uluitoare spre Laponia, pe spatele gâscanului sălbatic, Martin.

Să explorăm textul!

Cubul

Indicație

Colorați fețele unui cub în culorile pătratelor de mai jos. Formați șase grupe. Aruncați cubul pentru a afla care dintre sarcini revine fiecărei grupe, fără să se repete. Stabiliti un reprezentant pentru fiecare grupă, care să prezinte răspunsurile voastre.

- Descrieți în două-trei cuvinte Ștrengarul.
- Comparați Ștrengarul cu Spiridușul (asemănări/ deosebiri).
- Analizați fapta Spiridușului de a-l transforma pe Nils.
- Asociați învățătura care se desprinde din povestire cu un proverb.
- Explicați motivele pentru care Nils se temea de Spiriduș.
- Dacă ați fi fost în locul Spiridușului, cum ați fi reacționat? Dar în locul Ștrengarului?

Joc de rol

Imaginează-ți un dialog între Nils și părintii săi. Prezintă dialogul creat în fața clasei!

Portofoliu

Imaginează-ți că ești Nils. Scrie un text, de opt-zece rânduri, în care să prezinti aventurile pe care le-ai putea avea în călătoria alături de gâscanul Martin.

Selma Lagerlöf

(1858-1940) a fost autor și profesor suedez. A publicat primul ei roman *Saga lui Gösta Berling*, la vîrstă de 33 de ani. A fost prima femeie care a câștigat Premiul Nobel pentru literatură (1909). În plus, a fost prima femeie care a obținut calitatea de membru al Academiei suedeze.

VOCABULAR

ștrengar: neastămpărat, poznaș

triluri: cântece ale păsărilor

moțăia: ațipea

manșete: mâncările cămășii

Joc de cuvinte

Găsește cinci perechi de cuvinte cu sens opus.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește lectura *Degețica* de Hans Christian Andersen!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionul Liro:** titlul, autorul, personajele și învățătura desprinsă.

Verbul**Să descoperim!**

Într-o duminică dimineață, Strengarul **stătea** pe marginea mesei, bucuros că ai lui **vor pleca** de-acasă pentru câteva ceasuri. Afără **era** o zi minunată de primăvară.

Partea de vorbire **stătea** din primul enunț exprimă **starea**.

Partea de vorbire **vor pleca** tot din primul enunț exprimă **acțiunea**.

Partea de vorbire **era** din al doilea enunț exprimă **existența**.

Să reținem!

Verbul este partea de vorbire care exprimă **acțiunea, starea** sau **existența** ființelor, a lucrurilor și a fenomenelor naturii.

Să exersăm!

1. Selectează verbele din fragmentul marcat, apoi transcrie-le în caiet, ca în tabel.

verbe care exprimă acțiunea	verbe care exprimă starea	verbe care exprimă existența
...

2. Scrie verbe cu sens asemănător celor date: *se cățără, se bucură, râde, se transformă, se aşază*.

3. Alcătuiește enunțuri cu verbele găsite la exercițiul 1.

Numărul verbului**Să descoperim!**

Gâscă sălbatică **revine** din țările calde.

Gâștele sălbatice **revin** din țările calde.

- Când acțiunea este făcută de o singură gâscă, **verbul este la numărul singular**.
- Când acțiunea este făcută de mai multe gâște, **verbul este la numărul plural**.

Să reținem!

- **Verbul este la numărul singular**, când acțiunea este făcută de o singură ființă, de un singur lucru.
- **Verbul este la numărul plural**, când acțiunea este făcută de două sau mai multe ființe, lucruri.

Să exersăm!

1. Schimbă forma verbelor pentru celălalt număr și asociază-le câte un substantiv potrivit: *înverzesc, citește, zburdă, strălucește, cade*.
2. Transcrie verbele din enunțurile de mai jos și precizează numărul acestora:
Ionică nu înțelegea acest cântec vechi. Privea pe fereastră, atras de jocul unor fluturi care se roteau și zburau pe lângă el. Bunicul i-a pus ferestrei două mâneri de fier.

Pronunțarea și scrierea corectă a verbelor

1. Subliniază forma corectă a verbelor.

*scriem/ scrim
iera/ era
aș fi/ aș fii*

*iești/ ești
tu ie/ tu ei
sunt/ sânt*

Am aflat!

Formele verbului **a fi** (ești, este) se scriu la început cu **e**, dar se pronunță cu **[i]**.

2. Alege forma corectă a verbelor și rescrie propozițiile:

- Matei își va lua/ loa un covrig.
 - Să fi/ fii mai activ!
 - Marina creează/ creață o compunere scurtă.
3. Trece la numărul plural verbele: *ia, ie, este, ești, creez, cânt*.
4. Găsește verbele cu sens opus pentru: *a zice, a placea, a urî, a se scumpi*.

Textul creativ (compunerea) după un plan de idei

Să reținem!

Ideea principală este o propoziție/ un titlu/ un enunț care conține informații importante din fragmentul unui text.

Planul de idei cuprinde toate ideile principale ordonate conform desfășurării întâmplărilor.

Pentru a realiza un text creativ respectăm următoarea ordine: **introducerea, cuprinsul și încheierea**.

Este recomandat să folosim cuvinte și expresii deosebite.

Sunt semne de primăvară

Plan de idei

I. Introducere

- În primele două săptămâni din martie, natura își schimbă înfățișarea.

II. Cuprins

- Cerul este senin și soarele încalzește mai mult.
- Semnele venirii altui anotimp se văd la tot pasul.
- Bucuria pune stăpânire peste natură.

III. Încheiere

- Primăvara este un anotimp spectaculos, ce aduce zâmbete și bună dispoziție.

Expresii frumoase: *fire de iarbă plăpânde și sfioase, soare auriu, tril minunat, copiii zglobii.*

Sunt semne de primăvară

I. La începutul lunii mărțișorului, zăpada era o amintire. Pământul căpătase o altă nuanță, dar era umed și pufos, permitând *firelor de iarbă plăpânde și sfioase* să-și facă apariția.

II. Lumina soarelui se revărsa pe pământ, alungând norii, lăsându-i cerului un albastru curat. Doar păsările călătoare mai aduceau pete cenușii pe bolta senină.

Mugurii pomilor au apărut parcă de nicăieri, imediat ce razele soarelui au mângâiat crengile amorțite. Gândaceii și cărăbușii se înfățișează *soarelui auriu*, dezghețându-și aripiorele și piciorușele. Fluturii colorează peisajul, albinele harnice își încep dulcele zumzet printre flori. Ogoarele răsună de zgomotul tractoarelor, iar lunca este trezită la viață de *trilul minunat* al ciocârliei. În pădure, un parfum suav și ușor de ghoiocei, viorele și toporași se răspândește odată cu adierea vântului. Multitudinea de flori viu colorate și parfumate cheamă *copiii zglobii* să le culeagă.

III. Primăvara este un adevărat spectacol, cu personaje de tot felul, trezite la viață, care își încep activitatea într-un decor natural, plin de culoare, aducând zâmbete și bună dispoziție.

Redactează un text creativ despre primăvară, după un plan de idei asemănător celui de mai sus. Amintește-ți să utilizezi cuvinte și expresii deosebite!

Să scriem corect!

1. Părinții **săi** îi dau sfaturi bune.
2. Ne place **să-i** vizităm pe bunici.

săi/ să-i

- Se scrie **săi** când cuvântul poate fi înlocuit cu **lui, ei**.
- Se scrie **să-i** când sunt două cuvinte diferite, care se rostesc într-o singură silabă.

1. Transformă verbele după model: *să ii schimbi, să ii deschizi, să ii mulțumești, să ii precizezi, să ii plătești, să ii descrii.*

Model: să ii povestești → să-i povestești

2. Alcătuiește propoziții cu două dintre verbele transformate la exercițiul anterior.

O întâmplare deosebită

după Călin Gruia

Din pricina ploii, nu se vedea nimic pe fereastră. Marina se învârtea de colo-colo prin cameră și, deodată, își dădu seama că e singură. Dacă i-ar spune cineva o poveste, ar fi altfel...

Nu stătu prea mult pe gânduri și se apropie de ceasul deșteptător.

- Spune-mi o poveste, ceasule!
- Tic-tac, tic-tac, eu o tot spun întruna, răspunse ceasul... Povestea timpului...
- Dar nu pricep nimic, zise atunci Marina.
- Cine stă degeaba nu poate asculta povestea timpului. Tic-tac, tic-tac!

Marina se întorse cu fața la perete și se opri în fața florii sădite în **glastră**.

– Dragă floare, spune-mi tu o poveste. Mi-e atât de urât!

- Uită-te cu atenție la florile mele, apoi la frunzele mele și aşa ai să vezi o poveste, povestea vieții. E atât de frumoasă!
- Nu văd nicio poveste ...
- Dacă ai desena florile mele, dacă ai potrivi bine culorile, urâtul ar fugi pe fereastră și nu s-ar mai întoarce...
- Nu-mi place să desenez, chiar deloc! Apoi Marina mută ghiveciul pe birou și deschise încet fereastra ...
- Ploaie, dragă ploaie, strigă fetița, spune-mi o poveste!...
- Numai una?... Știu sute de povești. Ascultă-le bine!... Ascultă-le!...
- Ce fel de povești?
- Povești cu nori, cu râuri curgătoare, cu semințe, cu boabe de grâu, cu poieni, cu boabe de struguri... Minunate sunt aceste povești! Dar, ca să le poți asculta, trebuie să pricepi vorbele picăturilor de apă, și nu doar vorbele, ci și cântecul lor, și graba cu care se strâng în **părâiașe** și aleargă, aleargă, aleargă...

Nici nu-și sfârși ploaia cuvintele ei fermecate și înțelepte, că la pervazul ferestrei poposi o rândunică.

- Am ajuns, spuse rândunica, ce bine că am ajuns acasă! Sunt atât de obosită, dar,

în același timp, sunt nespus de fericită!

– Spune-mi o poveste, dragă rândunică!

– Acum am multă treabă de făcut. Trebuie să curăț, să spăl, să schimb asternutul, să lipesc crăpăturile casei și, când isprăvesc, ne ținem de povești. Dar tu ce faci, Marina?

– Eu? Nimic. Stau degeaba și mă plăcătesc, de aceea te-am rugat să-mi spui o poveste.

– Bine-ar fi să mă ajută. Să-mi faci un covoraș numai cât palma ta. Ai acăsi ată? întrebă rândunica.

– Am! Am și o bucătică de pânză potrivită pentru casa ta, zise atunci Marina.

– Știi, spuse în șoaptă rândunica, o să-mi vină în vizită niște prietene vechi și nu aş vrea să mă fac de rușine...

– Am înțeles, spuse Marina, dornică să o ajute.

Şi se apucă repede, repede de lucru. Cu ată colorată a cusut chipul unei flori, apoi niște picături de ploaie și în mijlocul covorașului cusut cu foarte mare grijă față ceasului din perete. Pe dată începu să audă povestea timpului, povestea florii din fereastră, povestea picăturilor de apă și nu se mai simți singură în casă.

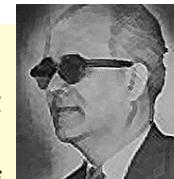
VOCABULAR

glastră: ghiveci pentru flori

pârâiașe: ape curgătoare mici

Călin Gruia

(1915 - 1989) a debutat cu versuri și cu proză în revista *Speranța din Orhei*

(1938), iar editorial, cu placheta de versuri *Litanii de seară* (1942). După eliberarea din prizonierat din 1948, s-a dedicat literaturii pentru copii, publicând în 1952 prima sa culegere de povești, *Nucul lui Toderiță*.

Joc de cuvinte

Găsește cât mai multe cuvinte aflate în interiorul altor cuvinte.

Model: calcar → cal + car

Portofoliu

Realizează un desen care să o înfățișeze pe Marina, lucrând la covorașul pentru rândunică.

Fii activ cu creionul în mâna!

Citește povestea *Sfârlează cu fofeză* de Victor Ion Popa!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionășul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text*.

Să explorăm textul!

1. Cine era Marina?
2. Cui îi cere fetița să-i spună o poveste?
3. De ce nu putea Marina să asculte poveștile spuse de ceas, de floare sau de ploaie?
4. Cum reușește fetița să scape de plăcileală?

Povestirea scrisă a unui fragment

Să descoperim!

1. Citește cu atenție fragmentul marcat din text.

Ideea principală a acestui fragment este:

Marina s-a apucat de lucru și astfel a reușit să asculte povestile.

2. Povestește oral acest fragment, dezvoltând ideea principală cu detalii din text.

3. **Povestirea scrisă** a acestui fragment poate fi:

Dornică să o ajute pe rândunică, Marina s-a apucat să coasă chipul florii, niște picături de apă și fața ceasului din perete.

Îndată a avut ocazia să asculte povestea timpului, povestea florii de la fereastră și a picăturilor de ploaie. De acum, Marina nu se mai simțea singură în casă.

Să reținem!

Povestirea scrisă a unui fragment se realizează astfel:

Se citește cu atenție fragmentul.

Se formulează ideea principală corespunzătoare.

Se povestește oral fragmentul, dezvoltând ideea principală cu detalii din text.

Se redactează povestirea fragmentului, formulând corect propozițiile și respectând normele de ortografie și de punctuație.

În povestire **nu se folosește dialogul**, iar acțiunile sunt prezentate în trecut.

Să exersăm!

1. Delimităza textul *O întâmplare deosebită* după Călin Gruia, în fragmente.

2. Alcătuiește planul de idei al textului.

3. Povestește oral fragmentul în care Marina roagă ploaia să-i spună o poveste.

4. Povestește, în scris, fragmentul din textul *O întâmplare deosebită* după Călin Gruia:

– Am ajuns, spuse rândunica, ce bine că am ajuns acasă!... Sunt atât de obosită, dar, în același timp, sunt nespus de fericită...

– Spune-mi o poveste, dragă rândunică!

– Acum am multă treabă de făcut. Trebuie să curăț, să spăl, să schimb așternutul, să lipesc crăpăturile casei și, când isprăvesc, ne ținem de povesti. Dar tu ce faci, Marina?

– Eu? Nimic. Stau degeaba și mă plăcătesc, de aceea te-am rugat să-mi spui o poveste.

– Bine-ar fi să mă ajuți. Să-mi faci un covoraș numai cât palma ta. Ai ac și ață? întrebă rândunica.

Recapitulare

Cele trei dorințe

după Charles Perrault

Trăia odată un cinstit tăietor de lemn, care era căsătorit cu o femeie frumoasă și intelligentă. Dar, din nefericire, erau săraci și își invidiau vecinii pentru bogăția lor.

– Ce fericiți am fi dacă am avea măcar jumătate din ce au ei!... suspină femeia.

– Ce bine ar fi dacă ar exista duhuri bune, care îndeplinesc dorințe! exclamă soțul.

În acea zi, omul merse în pădure, alese un copac frumos, ridică toporul și lovi cu putere trunchiul. În acel moment, un fulger brăzdă cerul și în mijlocul lui apără o creatură ciudată. Tăietorul de lemn, surprins, căzu în genunchi:

– Ridică-te! porunci o voce. Sunt Jupiter, zeul fulgerului. Am auzit plângerile tale și am venit să îți îndeplinesc trei dorințe, nu mai multe. Și, spunând acestea, dispăru.

Bărbatul fugi acasă și îi povesti soției.

– Trebuie să ne gândim bine! spuse ea. Adevărul este că mi-ar trebui multe dorințe ca să fiu mulțumită.

– Cel mai bine ar fi să ne dorim bogăție! exclamă bărbatul. Astfel, vom avea tot ce ne dorim.

– Dar la ce ne-ar folosi bogăția, dacă ne-am îmbolnăvi? zise femeia. Mai bine să ne dorim sănătate și viață lungă.

– O viață lungă și grea este un lucru trist. Adică să îndurăm mai mult timp sărăcia și necazurile.

În timp ce discutau, femeia pregătea cina. Soțul, căruia îi era foame, exclamă:

– Ce n-aș da să am la cină un sir de cârnați!

Imediat, pe masă căzu un sir de cârnați.

– Așa! se enervă femeia. Cârnați! Bine te-ai mai folosit de una dintre cele trei dorințe....

– Vai, ce nenorocire!

Tăietorul de lemn își pierdu calmul și spuse:

– Gata cu văicările! Ce n-aș da să îți se lipească un cârnat de nas, poate aşa vei avea un motiv să te plângi!

Pentru că vorbi din nou fără să se gândească, ultimul cârnat din sir se ridică și se lipi cu putere de nasul femeii, de nu putură să-ldezipească.

– Eu n-aveam de gând să-ți fac rău, se

plânse soțul. Mi-a mai rămas o dorință. Am să cer bogătie și am să-ți cumpăr o cutiuță de aur, ca să ascunzi nemernicul ăla de cârnat care a apărut din cauza prostiei mele.

– Să nu cumva să faci asta, strigă femeia, îngrozită. Nu aş putea trăi cu acest cârnat pe nas!...

– Nu spune asta! zise tăietorul de lemn, care își iubea soția și își regreta **nerozia**. Ce n-aș da ca acel cârnat pe care îl ai pe nas să cadă imediat!...

Și cârnatul căzu numaidecât.

– Suntem la fel de săraci ca înainte, dar cel puțin nu suntem mai nefericiti, zise femeia și răsuflă usurată. Bogăția probabil că nu ne-ar fi adus fericirea. Zeul Jupiter a vrut să ne dea o lecție. Să nu ne mai dorim nimic și să mâncăm acești cârnați căzuți din cer.

Tăietorul de lemn și-a îmbrățișat soția și-au mâncat bucuroși cârnații, iar de atunci au fost mulțumiți cu ce aveau.

VOCABULAR

a-și perde calmul: a se supăra, a se enerva
nerozie: faptă negândită, prostie

Să exersăm!

1. Indică autorul și personajele textului.
2. Precizează care sunt dorințele pe care Zeul Jupiter i le-a îndeplinit tăietorului de lemn.
3. Alege mesajul transmis de text.
 - a) Este bine să fii invidios, fiindcă va apărea un duh și îți va îndeplini dorințele.
 - b) Este bine să te bucuri de ceea ce ai, fără să invidiezi alte persoane.
4. Transcrie fragmentul cuprinzând învățătura pe care familia a desprins-o în urma întâmplărilor trăite.
5. Selectează câte patru verbe aflate la numerele singular și plural, apoi scrie-le la celălalt număr.
6. Dacă ai fi fost în situația tăietorului de lemn, care ar fi fost dorințele tale? Motivează!
7. Povestește, în cinci-săpte rânduri, o întâmplare trăită de tine într-o plimbare prin pădure.
8. Relatează, în scris, fragmentul care constituie finalul textului.

Interevaluare

9. Exprimă-ți acordul/dezacordul în legătură cu a doua dorință a tăietorului de lemnne.
 - Argumentează-ți răspunsul în două-trei enunțuri!
 - Schimbă apoi caietul cu al unui coleg și urmărește respectarea sarcinii de lucru.
 - Apreciază-i efortul printr-un calificativ sau simbol (☺ ☹ ☻)

Charles Perrault

(1628 - 1703) a fost poet francez, scriitor de proză și povestitor, membru de frunte al Academiei Franceze, care a avut un rol deosebit în confruntarea literară, cunoscută sub numele de *Cearța dintre antici și moderni*.

Evaluare

Ridichea uriașă

poveste populară rusă

Bunicul a pus în grădiniță o **ridiche** și a crescut ridichea aceea mare, mare, cât capul omului, și mai mare.

Într-o zi, bunicul a încercat să smulgă ridichea din pământ; și apucând-o de frunze, trage și trage, iar ridichea nu s-a lăsat deloc.

Moșul a chemat și pe babă.

Baba s-a prins de mijlocul moșneagului, moșneagul de frunzele ridichii și trag, trag, dar ridichea nu s-a smuls. A chemat baba și o nepoată. Nepoțica s-a prins cu amândouă mâinile de mijlocul babei, baba de moș și moșul de ridiche. Trag, trag, trag, dar ridichea nu s-a smuls.

Nepoțica a chemat cățelușul. Cățelușul s-a agățat de poala nepoțicăi, nepoțica de mijlocul babei, baba de moș și moșul de ridiche și trag, trag, dar ridichea nu s-a smuls.

Iaca și pisica, să ajute și **ea** la scos ridichea. Pisica s-a agățat de coada cățelului, cățelușul de poala nepoțicăi, nepoțica de mijlocul babei, baba de moșneag și trag, trag, trag, trag, dar ridichea tot nu s-a smuls.

– Stați, că mai **aduc** eu un tovarăș în ajutor! zise pisica. Și a chemat pe șoarece.

Se prinde șoarecele de coada pisicii, pisica de cățeluș, cățelușul de nepoțică, nepoțica de bunică, bunica de moș, moșul de ridiche și trag, trag, apoi ridichea s-a smuls.

- Precizează titlul și personajele textului, în ordinea în care apar.
- Crezi că șoricelul a fost cel mai puternic personaj? Argumentează-ți părerea!
- Formulează, într-un enunț, învățătura care se desprinde din text.
- Denumește părțile de vorbire marcate în text și indică numărul lor.

Model: bunicul – substantiv comun, numărul singular

- Alcătuiește trei propoziții în care să folosești:

- verbul **a lua** la numărul plural; • verbul **a fi** la numărul singular; • cuvintele **n-ai** și **săi**.

Itemi	Suficient	Bine	Foarte bine
1	Indică titlul și două-patru personaje.	Indică titlul și cinci personaje, dar nu în ordine.	Indică titlul și toate personajele, în ordine.
2	Precizează acordul/ dezacordul, fără niciun argument.	Precizează acordul/dezacordul aducând un argument, fără să țină cont de cuvintele recomandate.	Precizează acordul/dezacordul, aducând două argumente și folosind cuvintele recomandate.
3	Formulează învățătura parțial corect. Și are o eroare în enunț.	Formulează învățătura, și o redă în enunț, cu 2 erori.	Formulează corect învățătura în enunț.
4	Denumește corect două părți de vorbire și indică un număr greșit.	Denumește corect trei părți de vorbire și indică un număr greșit.	Denumește corect trei părți de vorbire și indică numărul corect.
5	Alcătuiește corect o propoziție.	Alcătuiește corect două propoziții.	Alcătuiește corect trei propoziții.

Aprecierea valorii cărților

Activitatea 3 – Realizarea unui colț de lectură din cadrul proiectului *Aprecierea valorii cărților*

Indicație

Ai fost oaspete în *Casa Cărților*. Valorifică informațiile descoperite acolo și realizează un colț de lectură, organizând cărțile după următoarele criterii:

- cărți cu texte narrative
- cărți de poezii
- cărți cu texte de informare

După realizarea colțului de lectură, se va stabili o activitate numită *Moment de lectură*, derulată periodic/ sistematic. Așezat pe scaunul cititorului, vei lectura alături de colegi, fragmente din cărți preferate.

Sugestii pentru momentul de lectură:

• citire în șoaptă • citire în lanț	• citire pe roluri • citire selectivă

În timpul desfășurării **activității 3, Realizarea unui colț de lectură**, doamna/ domnul învățător îți va observa:

Caracteristici/ comportamente		DA	NU
1	Atitudinea elevului față de sarcinile de lucru		
	A solicitat ajutor la nevoie.		
	A colaborat cu alții colegi.		
	A finalizat activitatea.		
2	Asumarea responsabilităților în realizarea sarcinilor de lucru		
	A avut spirit de inițiativă.		
	A respectat regulile pentru îndeplinirea sarcinilor.		
3	Corectitudinea realizării sarcinilor		
	A pus în aplicare achizițiile anterioare.		
	A remediat problemele/ dificultățile apărute.		
	A îndeplinit corect sarcinile.		
4	Progresul realizat		

Autoevaluare

- * Sarcinile de lucru au fost realizate: integral/ parțial/ deloc.
- * Prin rezolvarea sarcinilor am învățat: ...
- * Dificultățile pe care le-am întâlnit au fost: ...
- * Performanța mea va fi îmbunătățită dacă: ...
- * Mă simt

Sărbători și flori

Conținuturi

- Textul creativ cu început dat
- Textul creativ cu sfârșit dat
- Textul de informare
- Organizatori grafici
- Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare
- Invitația
- Alcătuirea unui text creativ (compunerea) în care se introduce dialogul
- Extragerea unor informații de detaliu din textul literar
- Povestirea scrisă a unui text de mică întindere după un plan de idei
- Textul literar narrativ (actualizare)
- Personaje preferate
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin vocale și consoane duble
- Textul creativ în care se introduc expresii și cuvinte de sprijin
- Fișa de lectură

Amintește-ți! În Unitatea de învățare **Sărbători și flori**, vei fi evaluat de către cadrul didactic și pe baza fișei de observare sistematică a activității și a comportamentului elevului, prezentată la pagina 8.

În ziua de Paști

de Elena Farago

Toți copiii azi se-mbracă
Cu ce au ei mai frumos
Și părinții lor le cântă
Învierea lui Hristos.

Și la masă ciocnesc astăzi
Toți copiii cei cuminți
Ouă roșii și **pestrîte**,
Cu iubiții lor părinți.

Toți copiii azi sunt darnici,
Căci ei știu că lui Hristos
Îl sunt dragi numai copiii
Cei cu sufletul milos.

Și copiii buni la suflet,
Azi, cu bucurie dau
Cozonaci și ouă roșii
La copiii care n-au.

VOCABULAR

pestrîte: care au pete mici sau picături de culori diferite

Elena Farago (1878 - 1954) a fost o poetă româncă ce a compus poezii pentru copii. Creațiile cunoscute sunt: *Cățelușul șchiop*, *Gândăcelul*, *Cloșca*, *Sfatul degetelor și Motanul pedepsit*.

Să explorăm textul!

1. Citește poezia cu intonația potrivită. Precizează titlul și autorul acesteia.
2. Ce sărbătoare este surprinsă în poezie?
3. Câte strofe are poezia? Din câte versuri este alcătuită fiecare strofă?
4. Cum sărbătoresc creștinii în ziua de Paști?
5. Ce le dăruiesc *copiii buni la suflet* celor care n-au atât de multe?
6. Citește versurile în care poeta descrie obiceiul ciocnirii ouălor.
7. Găsește, în text, trei substantive însotite de adjective, apoi transcrie-le.
8. Transcrie toate substantivele proprii întâlnite în poezie.

Joc de rol

Imaginează-ți că ești reporter. Trebuie să ieși un interviu unui copil care a organizat, alături de colegii de clasă, o activitate caritabilă cu titlul *Daruri pentru prieteni dragi*. Puteți schimba rolurile.

Joc de cuvinte

Găsește cât mai multe cuvinte înrudite ca formă cu *dar* (cadou).

Model: copil - copilaș, copilandru, copilărie, copilăros, copilărește

Fii activ cu creionul în mână!

Citește o altă poezie despre *Sfințele Paști*!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionul Liro**: *titlul, autorul și mesajul* transmis de text.

Textul creativ cu început dat

Să descoperim!

Titlul ...

Introducere: Ana și Petruț sunt gemeni. Locuiesc cu părinții lor în orașul Ploiești.

În apropierea sărbătorii de Paști, ei s-au hotărât să ofere daruri unei familii cu mai mulți copii. În primul rând, Petruț s-a gândit că...

Plan de idei

Introducere: ► Ana și Petruț vor să ofere daruri de Paști unor copii.

Cuprins: ► Petruț crede că orice copil își dorește jucării, haine și dulciuri.

► Ana crede că darurile cele mai frumoase sunt

cărțile cu povești.

► Cei doi frați nu știu ce daruri ar fi potrivite, dar mama lor le dă un sfat.

Încheiere: ► Copiii ascultă sfatul mamei. Ei cumpără și oferă copiilor cadourile potrivite, dăruindu-le cu bucurie.

● Realizează un text creativ, prin continuarea introducerii de mai sus și urmărind planul de idei. Găsește un titlu potrivit!

Să reținem!

Începutul unui text creativ este **introducerea**, prin care se stabilește locul și timpul desfășurării întâmplărilor. De obicei, în introducere apar și personajele textului creativ.

● Realizează un text creativ, continuând introducerea dată. Alege un titlu potrivit!

Introducere: Este sfârșit de săptămână. Astăzi vom merge la bunici, fiindcă dumnealor aniversează treizeci de ani de căsătorie. Printre bagaje am stocat și un mic dar. Ne-am urcat în mașină, pregătiți să plecăm, dar...

Textul creativ cu sfârșit dat

Să descoperim!

Titlul ...

Introducere: ...

Cuprins: ...

Încheiere: Apoi a urmat festivitatea de premiere a câștigătorilor concursului de înot. Luca, prietenul lui Radu, era pe podium. Ochii lui sclipeau de bucurie, asemenea medaliei purtate, iar privirea parcă spunea: *În cele din urmă am învins, Radu! Antrenamentele și prietenia noastră au câștigat această medalie!*

Plan de idei

Introducere: ► Luca și Radu sunt prieteni și colegi de clasă. Ei practică înotul de performanță.

Cuprins: ► Băieții mergeau împreună la antrenamente, obținând rezultate deosebite la concursurile sportive.

► O întâmplare nedorită îl împiedică pe Radu să participe la următorul concurs. Însă, acesta își susține prietenul pentru a deveni cel mai bun.

► Încurajat de prieten, Luca se antrenează intens. Luptă pentru visul lui, câștigând concursul de înot.

Încheiere: ► La festivitatea de premiere, ochii băiatului îi sclipeau de bucurie, asemenea medaliei. Prietenia celor doi câștigase.

► Realizează un text creativ. Completează introducerea și cuprinsul date, urmărind încheierea model și planul de idei. Gândește-te la un titlu potrivit!

Să reținem!

Sfârșitul (încheierea) unui text creativ este, de obicei, de mică întindere formulat ca o învățătură sau ca o concluzie.

- Realizează un text creativ după sfârșitul dat. Dă-i un titlu potrivit.

Încheiere: Stelele se iviseră pe bolta albastră, ca niște felinare de argint. Toată zarva de peste zi s-a stins, puțin câte puțin, odată cu jocurile copiilor care au plecat acasă. Linistea s-a așternut peste întregul parc. Doar un greier își exersa vocea din când în când, spunând tuturor: Noapte bună, dragii mei!... Ne vom juca și mâine!

Textul de informare

Albinele și mierea

Când vorbim despre hănicie, albinele sunt neîntrecute în lumea insectelor înaripate. Noi, oamenii, le admirăm pentru că reușesc să producă toate minunile dulci și sănătoase din stup. Iată câteva curiozități despre albine și despre miere, în rândurile care urmează:

Cea mai veche albină a fost găsită într-un **chihlimbar** de peste 100 de milioane de ani, din ultima epocă a dinozaurilor.

Există mai multe specii de albine care trăiesc pe planeta noastră. *Apis mellifera* sau albinele melifere care produc mierea provin din Asia de Sud, dar numai această specie se găsește atât în Europa, cât și în Africa. De exemplu, albina *Apis Dorsata* este agresivă și are venin toxic.

O colonie de albine este formată din: 2 500 trântori, o regină (singura **fertilă**) numită matcă și aproximativ 30 000 de albine culegătoare și lucrătoare (**sterile**). Albinele lucrătoare și culegătoare trăiesc 38 de zile în timpul verii și 6 luni în timpul iernii, pe când regina din stup poate ajunge la 4 sau 5 ani de viață. Oamenii de știință vor să descopere

de ce albinele trăiesc puțin în comparație cu **matca** (regina) lor.

După ce albinele culegătoare colectează nectarul din flori, îl aduc în stup, unde lucrătoarele îl amestecă cu **enzime** din saliva lor, rezultând mierea. Pentru producerea unui singur borcan cu miere, o albină vizitează 2 milioane de flori, parcurgând 144 000 de kilometri, adică de trei ori înconjurul planetei Pământ. Pentru fabricarea aceluiși borcan cu miere trudesc aproximativ 550 de albine lucrătoare. Aceste insecte extraordinare sunt foarte importante pentru viața noastră, deoarece ele ajută la **polenizarea** plantelor.

Cuvântul *miere* provine din limba latină, *melem*, având același sens. Nectarul prelucrat de către albine este depozitat în celulele fagurilor, asigurând hrana populației din stup.

Uniunea Europeană este al doilea cel mai mare producător de miere din lume, după China. România s-a numărat printre principaliii producători europeni de miere, iar în anul 2015 a fost pe primul loc, cu o producție de 35 000 tone de miere.

Mierea nu se alterează, deoarece conține conservanți naturali, care nu permit dezvoltarea bacteriilor. Mierea poate avea culoare și gust diferite, după tipul florilor din care este cules **nectarul**: miere de salcâm, de tei, de rapiță, de floarea-soarelui, miere polifloră etc. Este alimentul complet care poate susține singur viața, deoarece conține substanțe pe care organismul le transformă în energie.

Produsele stupului de albine sunt: mierea, ceara, polenul, lăptișorul de matcă, propolisul, veninul de albine etc.

Sportivii și copiii ar trebui să consume zilnic miere, fiindcă le oferă energia necesară. Mierea este o sursă naturală de minerale (calciu, fier și potasiu), de vitamine, apă și alte substanțe benefice organismului. Medicina modernă redescoperă proprietățile vindecătoare ale mierii, considerând că are capacitatea de a distruge microbii, de a trata și de a vindeca anumite boli, de a înfrumuseța chipurile oamenilor.

VOCABULAR

chihlimbar: rășină, fosilă galbenă transparentă, provenită de la conifere

fertilă: producătoare, roditoare; aici, care depune ouă

sterile: (aici) care nu depun ouă

matcă: albină mai mare decât albinele lucrătoare, care depune ouă; regină

enzimă: substanță care ajută la fermentație

polenizare: transportul polenului din floare în floare, pentru a deveni roditoare

nectar: suc dulce, secretat de plante, colectat de albine și transformat în miere

Organizatori grafici

Să descoperim!

Ştiu - Vreau să ştiu - Am învăţat

Indicație Lucrați în grupuri de câte patru-cinci elevi. Mai întâi completați primele două rubrici din tabelul următor, apoi și pe a treia, după citirea integrală a textului informativ.

Ştiu	Vreau să ştiu	Am învăţat
<ul style="list-style-type: none"> Albinele sunt insecte care Ele sunt Trăiesc în... și produc ... cea dulce, dar și 	<ul style="list-style-type: none"> Cum se produce mierea? Toate albinele sunt ...? ...? 	
...

Să reținem!

Organizatorii grafici reprezintă un mod de structurare a informațiilor importante dintr-un text.

Activitate în perechi - Jurnalul dublu

Împreună cu un coleg, formulează întrebări și scrie răspunsuri exprimate printr-un singur cuvânt.

Model

Întrebări	Răspunsuri
Cine produce mierea?	Albinele
Toate albinele sunt folositoare?	Nu
Cum se numește albina care depune ouă?	...
Ce mai produc albinele, în afară de miere?	...
...	...

Să scriem corect!

- Tata **va** extrage mierea din stup.
- Doamna învățătoare **v-a** povestit despre viața albinelor. Ce **v-a** impresionat mai mult?

- Se scrie **va** când cuvântul se află într-o expresie ce exprimă o acțiune care urmează să aibă loc.
- Se scrie **v-a** când sunt două cuvinte diferite, care se rostesc într-o singură silabă.

Zi de primăvară

după Titel Constantinescu

Am deschis fereastra să vină prietena mea, albina. Și albina mi-a spus:

– Aș veni cu tine, dar nu sunt singură. Mai am o prietenă.

– Foarte bine, i-am răspuns. Prietenii tăi sunt oricând și-ai mei. Vă aştept.

Și albina a zburat spre floare și i-a spus:

– Ne aşteptă prietenul meu. Repede, repede! Dar floarea a şoptit:

– Am și eu un prieten! Fluturele. Aşa că... Albina n-avea de ce să se supere, dimpotrivă.

– Foarte bine! Prietenii tăi sunt oricând și-ai mei. Să mergem!

Fluturele și-a legănat aripile albastre înspre soare și spuse:

– Știi... nu pot să-l las singur pe prietenul meu! E aici. Poate să vină și el?

– Sigur. Prietenii tăi sunt și-ai mei. Și puiul de găină, căci despre el era vorba, s-a bucurat de invitație. Dar...

– Știi... am și eu un prieten! Uite-l lângă gard! Se uită la mine și se tot miră cât sunt de mic și galben, mie-mi plac ochii lui rotunzi și negri și...

– Bine, bine dacă-ți plac ție, atunci îmi plac și mie, a răspuns fluturele. Cheamă-l! Și puiul de găină s-a apropiat de iedul alb și i-a șoptit:

– Iedule, suntem aşteptați.

– Vai de mine! a spus iedul! Dar știi... eu ... eu mai am un prieten și...

– Poftește-l! Dacă-i prietenul tău, e și prietenul meu. Și a apărut mânzul cel cafeniu, iar acesta l-a chemat pe cocostârcul din baltă, iar cocostârcul din baltă, pe rătușca sălbatică, iar rătușca sălbatică a chemat vântul, iar vântul - pe zmeul din hârtie, care zbura pe cer. Iar zmeul de colo:

– Sigur că da, vin cu plăcere, vântule prieten, dar eu... știi... mai am niște prieteni de care nu mă despart niciodată și...

– Sunt mulți? întrebă vântul.

– Privește-i și tu! Copiii! Cei care m-au înălțat până la soare!

– Foarte bine! a spus vântul. Copiii s-au bucurat și-au strigat:

– Mergem cu plăcere! Dar știi... noi mai avem un prieten... Și am vrea să-l luăm și pe el, mai ales că e o zi de primăvară atât de frumoasă!

– Sigur! a spus zmeul. Chemați-l! Și, uite-așa, m-am trezit la fereastră cu prietenii mei, copiii.

– Hai, vino cu noi! mi-au strigat copiii. Suntem poftiți de prietenul nostru, zmeul, la vânt, și de la vânt la rătușca sălbatică, și de la rătușca sălbatică la cocostârcul din baltă, și de la cocostârcul din baltă la

mânzul cel cafeniu, la iedul cel alb, și de la iedul cel alb la puiul de găină, și de la puiul de găină la fluture, și de la fluture la floare, și de la floare la albină, și de la albină...

– De la albină la mine! Eu sunt gazda! Dar... n-am mai continuat pentru că era o zi de primăvară, cu mult soare și eu eram foarte bucurios de oaspeți.

– Hai, primăvară, poftește la mine-n odaie cu toată lumina ta!

Să explorăm textul!

1. De ce a deschis gazda fereastra?
2. Pe cine a chemat zmeul? Enumera-i pe prieteni în ordinea apariției în text.
3. Cine era prietenul puiului de găină?
4. Unde i-a invitat zmeul pe copii?
5. Unde este poftită primăvara?

Joc de rol

Imaginează-ți un alt final pentru textul *O zi de primăvară* de Titel Constantinescu.

Portofoliu

Caută informații și scrie într-o fișă cinci reguli ale bunelor maniere, folosite în cadrul unei vizite.

Fii activ cu creionul în mâna!

Citește lectura *Povestea cu măseaua* de Octav Pancu-lași.

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionoșul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul* transmis de text.

Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare

Să descoperim!

1. Cum se adresează fetița medicului veterinar? Ce formule de adresare folosește?
2. Dar băiatul colegei sale, Maia? Ce cuvinte folosește?

Să reținem!

Atunci când comunicăm cu persoane apropiate (colegi, prieteni, familie) ne adresăm obișnuit, familiar.

În situația în care comunicăm cu persoane mai în vîrstă, folosim formule de adresare politicoase (*vă rog, îmi permiteți, mă scuzați*).

Să exersăm!

- Imaginează-ți că ai întârziat la școală. Cum te vei adresa doamnei/ domnului învățător?
- Transcrie, din text, un fragment care conține o adresare. Precizează dacă este o comunicare cu persoane apropiate. Argumentează-ți răspunsul în două rânduri.
- Interpretează, împreună cu un coleg, dialogul dintre vânăt și zmeu.

Invitația

Să descoperim!

- Cine organizează evenimentul?
- Cum se numește spectacolul?
- Care este data desfășurării evenimentului?
- Indică locul desfășurării spectacolului.
- La ce oră va avea loc?

Colectivul clasei a III-a

Vă invită cu bucurie la spectacolul *Simfonia florilor*, ce va avea loc vineri, 10 mai 2020, ora 17:00, în Grădina de Vară a orașului.

Vă așteptăm cu drag!

Să reținem!

Invitația este un text scris prin care o persoană (sau un grup de persoane) este invitată la un **eveniment** (aniversare, spectacol, activitate sportivă etc.). Aceasta trebuie să conțină informații despre: **data, locul, ora, denumirea și tipul evenimentului**.

Să exersăm!

- Redactează o invitație pentru un prieten prin care să-l poftești la aniversarea ta.
- Lucrați în perechi!**

Realizați o invitație adresată cadrelor didactice la spectacolul organizat cu ocazia *Zilei Copilului*.

Alcătuirea unui text creativ (componerea) în care se introduce dialogul

La sfârșit de primăvară

Afară era o zi minunată de primăvară, ce se potrivea perfect cu finalul de săptămână. Pădurea din apropierea casei căpătase nuanțe de verde, florile îi ofereau miresme intense, iar ciripitul păsărilor parcă te invita la plimbare.

Ilinca și Rareș își doreau să se bucure de vremea minunată alături de părinți și au propus o drumeție prin pădure. Printre jucările luate, Ilinca adusese și o plasă pentru prins fluturi.

În timp ce părinții se așezaseră la umbra unui copac stufoș, copiii au mers prin poiană să culeagă flori. Albinele și fluturii alergau de la o floare la alta, parcă purtați de vânt.

- Ia te uită ce fluturaș frumos! spuse fetița, renunțând să mai culeagă flori.
- Ai luat plasa de prins fluturi cu noi? a întrebat Rareș.
- Da. Abia aştept să prind fluturașul acesta jucăuș, strigă apoi

Ilinca.

Oricât se străduia fata, fluturașul nu se lăsa prins.

- Rareș, vino să mă ajuți! Fluturașul acesta este tare zglobiu!

S-a așezat pe o creangă ...Vii?

- Da, dă-mi plasa! Uite! Gata ...

Băiatul se strecură repede în tufiș, dar nu prinse micul zburător, doar își sfâșiașe pantalonii în câteva locuri.

Obosiți, se întorc la pătura întinsă de părinți la umbră și povestesc cele întâmplate.

Să descoperim!

1. Cine este primul vorbitor din textul creativ de mai sus?
2. Cine este ascultătorul?
3. Unde se aşază linia de dialog?
4. Transcrie replicile fiecărui personaj (Ilinca, Rareș).

Să exersăm!

1. Imaginează-ți un dialog alcătuit din patru-cinci replici, între Rareș și mama sa.
2. Scrie un text creativ în care să introduci următorul dialog:

- Îți-a plăcut povestea?
- Da. Cui nu-i place să asculte sau să citească povestea *Fata babei și fata moșneagului*?
- Dacă ai fi actor, ce personaj ai vrea să fii?
- Eu aş vrea să fiu Sfânta Duminiță.
-

Am aflat!

Într-un text creativ se poate introduce și dialogul între personajele care participă la acțiune. Personajele pot fi și animale, plante sau obiecte.

Cartea Junglei-Frații lui Mowgli fragment

după Rudyard Kipling

Într-o seară fierbinte de vară, pe coastele prăvălite ale munților Seeonee, venise vremea pentru vânătoare. La gura peșterii, lupoaică își privea puii, trimițând pe lup la vânat. Era gata să se repeată la vale, când sosi șacalul Tabaqui, pe care lupii din India nici nu-l luau în seamă, decât atunci când era turbat. Chiar și tigrul se ferea să-i iasă în drum când știa că e turbat, deoarece turbarea e boala cea mai îngrozitoare de care toate fiarele se feresc.

Căutând de mâncare, găsi un ciolan de ied și-l ronțai mulțumit, apoi Tabaqui se așeză și continuă cu răutate:

– Mi-a spus Shere Khan că își va muta locul de vânătoare prin părțile acestea.

Shere Khan era tigrul care își avea culcușul pe malul fluviului Waingunga. Era șchiop de un picior din naștere.

– Nu are acest drept, răspunse lupul, alungând șacalul.

În fundul văii se auzea mugetul plângător al unui tigru care se pare că nu vânase nimic. În acea noapte, tigrul adulmeca urme de om.

În mijlocul **hătișului** apropiat se auziră foșnind ierburile. În fața lupului se oprise un copilaș care privea spre el și începu să zâmbească. Lupul luă în gură băiețașul și-l așeză în fața lupoaicelui.

La intrarea în peșteră apăru Shere Khan și își ceru prada. Lupul, însă, refuză să-i dea copilul, iar lupoaică Raksha îl înfruntă dur și-l determină să se retragă.

Cei doi deciseseră să-l crească și-l numiseră pe băiat, Mowgli, brotăcelul.

Într-o noapte, când se adunară, lupii își luară puii și pe Mowgli, îndreptându-se spre Stânca **Soborului**.

Akela şedea pe stâncă în fruntea **haiticului**, având în subordinea sa lupi de toate rangurile și vârstele. La adunare nu se vorbea prea mult, însă Akela strigă:

– Cunoașteți cu toții legea Lupilor, uitați-vă bine la ei!

Lupul adusese în mijlocul cercului pe Mowgli, iar băiatul se așeză și începu să se joace cu niște pietricele.

Din dosul stâncilor se auzi glasul înfundat al lui Shere Khan:

– Piciul e al meu!

Akela, însă, continuă:

– Uitați-vă bine, lupilor! Noi suntem liberi și primim porunci doar de la haitic.

Legea junglei spune foarte limpede că, atunci când se ivesc neîntelegeri din cauză că un străin își cere intrarea în haitic, doi membri, care nu pot fi nici mamă, nici tată

străinului, trebuie să pună vorbă bună pentru el.

– Cine pune vorbă bună pentru el?

Și-atunci, ursul Baloo, singurul animal sălbatic care nu făcea parte din haitic și-i învăța pe toți puii fiarelor legea junglei, luă apărarea băiatului, asumându-și sarcina de a-i acorda pregătirea potrivită.

Bagheera, pantera neagră, de care toți se fereau, îl răscumpără cu un taur, zicând:

– E rușinos să omori un pui golaș, iar când va mai crește, ne poate fi de mare folos la vânat.

Astfel, Mowgli fusese primit în haiticul lupilor Seeonee, crescând alături de puii de lup, iar Baloo îl învăța mersul vieții din junglă.

Extragerea unor informații de detaliu din textul literar

1. Răspunde la următoarele întrebări:

- În ce perioadă a anului se petrece acțiunea?
- Unde se află peștera lupoacei Raksha?
- Cine era Tabaqui?
- Ce semn avea Shere Kahn din naștere?
- Cum a fost botezat băiatul?
- Cine conducea soborul lupilor?
- Cu cine s-a întâlnit Mowgli prima dată?
- Pe cine a înfruntat dur Raksha?
- Cine l-a susținut pe Mowgli să intre în haitic?
- Ce sarcină avea Baloo?

Cubul

Colorați fețele unui cub în culorile pătratelor de mai jos. Formați șase grupe. Aruncați cubul pentru a afla care dintre sarcini revine fiecărei grupe, fără să se repete. Stabiliti un reprezentant pentru fiecare grupă, care să prezinte răspunsurile voastre.

- Descrieți, în două-trei rânduri, pe Shere Khan.
- Comparați-l pe Shere Khan cu Baloo. (asemănări și deosebiri).
- Analizați atitudinea lupoacei Raksha.
- Asociați învățătura care se desprinde din povestire cu un proverb.
- Explicați motivele pentru care Bagheera îi ia apărarea lui Mowgli și votează să intre în haitic.
- Dacă ați fi fost în locul Akelei, ați fi fost de acord cu intrarea lui Mowgli în haitic?

VOCABULAR

haitic: haită mică de lupi

hătiș: loc plin cu mărăcini

rang : ierarhie

sobor: adunare, întrunire

Rudyard Kipling

(1865 - 1936) a fost un poet și prozator britanic, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1907. Este cunoscut prin povestirea sa pentru copii, *Cartea Junglei*.

Joc de cuvinte

Atribuie câte trei trăsături (adjective) fiecărui personaj descoperit în text.

Portofoliu

Redă prin desen secvența preferată din text.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește lectura *Heidi, fetița munților* de Johanna Spyri!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text*.

Povestirea scrisă a unui text de mică întindere după un plan de idei

Să descoperim!

1. Citește fragmentele delimitate ale textului *Frații lui Mowgli* după Rudyard Kipling.
2. Planul de idei este:
 - a. Tabaqui anunță venirea lui Shere Kahn la vânătoare.
 - b. Mowgli își întâlnește noua familie.
 - c. Noua familie a lui Mowgli cere soborului primirea lui în haitic.
 - d. Akela acceptă intrarea lui Mowgli în haitic cu o condiție.
 - e. Baloo și Bagheera îndeplinesc condiția pentru intrarea lui Mowgli în haitic.
3. Povestește oral, dezvoltând planul simplu de idei cu detalii din text.
4. Povestirea scrisă a acestui text poate fi:

Într-o seară fierbinte de vară, tigrul Shere Kahn își schimbă locul de vânătoare intrând, fără drept, pe teritoriul lupilor. Sosirea acestuia a fost anunțată de șacalul Tabaqui.

Mowgli, un copil rătăcit prin junglă, se întâlnește cu un lup care îl duce la peștera în care se adăposteau lupoica Raksha și puii săi.

Familia de lupi adoptă băiatul, scăpându-l din ghearele lui Shere Kahn și cere soborului primirea acestuia în haitic.

Soborul condus de Akela acceptă intrarea lui Mowgli în haitic, având condiția ca doi membri imparțiali să-i ia apărarea.

Baloo și Bagheera iau apărarea copilului și Mowgli intră în haitic.

Să reținem!

Pentru a povesti în scris un text, se parcurg următoarele etape:

- **Se citește** textul.
- **Se delimitizează** textul în fragmente.
- **Se formulează ideea principală** a fiecărui fragment.
- **Se povestește** oral, îmbogățind planul de idei cu detalii din text.
- **Se redactează** povestirea.

În povestire **nu se folosește dialogul**, iar acțiunile sunt prezentate în trecut.

Să exersăm!

1. Povestește, în scris, textul *O întâmplare deosebită* de Călin Gruia, urmărind planul de idei:
 - Marina se plătisea și dorea să asculte o poveste.
 - Fetița roagă ceasul, floarea din ghiveci, ploaia și rândunica să-i spună o poveste.
 - Rândunica îi cere Marinei să-o ajute la treabă. Astfel, fetița nu s-a mai plătit.
2. Povestește, în scris, textul *Zi de primăvară* după Titel Constantinescu, redat la pagina 135.

Păpădia

după Ion Agârbiceanu

Întârziată, primăvara se instalează, înverzind luncile și răzoarele. Într-o dimineată, Anicuța încremenise când deschise ușa și văzu un covor nesfârșit de floricele galbene, una într-alta, încât abia încăpeau.

Floricele păreau că i-au furat ochii, iar copila nu putu face nici un pas: privea covorul de bănuți galbeni, ba parcă de luminite. Într-un târziu bătu din palme și năvăli în curte:

– Nicule! Ni-cu-le! Începu să strige tot mai tare. Unde-o fi frate-său de nu o aude? Nicule!

Ușa **tinzii** se deschise și apăru Nicu.

– Ce-i cu tine, Anicuță? Ce strigi aşa?

– Haide repede!

– Unde să vin?

– Haide să vezi!

Nicu înălță din umeri ca un om mare care nu pricepe **stăruința** unui copil și ieși în curte. Anicuța fugi la el și începu să-l tragă întins către porția grădinii.

Copila deschise ușa și întinse brațul liber. Parcă erau și mai dese floricele galbene.

Nicu rămase și el mut o vreme.

– Da ! A înflorit păpădia, șopti el.

– Ce-a înflorit? Întrebă copila.

– Păpădia, nu vezi?

– Ce-i aia păpădie?

– Păi, floricele astea, aşa le cheamă.

Anicuța nu știa. Anul trecut, când înflorise păpădia, copila era bolnavă în pat. Anicuței nu-i plăcu numele: niște flori aşa de frumoase să aibă un nume aşa de urât!

– Toate florile își au numele lor. Pe păpădie cum s-o cheme altfel? zise Nicu.

Anicuța nu fu mulțumită de răspuns, dar începu să observe cu privirea munca albinelor. Copila nu știe dacă florile cântă sau albinele.

Sunt tot mai multe: nu-i floare fără albină. Cine le poate număra? *Nici bunica nu poate*, zise Anicuța.

– Haide, să mânânci ceva.

– Nu mi-e foame, bunico.

– Da' ce-ai făcut atâta vreme în grădină?

– M-am uitat la flori și la albine.

– Da, mi-a spus Nicu că a înflorit păpădia.

Copila simți o dezamăgire.

- Și dumneata le zici aşa?
- D-apoi cum, dacă ăsta le este numele.
- Florile-s frumoase, dar numele nu, zise ea supărată și intră în casă...

Spre seară, când soarele nu mai era pe cer, Anicuța ieși să mai vadă florile din grădină:

- Bunico, s-au dus toate! Nu mai e niciuna în grădină.

Și plânsul o zgudui acum și mai tare.

- Păpădiile?

Copila nu voia să le spună numele cel urât.

- Ce prostii spui? Unde să fugă? Doar florile nu pot umbra!
- Bătrâna privi la florile închise și râse.
- N-a fugit nicio floare! S-au închis de umbră. Ele nu-și arată față decât în lumina soarelui.

Bunică-sa rupse o floare de păpădie și-i desfăcu bănuțul de aur, ca să-o liniștească.

Și acum Anicuța dormea ca o floare deschisă de păpădie.

VOCABULAR

stăruință: rugăminte insistentă
tindă: încăpere mică situată la intrare în casele țărănești

Să scriem corect!

1. A trecut și luna **mai**.
2. Soarele este **mai** puternic.
3. Tata presează pământul cu un **mai**.
4. Mă bucur că **m-ai** sunat!

mai/ m-ai

- Se scrie **mai** când cuvântul denumește a cincea lună din an, când ajută la compararea ființelor, a obiectelor, a fenomenelor și a acțiunilor sau când denumește o unealtă sub forma unui ciocan de lemn.
- Se scrie **m-ai** când sunt două cuvinte diferite, care se rostesc într-o singură silabă.

1. Asociază **mai/ m-ai** cuvintelor următoare și alcătuiește propoziții cu ele: *devreme, strigat, mergem, greu, salutat, veselă*.

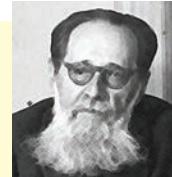
2. Completează enunțurile, folosind cuvintele **mai/ m-ai**:

- ... bine sărac și curat decât bogat și rușinat.
- Nu te scuza că nu ... văzut!
- În ... toți pomii înfloresc, dar nu toți rodesc.
- Aș fi ... mulțumit dacă te-aș vedea fericit.

3. Formulează un singur enunț în care să utilizezi ambele forme ale cuvintelor: **mai, m-ai**.

Ion Agârbiceanu

(1882 - 1963) a fost scriitor, ziarist și prozator român. A debutat în anul 1900 cu schița *În postul Paștelui* în ziarul *Unirea* din Blaj. Primul volum de schițe și povestiri, *De la țară*, i-a apărut în 1905, iar peste patru ani a urmat volumul *În clasa cultă*.

Textul literar narativ (actualizare)

Să exersăm!

1. Răspunde la întrebări.

- Ce înverzește în anotimpul primăvara?
- Cine a descoperit primul păpădia în florită?
- Când se închid păpădiile?
- Unde și-a petrecut fetița ziua?
- De ce a început să plângă Anicuța?

2. Caută în text denumirile date de Anicuța păpădiei.

3. Transcrie, din text, fragmentul în care bunica îi explică fetei minunea prin care florile galbene au dispărut din grădină.

4. Identifică, în text, trei expresii deosebite și alcătuiește cu ele propoziții.

5. Lectură activă

Recitește textul și notează informațiile despre păpădie.

6. Exprimă-ți părere!

De ce crezi că Anicuța nu a dorit să pronunțe numele *urât* al frumoasei flori? Tu cum îl consideri?

Scheletul de recenzie

Indicație: (prezentarea pe scurt a textului)

- Scrie, într-o propoziție, mesajul textului.
- Alege o expresie prin care să redai conținutul textului.
- Redă, printr-un cuvânt-cheie, ceea ce ți-a plăcut mai mult în text.
- Ce culori predomină în text?
- Scrie cea mai importantă idee din text.
- Realizează un desen care să surprindă esențialul textului.

Joc de rol

Imaginează-ți și interpretează alături de un coleg, un dialog între păpădie și Anicuța.

Joc de cuvinte

Spune repede și corect!

*E pestriță prepelița pestriță,
Dar mai pestriți decât
Prepelita pestriță sunt puui
Prepelitei pestrițe
Din neamul prepelitelor pestrițe.*

Portofoliu

Realizează un desen în care să redai fragmentul:

Anicuța nu fu mulțumită de răspuns, dar începu să observe cu privirea munca albinelor. Copila nu știe dacă florile cântă sau albinele.

Sunt tot mai multe: nu-i floare fără albină. Cine le poate număra? Nici bunica nu poate, zise Anicuța.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește lectura *Hoinar* de Emil Gârleanu!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text.*

Ce mai faci, bunico?

după Mircea Sântimbreanu

Acum, că s-a dat vacanța de vară, că e vară cu adevărat, acum, că o plimbare intră și în programul vacanței, și în cel al verii, o vizită făcută bunicilor e o chestiune de ore. Vă asigur că toți bunicii din țară ies, începând de azi, mai des pe la poartă, privesc bătrânește, cu mâna streașină la ochi, în zare, și întreabă:

– Oare nu-mi vine nepoțelul?

Sau:

– Care dintre ei o să apară azi?

Așadar, începând de azi, în pragul miilor de bunci se vor ivi zeci și zeci de mii de nepoți, căci numărul **mlădițelor** e totdeauna mai mare ca al tulpinilor și cu obrajii îmbujorați, vor zice:

– Ce mai faci, bunicule? Ce mai faci, bunico?

Ei bine, tocmai despre acest *ce mai faci?* vrem să stăm de vorbă. Există un *ce mai faci?* spus ca să fie spus! De formă sau de politețe. Iată-l:

– Ce mai faci, bunico? Spargi lemn? Cari apă? Mda... Am vrut să văd ce mai faci... La revedere! Mai trec eu pe la dumneata să văd ce mai faci...

Te-ai răsucit pe călcăie și ai plecat... Bunica știe că ai treburi. **Altminteri**, desigur, își spune ea, ai mai fi rămas. Ea știe că într-o zi de vacanță un școlar are multe de făcut: un joc cu mingea, o plimbare cu prietenii, pescuit, bicicleta... Se bucură că e zi cu soare, se bucură de bucuria ta și, totuși, în inima ei, nemărturisit, s-a lăsat o umbră, iar vara a pierit pentru o clipă. Cu toate acestea, fii sigur, a doua zi privește din nou în lungul străzii, cu mâinile streașină la ochi, și te aşteaptă. Pe tine sau poate pe un alt nepoțel.

De data aceasta stă să plouă, căci cerul e cu nori. Și iată, pentru că e vacanță, apare un alt nepoțel. Și el deschide vorba cu *ce mai faci?*, dar este altceva... Judecați singuri.

– Ce mai faci, bunico? Cari apă? Dă-mi să te ajut eu... Mai dă-mi o găleată, să fie mai cu spor...

Nu e o treabă prea grea pentru un nepoțel destul de mare. Pentru un bătrân, firește, e mult mai greu... Bunica de abia a avut timpul să-și steargă pe fură o lacrimă, că apa a și fost cărată.

– Și acum, bunico, ce mai faci? Nu mă pricep la bucătărie, dar dă-mi voie să-ți fac eu **surcele**, pentru toată săptămâna.

Bunica aude zgometul toporului. Afară plouă, cerul nu s-a luminat încă. Așadar, lumina de pe chipul bunicii nu vine de afară. Nu, nu de afară. Iată și surcelele!

Afară timpul e posomorât și ploaia adaugă un rând de perdele ferestrelor. În casă, însă, parcă este mai mult soare ca oricând... Bunica își lasă inima mânghiată de aceste

raze și nici nu aude ce spune nepoțelul. Tresare.

– Ai spus ceva?

– Da. Ce faci după-masă, bunico? Vii cu mine la teatru? Am luat pentru noi doi bilete...

Acum bunica știe de unde vine lumina. În casa ei a poposit vacanța. A adus-o nepoțelul.

VOCABULAR

mlădiță: ramură Tânără, subțire a unei plante, vârstă

altminteri: în alt chip; altfel

surcea: bucată subțire de lemn

Să explorăm textul!

1. Cum îi aşteaptă bunicii pe nepoți?
2. Ai aflat, din text, că nepoții își ajută bunicii. Tu ce părere ai despre ajutorul dat adulților?
3. De unde vine lumina în casa bunicii?
4. Numește două motive pentru care îți manifestă dragostea și respectul față de bunicii tăi.
5. **Exprimă-ți părerea!**

Enumera cel puțin trei motive pentru care:

- bunicii își iubesc nepoții;
- nepoții își iubesc bunicii;
- copiii își iubesc părintii.

Portofoliu

Înfățișează-i, într-un desen, pe nepoții bunicii, așa cum îți-ai imaginezi tu, observând faptele lor.

Fii activ cu creionul în mâna!

Citește povestirea *Bunicul* de Barbu Ștefănescu Delavrancea!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionașul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text.*

Evaluarea rubricii Portofoliu

A sosit timpul să îți prezintă materialele (*cartea de vizită*), pentru a fi evaluate.

Criterii de evaluare

☒ A efectuat sarcinile integral și la timp?	DA/ NU
☒ A refăcut lucrările mai puțin reușite?	DA/ NU
☒ Portofoliul respectă structura indicată?
(coperte, pagina de titlu, materiale, cuprins)	DA/ NU
☒ A dovedit originalitate, imaginație în organizarea portofoliului?	DA/ NU
☒ I-a plăcut să lucreze la redactarea lui?	DA/ NU
☒ Portofoliul merită calificativul ... , pentru că:	DA/ NU

Personaje preferate

Să exersăm!

1. Scrie cuvintele care exprimă însușirile ce i se potrivesc bunicii, așa cum reies din text.

înțeleaptă **generoasă** **blândă** **tăcută** **veselă**
iubitoare **înțelegătoare** **nerăbdătoare** **harnică**

2. Enumerați scuzele pe care bunica i le găsește nepotului.
 3. Compară comportamentul celor doi nepoți. Pe care îl admiră?
 4. Recunoaște personajele!

– De ce râzi? o întreabă... , zăpăcit cu totul și îngrijorat de nasul acela care creștea vazând cu ochii.

– Am poruncă să încerce toate fetele condurul, spuse el și se apropie cu pantoful de piciorul... , pe care se potrivi fară nicio greutate.

Oglinda îi răspunse:

– Frumoasă ești, Crăiasă, ca ziua luminoasă,
 Dar ... e mult, mult mai frumoasă!

Scrierea corectă a cuvintelor care conțin vocale și consoane duble

Să exersăm!

1. Desparte în silabe cuvintele: *știință, acceptare, reînnoit, cooptare, continuu, ființă, orhidee.*
 2. Alcătuiește enunțuri în care să utilizezi cuvintele: *Andreea, zoologică, lecțiile, muzeu, succes, accelerat, ale.*
 3. Subliniază forma corectă a cuvintelor.

fiică/fică

trofee/trofee

cunoștiință/cunoștință

alcol/alcool

crează/creează

findcă/fiindcă

Am aflat!

în + negru → înnegrit
în + noapte → înnoptat
în + noroi → înnoroit
în + nor → înnorat
în + nod → înnodat
în + nou → înnoit

4. Formulează câte un enunț, utilizând cuvintele: *continui, continuu.*
 5. Găsește patru cuvinte scrise cu dublă consoană și alcătuiește câte o propoziție cu fiecare cuvânt.

Textul creativ în care se introduc expresii și cuvinte de sprijin

Să descoperim!

1. Pornind de la următoarele expresii deosebite și cuvinte de sprijin: *baloane zglobii, tort dantelat, lingurițe curioase, veselie, petrecere, prieteni apropiati, servețele zâmbitoare*, putem alcătui un text creativ asemănător celui de mai jos.

O petrecere de vis

Petrecerile sunt cele mai așteptate evenimente pe care copiii și le imaginează în cele mai mici detalii. Anul acesta am așteptat cu nerăbdare ziua de 5 martie pentru că am împlinit zece ani.

Părinții mei știau că îmi doresc o petrecere minunată la care să invit câțiva prieteni apropiati și s-au conformat.

Fiindcă sosise ziua cea mare, am început, cu veselie, să decorăm camera cu baloane colorate și zglobii. Am așezat într-un colț masa, ca să las loc pentru dans, apoi am pus farfurii, tacâmuri argintii, pahare îndrăznețe și niște servețele zâmbitoare. Petrecerea a început.

În cele din urmă, a apărut vedeta evenimentului, un tort dantelat cu ciocolată, pe care lingurițele curioase abia așteptau să-l încerce.

A fost o petrecere foarte reușită!

- Alcătuiește un text creativ cu titlul *La cofetărie*, folosind aceleași expresii și cuvinte de sprijin.

Autoevaluare/ Interevaluare

Apreciază modul de redactare a textului creativ după următoarele criterii, atât pentru tine cât și pentru un coleg.

Criterii de apreciere	DA	NU
• Respectă părțile unui text creativ.		
• Întâmplările sunt redate în succesiunea logică a desfășurării acțiunii.		
• În exprimare sunt folosite cuvinte de sprijin și expresii deosebite.		
• Respectă normele de ortografie și de punctuație.		
• Așază corect textul în pagina caietului.		

Fluierașul de os fragment

după Iulia Hasdeu

A fost odată o fetiță de zece ani care avea **cosițe** lungi și galbene ca spicul grâului și ochii ca albăstrelele. Această fetiță orfană, pe nume Păuna, păzea o turmă de oi.

Păuna îl iubea mult pe Negru, câinele ei. Ținea la mioare și la mieluți, iar când era pe **creasta** dealului, în colibă, se simțea fericită.

Ceea ce își dorea Păuna era să aibă un fluier. Încercase de nenumărate ori să-și facă singură fluierul, dar nu izbutise. În serile lungi de iunie cânta cu voce limpede cântece de-ale ei.

Într-o seară, pe când cânta astfel, așezată în pragul colibei și privind stelele, cu câinele culcat la picioarele ei, ațipi. Văzu deodată o femeie frumoasă îmbrăcată toată în alb, cu un văl uriaș brodat cu aur. Femeia se așeză lângă ciobăniță, pe iarbă. Păunei i-a fost teamă la început, dar femeia cea frumoasă era blajină și privirea îi era blandă ca lumina lunii ce învăluia colina. În mâna dreaptă ținea un fluier de os.

— Eu sunt Cosânzeana, zâna muntilor, spuse blând femeia. Toți păstorii mă iubesc și mă cheamă în rugăciunile lor. De ce nu ai făcut și tu la fel ca ei, să mă chemi?

Păuna îi spuse:

— Cum te-aș fi putut chema, dacă eu nici nu te cunoșteam? Nu am auzit de tine până acum.

— Ei bine! Tocmai de aceea am venit eu la tine! Am auzit cântecele și mi-au plăcut foarte mult. Iată-mă! Mi se pare că nu ești pe deplin mulțumită și vreau să te întreb ce îți lipsește. Spune-mi!

— Mi-ar lipsi multe lucruri. Aș dori să am părinți, un frate sau o soră pe care să îi pot îndrăgi. Dar m-aș împăca cu toate, dacă aş avea măcar un fluieraș simplu de os, aşa cum e acela pe care îl ții în mâna, ca să pot cânta cu el toate cântecele care îmi plac și care îmi aduc bucurie. Te rog, îmi dai fluierul tău?

Atunci, zâna se ridică și se aplecă spre micuța ciobăniță, iar buzele ei minunate atinseră ușor fruntea nevinovată și cosițele bălaie ale Păunei. Și tot cu glasul ei duios, îi răspunse:

— Nu pot să îți dau fluierul meu. Tu poți să făurești unul și mai frumos. Iar dacă vreodată vei avea nevoie de ceva, amintește-ți de mine. Eu sunt zâna care ajută ciobanii.

Rostind ultimele cuvinte, Cosânzeana își trase vălul peste față și dispără.

Ciobănița a dormit până dimineață. A doua zi, s-a gândit să mai încerce să își făurească un fluier. A reușit. Era tare încântată! Aproape fără să își dea seama, îl duse la buze.

Izvorără dintr-o dată sunete atât de mângâietoare și pline de armonie, încât stelele de pe cer parcă se apropiară de pământ ca să le asculte. Greierii din fân și privighetoarea

parcă amuțiră vrăjiți, ascultând. Negru, bătrânul câine, își aștepta stăpânei ochii mirați și încântați totodată, iar mieii și oițele se aşeză cuminți în jurul micuței lor păstorite.

 Păstorii din vecinătate, auzind cum cântă din fluier, au dat fuga la Păuna. Au admirat-o și au încurajat-o.

Armonia cântecelor Păunei era atât de fermecătoare, încât a străbătut întreg ținutul, ajungând până la împărăția Cosânzenei. Aceasta era mulțumită că, în sfârșit, Păuna nu se mai simțea singură. Ea îi cucerise pe toți cu muzica ei. Cânta în fiecare zi și era fericită.

Fișă de lectură

Să reținem!

Când citești o lectură, este recomandat să realizezi o **Fișă de lectură**, în care să notezi informații importante cu privire la aceasta, pentru a le putea folosi în diferite activități.

Principalele elemente pe care trebuie să le contină fișă de lectură sunt cele prezentate în **model**.

Fișă de lectură poate fi completată și cu alte elemente, în funcție de lectura citită. **De exemplu:** fragmentul preferat, învățatura desprinsă din text, exprimarea părerii proprii în legătură cu acțiunile personajelor etc.

Model

Fișă de lectură

Titlul lecturii: *Fluierașul de os*

Numele și prenumele autorului: *Iulia Hasdeu*

Personajele lecturii: *Păuna, Cosânzeana, păstorii*

Locul desfășurării acțiunii: *pe creasta dealului*

Timpul desfășurării acțiunii: *odată, într-o seară*

Povestirea pe scurt a lecturii:

Păuna era o ciobăniță în vîrstă de zece ani, fără părinți. Ea își iubea oile și pe Negru, câinele ei, dar și-ar fi dorit să aibă un fluier.

Într-o seară, după ce a adormit, a văzut o femeie frumoasă, îmbrăcată în alb, care s-a așezat lângă ea, pe iarbă. Aceasta era Cosânzeana, zâna munților. Păuna i-a mărturisit că și-ar dori să aibă părinți sau frați, dar cel mai mult și-ar dori un fluier. Zâna a sfătuit-o pe ciobăniță să-și făurească singură fluierul.

A doua zi, fetița a încercat și a reușit să-și făurească fluierul, apoi a început să cânte. Toată natura și toate viețuitoarele au fost uimită de cântecele ei. Ciobanii au venit pentru a o asculta și pentru a o încuraja.

Armonia cântecelor a ajuns până la împărăția Cosânzenei, care a fost tare mulțumită că Păuna nu se mai simțea singură.

Fii activ cu creionul în mână!

Citește lectura *Zâna munților* de Petre Ispirescu!

În timpul lecturării, vei scrie pe o fișă, împreună cu prietenul tău, **creionoșul Liro**: *titlul, autorul, personajele și mesajul transmis de text.*

Proiect

Aprecierea valorii cărților

Activitatea 4 – Bursa poveștilor din cadrul proiectului Aprecierea valorii cărților Indicație

Termenul bursă înseamnă o piață publică organizată și specializată, unde se vând și se cumpără bunuri sau bani.

Prin activitatea intitulată *Bursa poveștilor*, vom organiza la colțul de lectură prezentarea într-un mod convingător a ofertei literare propuse de către elevii clasei a III-a. Aceștia vor prezenta, pe rând, povestea/ poezia preferată, astfel încât oferta lor de lectură să fie bine apreciată de către colegi, determinându-i să o citească.

Cu ajutorul ofertelor de la bursă, vom realiza câte o carte cu povești/ poezii îndrăgite de elevii clasei a III-a.

Evaluarea cadrului didactic

Autoevaluarea
A fost ușor să ...
A fost dificil să ...
Am descoperit că ...

Criterii de evaluare a proiectului	Da	Nu
A colaborat cu alți colegi.		
A îndeplinit corect sarcinile.		
A finalizat activitatea.		
A avut spirit de inițiativă.		
A remediat dificultățile apărute.		
Progresul realizat		

Evaluarea rubricii de Lectură - Fii activ cu creionul în mână!

Dragul nostru cititor, ne bucurăm că te-ai aventurat în magica lume a lecturilor.

Tu și cadrul didactic sunteți în măsură să apreciați dacă timpul dedicat lecturii a fost petrecut cu folos.

Fișele de lectură complete vor fi evaluate după următoarele criterii:

Autoevaluare

- * Citind textul, am aflat...
- * Lectura cea mai interesantă a fost ...
- * Cel mai mult mi-a plăcut personajul ...
- * Mai puțin atractiv a fost ...
- * Părerile mele sunt: ...

Evaluarea elevului de către cadrul didactic

- A îndeplinit integral sarcinile
- Originalitate, complexitate
- Aspectul general al fișelor de lectură

Felicitări pentru finalizarea acestui proiect!

Recapitulare

Activitate în echipă

Indicație: Grupați-vă în patru echipe și rezolvați sarcinile!

Echipa 1

Redactează un text creativ în care să introduci următorul dialog:

– Da, da...

– Când închid ochii, parcă văd o mie de fluturi zglobii și flori colorate abia trezite de razele palide ale soarelui.

– Tie nu-ți place să visezi?

– Da. E cel mai frumos lucru pe care pot să-l fac când sunt relaxată.

Găsește un titlu potrivit!

Echipa 2

Redactează un text creativ în care să introduci următoarele expresii și cuvinte de sprijin: ploaie călduță, natură înviorată, aburi jucăuși, se leagănă, liliac, împrăștie.

Adaugă un titlu potrivit!

Echipa 3

Redactează o invitație adresată doamnei/ domnului învățător cu ocazia primului tău concert de pian.

Echipa 4

Imaginează-ți că ești la bibliotecă să împrumuți cartea *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă. Redă dialogul pe care îl porți cu doamna/ domnul bibliotecar.

1. Scrie la numărul singular cuvintele: *flori, culori, coli, cozi, foi, grădini*.
2. Transformă cuvintele următoare, după model: *stele, lalele, viorele, acadele, șosele, perdele*.
3. Transcrie, din textul *Păpădia* după Ion Agârbiceanu, enunțul în care Anicuța descoperă păpădia.
4. Desparte în silabe cuvintele următoare: *piatră, pierdut, leagăn, ianuarie, poartă, vouă*.
5. Alege forma corectă a cuvintelor, apoi transcrie-le în caiet.

uală/oală

fuaie/foaie

creion/creon

noiembrerie/noembrie

acuarele/acoarele

eșire/ieșire

6. Scrie câte un enunț în care să introduci următoarele cuvinte care conțin vocale sau consoane duble: *succes, înnoit, Andreea, știință, vaccin, continuu*.

7. Descoperă numele unor personaje cunoscute în careul de mai jos.

B	E	P	F	V	Z	N	I	C	Ă
A	U	A	M	O	W	G	L	I	S
L	G	U	L	L	I	V	E	R	I
O	T	N	I	C	U	Ş	O	R	V
O	E	A	M	T	K	Z	X	Y	R
A	D	E	G	E	Ț	I	C	A	S

Jurnalul dublu

Pentru un personaj identificat la exercițiul de mai sus, completează, în caiet, un jurnal dublu, asemănător celui de mai jos.

Model

Personajul	Anicuța
Titlul lecturii	Păpădia
Numele autorului	Ion Agârbiceanu
Alte personaje	Nicu, bunica
Timpul desfășurării acțiunii	primăvara, într-o dimineată
Locul acțiunii	în curte/ grădină
Fragmentul preferat	...

8. Scrie câte un cuvânt cu sens asemănător și câte unul cu sens opus pentru: *harnic, război, a crește, legate*.

9. Citește enunțul și rezolvă sarcinile:

La fereastra ei, ploaia punea un nou rând de perdele.

- ◆ Precizează numărul de cuvinte din enunț.
- ◆ Numește părțile de vorbire în ordinea în care apar în enunț.

10. Alcătuiește enunțuri cu sensuri diferite ale cuvintelor *dar, noi, ceas, toc*.

11. Trece cuvintele la numărul celălalt și alcătuiește propoziții cu acestea: *dansați, mere, bucuros, dumneata, mirifici și cânt*.

12. Alege varianta corectă:

Lectura *Fluierașul de os* după Iulia Hasdeu este:

- a. o poezie;
- b. un text literar narativ;
- c. un text informativ.

13. Povestește, în scris, textul *Ce mai faci, bunico?* după Mircea Sântimbreanu.

Evaluare

Proiect

Indicație

Grupați-vă în cinci echipe și realizați un proiect pe care să îl prezentați colegilor de la o altă clasă.

Echipele vor realiza sarcinile, după cum urmează:

Echipa 1 Pe o coală desenați prietenii pe care i-ați descoperit în textul *Zi de primăvară* după Titel Constantinescu. Pe aceeași coală scrieți o idee despre prietenie și asociați-o cu o culoare.

Echipa 2 Realizați trei invitații adresate colegilor de la alte clase, părinților și cadrelor didactice, prin care îi invitați la prezentarea proiectului *Flori și culori*.

Echipa 3 Compuneți un text creativ cu titlul *Un zâmbet, o floare*, în care să introduceți un dialog.

Echipa 4 Recitați planul simplu de idei al textului *Frații lui Mowgli* după Rudyard Kipling de la pagina 141. Povestiți în scris textul după planul de idei.

Echipa 5 Redactați un text creativ cu titlul *Culori de primăvară*, în care să introduceți cuvintele *mai, m-ai și v-a*.

Flori și culori

Itemi	Suficient	Bine	Foarte bine
echipa 1	Desenează prietenii.	Desenează prietenii și asociază o culoare.	Desenează prietenii, scriu o definiție pentru prietenie și îi asociază acesteia o culoare.
echipa 2	Realizează corect o invitație.	Realizează corect două invitații.	Realizează corect trei invitații.
echipa 3	Compun un dialog.	Compun text creativ fără dialog.	Compun un text creativ, introducând un dialog.
echipa 4	Povestesc în scris textul.	Alcătuiesc planul de idei al textului.	Povestesc și realizează planul de idei al textului.
echipa 5	Realizează textul creativ cu titlul dat.	Realizează textul creativ cu titlul dat în care au introdus cuvintele <i>mai, m-ai și v-a</i> .	Realizează textul creativ cu titlul dat în care au introdus cuvintele <i>mai, m-ai și v-a</i> .

Evaluarea cadrului didactic

Autoevaluarea
<i>Cel mai mult mi-a plăcut să ...</i>
<i>Am descoperit că ...</i>
<i>Pe viitor voi ține cont de ...</i>

Criterii de evaluare a proiectului	Da	Nu
<i>A colaborat cu alți colegi.</i>		
<i>A îndeplinit corect sarcinile.</i>		
<i>A finalizat activitatea.</i>		
<i>A avut spirit de inițiativă.</i>		
<i>A remediat dificultățile apărute.</i>		
<i>Progresul realizat</i>		

Recapitulare finală

Fetița care l-a luat pe *NU* în brațe

după Octav Pancu-lași

Vă spun ca să știi și voi: cuvintele care îmi trebuie pentru povești le scot din călimară...

Într-o zi, un cuvânt nu vru să iasă afară. Tot ciocănind disperat în sticlă cu peniță, din călimară ieșiră cuvintele: Politețe, Hărnicie, Prietenie.

– Hai, spune-ne ce cauți!

– Îl caut pe *NU*. Fără el nu pot termina povestea.

– Pe *Nu*? L-a luat o fetiță în brațe și nu-i mai dă drumul...

– Dacă, de pildă, vorbi cuvântul Hărnicie, îi spune mama: *Pune masa!* sau *Adu apă!* sau *Mătură prin cameră!*, fetița spune că nu poate, fiindcă ea este ocupată: îl are mereu pe *NU* în brațe...

– Ori dacă, vorbi apoi cuvântul Politețe, bunica vine de la piață, aducând obosită două coșuri grele, fetița care îl ține pe *NU* în brațe nu sare să o ajute ori măcar să-i deschidă ușa...

– Ori dacă, vorbi cuvântul Prietenie, o colegă o roagă s-o ajute să rezolve o problemă grea, fetiței cu *NU* în brațe nici nu-i pasă de prietena sa...

– Dar unde stă fetița aceasta care l-a luat pe *NU* în brațe? întrebai atunci eu.

– Te conducem noi, se oferiră cele trei cuvinte frumoase.

Cu toate că acum era dimineață târziu, pe fetiță o găsirăm tot dormind. Cuvântul *NU*, aflat mereu în brațele ei, era însă treaz. Cele trei cuvinte l-au rugat să se întoarcă de bunăvoie de unde a venit. Dar el a refuzat, zicând:

– Nu mă întorc! Nicăieri n-am dus-o mai bine ca-n brațele acestei fetițe. Nu merg cu voi, nu, nu, nu!

Chiar atunci se auzi glasul mamei fetei, care zise:

– Hai, scoală-te, că e târziu! *Pune masa, e aproape ora prânzului!*...

– Îndată! răspunse în locul fetei, Hărnicia. Și cât ai clipi, așternu masa, deschise **bufetul** și scoase farfuriile. În dreptul fiecărei farfurii împături și câteva șervețele frumoase de hârtie colorată.

Pe scări se auziră pașii bunicii. Politețea nici nu aștepta să audă bătăi la ușă. Alergă repede și o deschise, apoi luă sacoșa din brațele bătrânei...

Între timp, Prietenia rezolvase problema pe care o avusese colega fetiței care l-a luat pe *NU* în brațe...

Când fetița se trezi și se dădu jos din pat, veni la mama sa și aceasta o lăudă astfel:

– Tare frumos ai așezat masa! Poftim cotorul acesta de varză!

Bunica-i dărui un măr, spunându-i:

– Ia-l! Ești o fetiță **săritoare**.

Colega și prietena ei nu se lăsă mai prejos și zise:

– Am două nuci. Una ție și una mie! Așa fac prietenii, se ajută mereu.

Fetița întinse mâinile să primească darurile, dar, în clipa aceea, îl scăpă pe *NU* din brațe. Eu, care atâta așteptam, îl apucai de-o ureche și plecai grăbit acasă. Ajuns acasă, îl aruncai pe *NU* în călimară și rugai cuvântul Paznic să-l păzească **strașnic**. Ca să nu-l mai poată lua vreodată în brațe nicio fetiță și niciun băiat...

VOCABULAR

bufet: dulap de sufragerie sau de bucătărie în care se țin vesela, tacâmurile etc.

săritoare: persoană care vine în ajutorul cuiva, care e gata oricând să ajute pe cineva

strașnic: (aici), foarte puternic

Octav Pancu-lași (1929 - 1975)

a fost autor român de literatură pentru copii. Volume publicate:

Are tata doi băieți (1956), *Scrisori pe adresa băieților mei* (1960), *Făt-Frumos când era mic* (1963). Este și autorul a două romane pentru copii: *Marea bătălie de la lazul Mic* (1953) și *Cartea cu ochi albaștri* (1959).

Să exersăm!

1. Delimitați textul în fragmente, apoi alcătuiește planul simplu de idei.

Rețeaua personajelor

Indicație: Grupați-vă în echipe de câte trei elevi, realizați rețeaua personajelor textului, notând în jurul numelor acestora însușirile lor fizice și sufletești. Argumentația alegerile cu exemple întâlnite în text.

2. Încercuiește varianta corectă:

Fetița care l-a luat pe „*NU*” în brațe este:

- a. o poezie b. un text literar narativ c. un text informativ

3. Explicați folosirea semnelor de punctuație întâlnite în fragmentul marcat.

4. Selectați, din text, două verbe la numărul singular și două verbe la numărul plural.

5. Asociazați substantivelor *fetiță*, *șervețele*, *hârtie* adjecțivul potrivit: *frumoase*, *săritoare*, *colorată*.

6. Completează următoarele enunțuri:

Dacă aș fi personajul *Hărnicia*, i-aș spune fetiței să...

Dacă aș fi fetiță din text, m-aș simți...

Gândiți, lucrați în perechi, comunicați!

Indicație: Grupați-vă în echipe de câte doi elevi, creați o poveste asemănătoare textului de mai sus, dar în care fetița are un comportament pozitiv de la bun început. Prezentați povestea în fața clasei, pe scaunul povestitorului.

7. Descrie, în cel mult zece rânduri, o ființă dragă, prezentând trăsăturile fizice și morale ale acesteia.

8. Formulează, într-un enunț, mesajul transmis de acest text.
9. Realizează un text creativ despre prietenie, în care să utilizezi cel puțin trei substantive comune, un substantiv propriu, patru pronume personale și câte două verbe la numărul singular și la numărul plural. Subliniază-le!

Rețeaua discuțiilor

Indicație: Grupați-vă în două echipe, una **pro** și una **contra**, în funcție de răspunsul la întrebare: A procedat corect fetița față de bunica și față de mama ei? Argumentați răspunsurile!

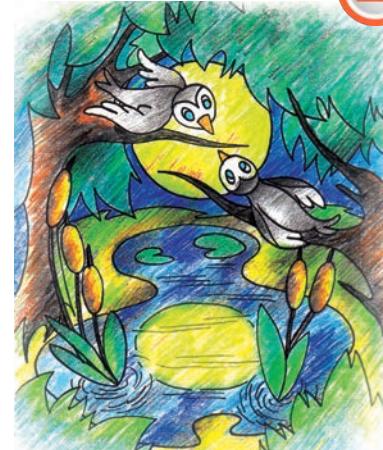
La mijloc de codru des

de Mihai Eminescu

La mijloc de codru des
Toate păsările ies,
Din **huceag** de aluniș
La voiosul **luminiș**,
Luminiș de lângă baltă,
Care-n trestia înaltă
Legănându-se din **unde**,

În adâncu-i se pătrunde
Și de lună și de soare
Și de păsări călătoare,
Și de lună și de stele
Și de zbor de rândunele
Și de chipul dragei mele.

Să exersăm!

1. Precizează: titlul și autorul poeziei, numărul strofelor și al versurilor.
2. Găsește cuvinte cu sens asemănător pentru: *codru*, *chip*, *baltă*.
3. Alcătuiește câte un enunț în care cuvintele: *codru*, *chip*, *baltă*, să aibă alt sens decât cel întâlnit în poezie.
4. Scrie cuvinte cu sens opus pentru adjectivele: *des*, *înaltă*.
5. Identifică în poezie un adjecțiv poziționat înaintea unui substantiv.
6. Precizează felul, genul și numărul substantivelor din primele patru versuri.
7. Realizează o scurtă descriere a codrului, folosind substantive și adjective din text.
8. Alcătuiește un scurt text creativ în care să relatezi o întâmplare trăită de tine în pădure.
9. Explică înțelesul expresiei *voiosul luminiș*.

VOCABULAR

huceag: pădure mică, Tânără și deasă; crâng, tufiș

luminiș: suprafață fără arbori în cuprinsul unei păduri

undă: val, talaz

Mihai Eminescu

(1850 - 1889) a fost poet, prozator și jurnalist român. A fost numit *Luceafărul poeziei românești*. La vîrstă de 16 ani a publicat primul poem dedicat profesorului său de limba română, *La mormântul lui Aron Pumnul*. A fost ales, după moartea sa, membru al Academiei Române.

Evaluare finală

Cea mai de preț comoară (poveste populară)

Într-o zi, Petru a găsit o hartă pe care era marcat drumul către o comoară **inestimabilă**. *Voi găsi această comoară și aşa voi avea parte și de ceva aventură!* exclamă el.

Și iată, că porni la drum. Și merse ce merse ajungând la o pădure. Acolo l-a întâlnit pe Leu și l-a întrebat:

– Ești suficient de puternic și curajos pentru a veni cu mine la o vânătoare de comori?

Leul acceptă și îl însoți la drum. Pădurea era deasă și întunecoasă, iar Petru se temu. Însă, cu Leul lângă el, reuși să o străbată.

Când cei doi ajunseră la poalele unui munte, îl întâlniră pe Vultur.

– Ai o vedere excelentă și poți să ne **alarmezi** de pericole. Nu dorești să vii cu noi?

Suntem în căutarea unei comori, îi spuse Petru.

Vulturul acceptă și îi însoțește pe cei doi la drum. Muntele pe care doreau să îl străbată era foarte înalt și stâncos. Leul alunecă, însă Petru a fost suficient de iute să îi dea o mâna de ajutor și să îl tragă sus. Vulturul, cu vederea lui **ascuțită**, era foarte atent la fiecare pas pe care îl făcea cel doi tovarăși de drum.

Curând, au ajuns la valea din josul muntelui, unde au întâlnit-o pe Oaie.

– Vei dori să ne însoțești în căutarea unei comori și să ne ții de cald când ne este frig? o întrebă Petru pe Oaie.

Aceasta acceptă și astfel porniră toți la drum.

Un vânt rece străbătu întreaga pajiște, iar toți se îngrămădiră lângă Oaie, ca să le țină de cald.

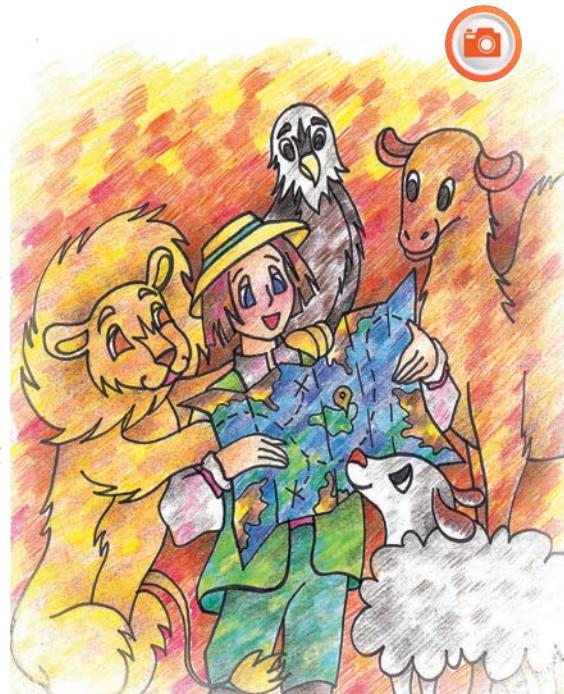
Apoi, cei patru au ajuns, în final, în deșert, unde întâlniră Cămila.

– Ești numită oaia deșertului, îi spuse Petru acesteia. Ne vei ajuta să străbatem întregul deșert și să ne însoțești în călătoria noastră, în căutarea comorii?

Zis și făcut! Cămila acceptă și astfel că Petru, Oaia și Leul se urcară pe ea, iar împreună au străbătut fericiți întreg deșertul cu Vulturul deasupra lor, bucurându-se de spectacol.

Cei cinci ajung, în cele din urmă, lângă ocean, unde o întâlnesc pe Broasca Țestoasă de Mare.

– Suntem în căutarea unei comori. Ne ajuți să

străbatem oceanul? întreabă Petru. Broasca le răspunse afirmativ și astfel că porniră toți la drum.

Valurile puternice aproape că îi înecară, însă Broasca Testoasă îi îndreptă cu **dibacie** către țărm, unde îi aştepta Bufnița. Aceasta le vorbi cu înțelepciune, zicând:

- Felicitări, ați găsit comoara!
- Unde este? întrebară toți surprinși.
- Împreună ați străbătut pădurea, ați urcat muntele, ați înfruntat valea, ați întâmpinat curajoși deșertul și ați traversat oceanul. Niciodată n-ați fi reușit unul fără celălalt.

Toți s-au uitat unii la alții, dându-și seama că Bufnița avea dreptate. Toți au găsit PRIETENIA!...Și, într-adevăr, au găsit cea mai de preț comoară!

VOCABULAR

inestimabil: foarte valoros, inapreciabil, care nu poate fi prețuit,

a alarmă: a pune în stare de alertă, a da alarmă la apropierea unei primejdii

ascuțită: ageră, pătrunzătoare, care străpunge

dibacie: îndemânare, abilitate, pricere, îscusință

1. Răspunde la întrebări.

- Cine se aventurează pe drumul comorii?
- Ce comoară au descoperit personajele?
- Cum au reușit să găsească această comoară?
- De ce este prietenia cea mai de preț comoară?

2. Alcătuiește câte o propoziție în care să folosești: *un substantiv comun, un adjectiv de genul feminin, numărul singular și un verb la timpul trecut*. Subliniază cuvintele indicate.

Model: Bufnița este înțeleaptă. (bufnița - substantiv comun)

3. Găsește cuvinte cu sens asemănător pentru cele date: *pădure, dibacie, prietenie*.

4. Redactează conținutul unei felicitări adresate unui prieten cu ocazia zilei de naștere.

5. Formulează, într-un enunț, mesajul textului.

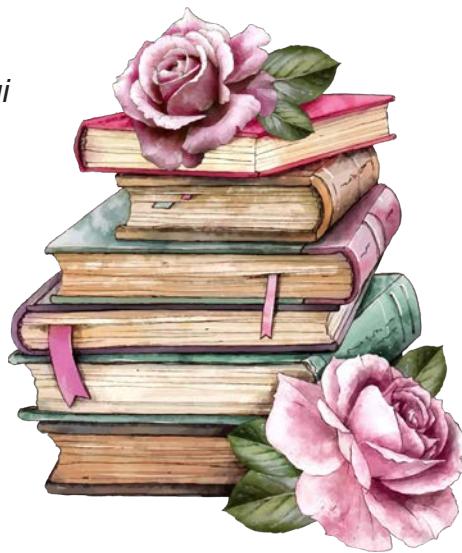
Itemi	Suficient	Bine	Foarte bine
1	unu-două răspunsuri corecte	trei răspunsuri corecte	patru răspunsuri corecte
2	o parte de vorbire	două părți de vorbire	trei părți de vorbire
3	un răspuns corect	două răspunsuri corecte	trei răspunsuri corecte
4	Redactează mesajul.	Redactează mesajul și formula de adresare/încheiere.	Redactează conținutul felicitării.
5	Formulează mesajul parțial corect.	Formulează mesajul, dar nu îl redă în enunț.	Formulează corect mesajul în enunț.

Autoevaluare

- * Sarcinile de lucru au fost realizate: integral/ parțial/ deloc.
- * Prin rezolvarea sarcinilor am învățat: ...
- * Dificultățile pe care le-am întâlnit au fost: ...
- * Performanța mea va fi îmbunătățită dacă: ...
- * Mă simt

Sugestii pentru lectura de vacanță

- Alexandrescu, Grigore – *Fabule*
 Arghezi, Tudor – *Cartea cu jucării*
 Blandiana, Ana – *Întâmplări din grădina mea*
 Chimet, Iordan – *Cele douăsprezece luni ale visului*
 Coșbuc, George – *Poezii*
 Creangă, Ion – *Amintiri din copilărie*
 Eminescu, Mihai – *Poezii*
 Gârleanu, Emil – *Din lumea celor care nu cuvântă*
 Kerim, Silvia – *Povestiri despre prietenii mei*
 Naum, Gellu – *Cartea cu Apolodor*
 Oprescu, Adrian – *Tomi. O poveste*
 Petrescu, Cezar – *Fram, ursul polar*
 Popescu, Adina – *Miriapodul hoinar și alte povești*
 Sadoveanu, Mihail – *Povestiri pentru copii*
 Sântimbreanu, Mircea – *Recreația mare*
 Sorescu, Marin – *Unde fugim de-acasă*
 Tudoran, Radu – *Toate pânzele sus*
 Topîceanu, George – *Poezii*
 Dahl, Roald – *Matilda, Vrăjitoarele, Urișul cel prietenos, Fantasticul domn Vulpe*
 Elwin Harris, Gemma – *Întrebări mari de la cei mici la care răspund niște oameni foarte importanți*
 Ende, Michael – *Punci cu porunci, Jim Năsturel și Luckas, mecanicul de locomotivă*
 Funke, Cornelia – *Când Moș Crăciun cade din cer, Devoratorul de cărți*
 Hawking, Steven – *George și cheia secretă a Universului, George și Big Bangul*
 Kastner, Erich – *Emil și detectivii, Emil și ce trei gemeni*
 Maar, Paul – *Sâmbăta, când vine Sambo*
 Nosov, Nikolai – *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi*

ISBN: 978-606-36-1635-8

A standard linear barcode representing the ISBN 978-606-36-1635-8.

9 786063 616358